

Ops-opas

Käsikirja osaamisperustaiseen opetussuunnitelmatyöhön

Tekijät Merja Laitinen ja Kirsi Viitanen.

Koulutusjohtaja on hyväksynyt ohjeen 8.1.2019 (POL-2018-56380). Ohje on päivitetty 20.6.2023.

Sisällys

1 Johdanto	4
2 Vastuuopettajan ja opintojakson muiden opettajien muistilista opetusta suunniteltaessa	5
2.1 Ennen opetuksen alkua	5
2.2 Opetuksen aikana.....	5
3 Opetussuunnitelmatyöhön ja opetuksen kehittämiseen liittyvät tapaamiset.....	6
3.1 Opetussuunnitelmatyön aloitustapaamiset.....	6
3.2 Opintojaksotiimien tapaamiset	6
3.2.1 Palauteprosessiin liittyvä tapaaminen.....	6
3.2.2 Ops-suunnittelutapaamiset.....	6
3.3 Opetuksen kehittämispäivät.....	6
4 Opetussuunnitelman, toteutussuunnitelman ja tuntitoteutussuunnitelman rakenne	7
4.1 Opetussuunnitelma (ops).....	7
4.2 Toteutussuunnitelma (totsu)	8
4.3 Tuntitoteutussuunnitelma (tuntitotsu)	10
5 Mikä ohjaa opetussuunnitelmatyötä?	11
5.1 Eurooppalainen ja kansallinen tutkintojen viitekehys.....	12
5.2 Ammatilliset ja yleiset kompetenssit.....	13
5.2.1 Poliisi (AMK) -tutkinnon yleiset kompetenssit	13
5.2.2 Poliisi (AMK) -tutkinnon ammatilliset kompetenssit.....	14
5.2.3 Poliisi (ylempi AMK) -tutkinnon yleiset kompetenssit	15
5.2.4 Poliisi (ylempi AMK) -tutkinnon ammatilliset kompetenssit.....	16
6 Ops-asiakirjat: opetus-, toteutus- ja tuntitoteutussuunnitelmat.....	17
6.1 Opetus- ja toteutussuunnitelmien rakenne	18
6.2 Tuntitoteutussuunnitelma ja lukujärjestyssuunnittelu.....	19
7 Opetussuunnitelmatyön prosessi	20
8 Opetuksen ja oppimisen toimijoiden vastuut.....	22
9 Linjakuus opetuksen suunnittelussa	22
10 Ydintä vai erityistä?	23
11 Osaamistavoitteet	24
12 Opintojen mitoitus ja kuormittavuus.....	26
13 Oppimisen ja opiskelun lähtökohdat opiskelun suunnittelussa.....	26
13.1 Oppimisympäristö Polamkissa	26
13.2 Polamkin sähköiset oppimisympäristöt	28

13.3 Opiskelijakeskeinen oppiminen.....	29
13.4 Jokainen opiskelija on ainutkertainen.....	30
13.5 Oppiminen ja asiantuntijuuden kehittyminen.....	32
13.6 Mielekäs ja autenttinen oppiminen.....	33
13.7 Sulautuva oppiminen.....	35
13.8 Käänteinen oppiminen.....	35
13.9 Lähiopetus, verkko-opinnot ja itsenäinen opiskelu.....	37
14 Vaadittavat suoritukset ja läsnäoloedellytys.....	38
15 Arviointiasteikot Polamkissa.....	39
15.1 Opinnäytetöiden arviointi.....	40
15.2 Kielten arviointi.....	40
15.3 Harjoittelun arviointi.....	41
16 Arviointikriteerit.....	41
16.1 Oppimista ja osaamista tuottavat prosessit arviointiasteikoilla 1, 3 ja 5.....	42
16.2 Kirjallisten tehtävien ja tenttien arviointi suhteessa osaamistavoitteen tasoon.....	43
16.3 Tiedollisia ja taidollisia osaamisen kriteerejä.....	44
17 Arviointi Polamkissa, arvostelusta arviointiin.....	46
17.1 Arviointikulttuurin merkitys.....	47
17.2 Arviointi ohjaa oppimista.....	47
17.3 Arvioinnin tehtävät ja tavoitteet.....	48
17.4 Osaamisen arvioinnin lähtökohdat.....	49
17.4.1 Kehittävä arviointi.....	50
17.4.2 Kriteeriperustainen arviointi.....	50
17.4.3 Arvioinnin luotettavuus ja oikeudenmukaisuus.....	51
17.5 Arvioinnin kohteet.....	51
17.6 Oppimista ja osaamista tuottavat prosessit ja arviointi.....	52
18 Itse- ja vertaisarvioinnin lähtökohdat.....	52
18.1 Vertaisarviointi.....	53
18.2 Itsearviointi.....	53
19 Rakentava palaute oppimisen edistäjänä.....	54
20 Oppimateriaali ohjaa oppimista.....	56
21 Lähteiden ja viitteiden merkitseminen tekstiin.....	57
21.1 Lähteiden merkitseminen opetussuunnitelmaan.....	57
21.1.1 Lähteiden järjestys.....	57
21.1.2 Kirjat ja artikkelit.....	57
21.1.3 Kirja- ja lehtiartikkelista merkitään lähdeluetteloön seuraavat tiedot:.....	58
21.1.4 Oikeudelliset lähteet.....	58
21.1.5 Sähköiset lähteet.....	58
22 Tekijänoikeudet.....	59
23 Oppimateriaalien digitaalinen saavutettavuus.....	59
24 Tekoälyn käyttö kirjallisissa töissä.....	60

25 Opiskeluvilppitapausten käsittely.....	60
26 Vapaasti valittavat opintojaksot	61
27 Opintojen ja osaamisen hyväksilukeminen.....	61
28 Opiskelijapalautteen kerääminen	62
29 Opetussuunnitelmien ja opetuksen jatkuva kehittäminen	62
30 Lähteet.....	63

1 Johdanto

Tämä opas on tarkoitettu Poliisiammattikorkeakoulun (Polamk) opettajille ja muille opetussuunnitelmatyötä tekeville tukemaan ja ohjaamaan tutkintokoulutusten ja erikoistumisopintojen opetus- ja toteutussuunnitelmatyötä. Opas määrittelee yhtenäiset periaatteet Polamkissa ja se pohjautuu Polamkin pedagogisiin linjauksiin. Opas on suunnattu opetussuunnitelmatyöhön, joka kohdistuu erityisesti lukuvuosien 2022–2024 ja sitä aikaisempaan opetuksen ja oppimisen suunnitteluun.

Opetussuunnitelma on yksi tärkeimmistä opetusta ja opiskelijoiden työtä ohjaavista tekijöistä. Valtioneuvoston asetus Poliisiammattikorkeakoulusta (282/2014) määrittelee mm. opintojen rakenteen ja opetussuunnitelmassa edellytettävät tiedot ja taidot. Opetussuunnitelmaa voidaan pitää opetuksen toimintasuunnitelmana, jossa kuvataan se osaaminen, jonka opiskelija saavuttaa suoritettuaan tutkintoon kuuluvat opinnot. Opetussuunnitelma on opetuksen ja opintojen suunnittelun väline, ja siten dokumentti, joka velvoittaa sekä opettajia että opiskelijoita. Opiskelijoilla on oikeus opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Opetussuunnitelma toimii myös koulutuksen sisältöjen, tason ja laadun osoittimena paitsi opiskelijoille myös sidosryhmille, ja on tärkeää, että opetus ja opetussuunnitelma vastaavat toisiaan.

Polamkin opetussuunnitelmat ovat osaamisperustaisia, millä tarkoitetaan sitä, että sisältöjen lisäksi kuvataan, mitä opiskelija osaa opinnot suoritettuaan. Osaamistavoitteet pohjautuvat työelämän osaamisvaatimukseen ja työprosesseihin. Opiskeleminen koetaan mielekkääksi, kun opinnot on nivottu työelämään ja teoria tukee käytäntöä. Osaamisperustaisessa opetussuunnitelmassa tutkinnon tuottama osaaminen ja ammatillisen osaamisen eteneminen on kuvattu ammatillisina ja yleisinä kompetensseina. Kompetenssit voidaan nähdä henkilön valmiuksina ja ominaisuuksina suoritua tietyistä työtehtävistä. Koulutuksen yleisenä tavoitteena on itsenäiseen päätöksentekoon kykenevä, itselleen kriteerejä asettava ja niiden avulla omaa työtään arvioiva ammattilainen.

Osaaminen on oppimisen tulos. Osaamisen kehittyminen kuvataan opetussuunnitelmassa opiskelijan oppimisprosessina, jonka lähtökohtana ovat työelämän osaamisvaatimukset. Osaamisperustaisen opetussuunnitelman rakentamisen lähtökohtana ovat työelämässä tarvittava osaaminen ja osaamisen arviointikriteerit.

Opettajan yksi keskeisistä tehtävistä opetuksen suunnittelussa on **arvioinnin** suunnittelu ja sen kehittäminen. Opettaja tukee omalla toiminnallaan opiskelijan oppimisprosessia. Arviointi ohjaa oppimista ja sen avulla varmistetaan, että opiskelija on saavuttanut vaadittavan osaamisen. Arviointi on opettajalle osa opetustoimintaa ja opiskelijalle se on osa oppimista. Itse- ja vertaisarvioinnin avulla opiskelijaa ohjataan myös itseohjautuvuuteen ja omien arviointivalmiuksien kehittämiseen.

Tämä opas rakentuu siten, että ensimmäisissä luvuissa on kuvattu lyhyesti opetussuunnitelmatyöhön liittyvät dokumentit ja mitä opettajan tulee ottaa huomioon suunnitellessaan opetusta ja oppimista. Oppaan loppuosassa on kuvattu laajemmin opetussuunnitelmatyöhön liittyviä aiheita ja pedagogisia perusteluita.

2 Vastuupettajan ja opintojakson muiden opettajien muistilista opetusta suunniteltaessa

2.1 Ennen opetuksen alkua

- Merkitse kalenteriin kaikki tällä hetkellä tiedossa olevat opetuksen suunnitteluun ja kehittämiseen liittyvät palaverit ja tilaisuudet sekä muut määräajat kuten uusintatentitajat.
- Perehdy OV-Moodlessa olevaan "Oppimisen, opetuksen ja pedagogisen osaamisen kehittäminen" -työtilaan, jossa on vinkkejä opetuksen ja oppimisen suunnitteluun.
- Kertaa eurooppalaisen tutkintojen (EQF) tasokuvaus, Polamkin pedagogiset linjaukset sekä saamasi opiskelija- ja muu palautetieto. Toimintakäsikirjasta löytyvät keskeiset dokumentit ja prosessit (mm. ops-prosessi, palauteprosessi, tutkintosääntö).
- Tutustu muiden opinto- ja osajaksojen osaamistavoitteisiin ja sisältöihin ja suunnittele omaa opetustasi yhteistyössä muiden opettajien kanssa.
- Varmista, että kirjallisuus ja säädökset ovat ajantasaisia ja ne on merkitty Polamkin ohjeiden mukaisesti.
- Varmista yhteistyössä kirjaston kanssa, että vaadittava kirjallisuus on saatavilla, selvitä onko sitä saatavilla sähköisesti tai onko olemassa muuta sähköistä materiaalia.
- Varmista suunnitellessasi opetustasi, että opinto- tai osajakson osaamistavoitteet, sisällöt, opetusmenetelmät ja arviointi ovat linjassa keskenään ja opetus on mielekästä.
- Päivitä Moodleen tenttipäivämäärät ja oppimistehtävien palautuspäivämäärät sekä opintojakson eteneminen. Merkitse Moodleen opiskelijoille tiedoksi myös läsnäoloa edellyttävät oppitunnit ja suunnitelma oppituntien kulusta.
- Tarkista lukujärjestys.
- Varmista vielä, että olet sopinut ja ilmoittanut opiskelijapalveluille opiskelijapalautteen keräämisen ajankohdan.

2.2 Opetuksen aikana

- Kerro opiskelijoille ensimmäisellä opetuskerralla opintojakson osaamistavoitteet, sisällöt, ajankohdat ja arviointiperusteet, läsnäoloedellytykset sekä muut käytännön asiat. Tarkista, että arviointikirjassa ovat kaikki opinto- tai osajaksolle ilmoittautuneet opiskelijat.
- Tarkista arviointikirjan päivämäärä. Arviointipäivä tulee olla kuluva tai mennyt päivä (ei tulevaisuudessa).
- Ohjaa opiskelijoita esim. Moodlen käytössä.
- Arvioi jatkuvasti opiskelijoiden osaamista ja anna tarvittaessa palautetta.
- Mieti, miten motivoit ja otat huomioon opiskelijoiden erilaisuuden oppijoina.

3 Opetussuunnitelmatyöhön ja opetuksen kehittämiseen liittyvät tapaamiset

3.1 Opetussuunnitelmatyön aloitustapaamiset

Koulutuspäällikkö ja koulutussuunnittelijat järjestävät opetushenkilöstölle opetus- tai toteutus-suunnitelmatyöhön liittyviä tapaamisia. Näissä tilaisuuksissa käsitellään opetussuunnitelmatyön linjauksia, opetus- ja toteutus-suunnitelman päivitystä ja muita ajankohtaisia asioita. Tähän tilaisuuteen ovat kaikki opettajat tervetulleita.

3.2 Opintojaksotiimien tapaamiset

3.2.1 Palauteprosessiin liittyvä tapaaminen

Vastuuopettaja määrittelee lukuvuoden alussa opinto- tai osajaksokohtaiset palauteajankohdat palautematriisiin. Kun opiskelijapalaute on pyydetty, opinto- tai osajakson vastuuopettaja saa opiskelijapalveluista koontiraportin, jonka vastuuopettaja käsittelee opintojakson niiden opettajien kanssa, jotka ovat olleet mukana opintojakson toteutuksessa. Tilaisuuden jälkeen vastuuopettaja antaa opiskelijaryhmälle vastauspalautteen.

3.2.2 Ops-suunnittelutapaamiset

Vastuuopettajan tehtävänä on kutsua ops-suunnittelutapaamisiin opintojaksolla opettavat muut opettajat sekä tarpeen mukaan myös muiden opintojaksojen opettajia. Vastuuopettajien tulee varmistaa suomen- ja ruotsinkielisen koulutuksen yhtenäisyys ja kutsua tapaamisiin myös toisella tutkintokielellä opettavia opettajia, jotka opettavat vastaavaa opintojaksoa.

Opintojaksotiimit suunnittelevat, toteuttavat, arvioivat ja kehittävät opintojaksoa vastuuopettajan johdolla vähintään kahdesti lukuvuoden aikana.

3.3 Opetuksen kehittämispäivät

Opetuksen kehittämiss ryhmä (Opeke) koordinoi opetuksen kehittämispäiviä ja opetuksen osaamisalueet ja opiskelijapalvelut vastaavat niiden järjestelyistä. Kehittämispäivät järjestetään viisi kertaa vuodessa.

Opetuksen kehittämispäivät ovat opettajille ja muulle henkilökunnalle suunnattuja tilaisuuksia, joissa käsitellään koulutuksen ajankohtaisia asioita ja teemoja sekä opettajien hyviä käytäntöjä opetuksen toteuttamisessa. Päiviin sisältyy myös osaamisalueen tai eri ryhmien omia tapaamisia.

4 Opetussuunnitelman, toteutussuunnitelman ja tuntitoteutussuunnitelman rakenne

Opettaja päivittää yhteistyössä muiden opettajien kanssa opetussuunnitelman noin kerran kahdessa vuodessa sekä toteutussuunnitelman vuosittain. Opetus- ja toteutussuunnitelmat tehdään opinto- ja osajaksoista. Näiden lisäksi opettajat tekevät vastuuopettajan johdolla opintojakson tuntitoteutussuunnitelman.

Opetussuunnitelmatietoja täsmennetään toteutussuunnitelmassa ja tuntitoteutussuunnitelmassa. Tuntitason toteutussuunnitelmaan kirjataan tarkasti opinto- tai osajaksolla opetettavat sisällöt tuntimäärineen. Näiden kolmen asiakirjan tietojen tulee vastata toisiaan.

Seuraavissa luvuissa on kuvattu opettajan opetussuunnitelmatyön avuksi muistilistamaisesti, mitä tietoja opetussuunnitelma, toteutussuunnitelma ja tuntitoteutussuunnitelma sisältävät ja mitä opettajan tulee ottaa huomioon suunnitellessaan opetustaan ja kirjatessaan tietoja suunnitteludokumentteihin.

Suunnitteludokumentit noudattavat tiettyä rakennetta ja seuraavilla sivuilla on kuvattu ne otsikkotasot, jotka ovat myös opetuksen ja oppimisen suunnitteludokumenteissa.

4.1 Opetussuunnitelma (ops)

Opetussuunnitelmatyö alkaa aina miettimällä niitä tietoja, taitoja ja asenteita, joiden oppiminen on välttämätöntä uusien tietojen omaksumisen kannalta. Tavoitteena on, että opiskelijat osaavat ydinaineksen (must know).

Opintojakson laajuus ja kuormittavuus

- Arvioi opintojen mitoitus. Yksi opintopiste on 27 opiskelijan työtuntia. Opiskelijalla laajuus (mitoitus) ilmenee opintojen kuormittavuutena.

Kuvaus

- Kuvaa opinto- ja osajakso opiskelijan näkökulmasta, esim. aloittamalla virke: opintojaksolla opiskelija syventyy tai perehtyy.

Osaamistavoitteet

- Määrittele, mitä opiskelija osaa opinto- tai osajakson jälkeen.
- Hyödynnä Bloomin taksonomia tavoitekuvauksissa (osaa ja verbi).
- Kuvaa osaamistavoite läpäisytasolle ja mahdollisimman konkreettisesti.
- Mieti samalla, miten arvioit jokaisen osaamistavoitteen osaamisen.
- Ota huomioon sekä ammatilliset että yleiset kompetenssit ja miten ne molemmat kehittyvät koulutuksen aikana.
- Tarkastele osaamistavoitteiden pohjalta, mitä oppimisen ja osaamisen prosesseja opintojaksolla kehitetään.

Asiakokonaisuudet (ja osajaksot)

- Johda asiakokonaisuudet ydinaineksesta ja osaamistavoitteista.
- Kirjaa opintojaksotasolla sekä osajaksot (mikäli opintojakso koostuu osajaksoista) ja niiden asiakokonaisuudet, osajaksotasolla kirjaa vain asiakokonaisuudet.

Vaadittavat suoritukset

- Mieti, mistä asioista arviointi koostuu eli mitä suorituksia edellytät opintojakson hyväksytysti suorittamiseen ja joilla varmistat osaamisen. Mieti myös millä suorituksilla parhaiten varmistat osaamistavoitteiden toteutumisen arvioinnin.
- Mieti, voitko tarjota vaihtoehtoisia suoritustapoja.
- Mieti, edellyttääkö oppiminen läsnäoloa vai voiko asian oppia muulla tavalla (verkko-opiskelu, itsenäinen opiskelu ja käänteinen oppiminen).
- Mieti, mikä suoritustapa palvelee oppimista parhaiten. Onko se esim. tentti, näyttö, essee, oppimispäiväkirja, referaatti, verkkotentti ja voisiko siinä hyödyntää itsearviointia ja vertaisarviointia itsenäisenä arviointina tai opettajan arvioinnin lisäksi.
- Mieti samalla, miten opintojakson kokonaisarviointia tulisi kehittää kehittävän ja kriteeriperustaisen arvioinnin lähtökohdista.
- Mieti, miten eri oppimistehtävät edistävät opiskelijan oppimista, miten eri asioita voidaan integroida työelämäläheisesti niissä ja miten ne vaikuttavat kokonaisarviointiin. Muista, että arviointi ohjaa oppimista.
- Muista, että arviointi on osa oppimista. Palautetunnilla voit vielä varmistaa osaamisen.

Arviointiasteikko

- Arviointiasteikkona voi olla numeerinen (0–5) arviointi tai sanallinen hyväksyty–hylätty -arviointi. Molemmissa arviointiasteikoissa tulee miettiä arviointia osaamistavoitteiden näkökulmasta ja miten ne ovat arvioitavissa.
- Mikäli opintojakso koostuu osajaksoista tai sisältää eri opintosuorituksia, suositellaan niiden arvioinnissa käytettäväksi samaa asteikkoa kuin opintojakson arviointiasteikossa.

Edeltävät opinnot

- Varmista, mitä edeltävillä opintojaksoilla on opetettu ja edellytätkö niiden asioiden osaamista ennen kuin opiskelija voi ilmoittautua opinto- tai osajaksollesi.
- Mieti, edellytätkö opintojaksolle pääsemiseksi, että edeltävä opintojakso on suoritettu kokonaan vai että se on aloitettu, toisin sanoen arviointia ei ole vielä tehty.

4.2 Toteutussuunnitelma (totsu)

Opetuskieli

- Kirjaa tähän, mitä kieltä opintojaksolla käytetään. Opetuskieli voi olla suomi, ruotsi tai englanti. Jos opetuskieliä on useampia, kirjaa tähän pääasiallinen kieli.

Opintojen aloitusvuosi

- Kirjaa tähän, minä opintovuotena opintojakso alkaa.

Ryhmäkoko

- Mieti erityisesti vapaasti valittavissa opinnoissa, millä opiskelijamäärällä opintojakso toteutuu ja onko opinto- tai osajakson tietty maksimimäärä, joka voidaan ottaa (esim. harjoitukset).

Opintojakson sisällöt

- Kirjaa asiakokonaisuuksista johdettu tarkempi ja/tai yksityiskohtaisempi sisältölista opintojaksolla käsiteltävistä asioista ja teemoista.

Toteutustavat

- Mieti, mitkä ovat tarkoituksenmukaisimmat menetelmät saada opiskelijat oppimaan ja millä eri tavoin opetuksen voisi toteuttaa. Mitä on välttämätön opiskella lähiopetuksessa ja missä taas on tarkoituksenmukaista hyödyntää verkko-opiskelun eri muotoja.
- Mieti eri opetus- ja oppimismenetelmiä ja miten aktivoit sekä osallistat opiskelijoita. Onko paras tapa oppia luennot, harjoitukset, oppimistehtävät, essee, näyttö, itsenäinen työskentely, verkko-opinnot tai joku muu tapa.
- Pohdi, millainen oppimisympäristö tarjoaisi parhaimmat oppimisen edellytykset.

Opiskelijan työmäärä

- Erittele, paljonko opetuksesta on lähiopintoja, verkossa tapahtuvaa opiskelua ja itsenäistä opiskelua.
- Määrittele, millaista verkko-opetusta aiot toteuttaa (ks. verkko-opetuksen määritelmät).

Kirjallisuus

- Varmista, onko kirjallisuus tai muu oppimateriaali ajantasaista ja onko siitä saatavilla uusinta tietoa.
- Mieti myös oppimateriaalin korkeakoulutasoisuutta, englanninkielisyyttä ja monipuolisuutta.
- Ole yhteydessä kirjastoon, jos aiot hankkia uutta kirjallisuutta tai mietit sähköistä kirjallisuutta. Erittele opsin kirjallisuudesta vaadittava kirjallisuus ja vaadittavat säädökset. Noudata lähdemerkinnöissä Polamkin ohjetta.

Arviointikriteerit

- Johda arviointikriteerit osaamistavoitteista ja vaadittavista suorituksista.
- Kirjoita osaamisen tasot auki tasoille 1, 3 ja 5 (arvosanojen 2 ja 4 osaaminen arvioidaan näiden kriteerien avulla).
- Kirjoita auki myös hyväksytyin ja hylätyn suorituksen kriteerit.
- Huomioi, että opinnäytetyössä ja kielissä on omat arviointikriteerit.
- Tarkista kriteerit aina myös suhteessa tutkintojen viitekehukseen (taso 6 tai 7).

Hyväksiluettavuus

- Mieti, millä opinnoilla tai osaamisella opiskelija voi hakea hyväksilukua.
- Osaamista arvioidaan aina suhteessa opinto- ja osajakson osaamistavoitteisiin.
- Hyväksiluettavuudella tarkoitetaan sekä opintojen että osaamisen hyväksilukemista. Katso tarkemmin Polamkin menettelyohje.

Vastuunopettaja

- Vastuuopettaja yhdessä osajaksojen vastuuopettajien kanssa on vastuussa mm. opintojakson kuvauksesta ja arvioinnista sekä palautteen keräämisestä.

Muut opettajat

- Ota kaikki opintojaksolla opettavat opettajat mukaan suunnittelemaan yhdessä opintojaksoa ja kirjaa tähän kohtaan kaikki opintojaksolla opettavat opettajat, vaikka he eivät arvioisi opintojaksolla.
- Kaikilla tähän kohtaan kirjatulla opettajilla on oikeus arviointikirjaan.

Lisätietoja

- Tähän kenttään voit tarkentaa tietoja, esim. arviointia koskevia painotuksia ja jos jokin osuus arvioidaan eri asteikolla kuin opintojakson asteikko, läsnäolodellytyksistä, toisesta kielestä tai muusta, joka on opiskelijan tärkeä tietää.
- Kirjaa vielä lopuksi tostuun lukujärjestyssuunnittelua varten tieto, mitä arviointia opintojaksolla käytetään: osajaksot, Wilma-sarakkeet, tentit ja arvioitavat kohteet. Katso tarkemmin Arviointi Wilmassa -ohje.

4.3 Tuntitoteutussuunnitelma (tuntitotsu)

Opintojakson tiedot

- Kirjaa lomakkeen alkuun opintojakson nimi ja vastuuopettajan nimi.
- Jos opintojakso koostuu osajaksoista, laita lomakkeeseen myös osajaksojen nimet ja niiden vastuuopettaja.

Opetusperiodi

- Kirjaa, mille periodille (katso AMK-etenemiskaavio tai YAMK-totsukalenteri) ja viikolle opetuksesi olisi hyvä sijoittua. Laita myös tarkka tuntimäärä eli montako tuntia per viikko.
- Merkitse kaikki tunnit ja erittele lähi- verkko- ja itsenäisen opiskelun tunnit. Verkko-opetuksessa erittele myös verkko-opetuksen tyyppi.
- Jos haluat pitää harjoitukset eri ryhmille eri viikoille, merkitse selkeästi harjoitusten aikataulukka eli esim. viikoilla 1–4 per ryhmä per viikko.
- Huomioithan, että lopulliset tuntien sijoittelut selviävät vasta kun kaikkien opintojaksojen tuntitotsut on sovitettu Kurreen. Oleellista on, että kuvaat tuntitotsuun opetuksen etenemisen Esimerkiksi miten paljon tarvitaan itsenäistä opiskeluaikaa lähiopetusten väliin.

Opiskelijan lähiopiskelun työtunnit

- Kirjaa lukujärjestykseen merkittävät tunnit suoritusjärjestyksessä.
- Merkitse tähän myös, jos tunnit olisi hyvä jakaa eri päiville (esim. 2+2).
- Kirjaa myös tieto, tuleeko lähitunnit (esim. 4 tuntia) sijoittaa eri päiville (2+2), voiko tunnit sijoittaa peräkkäisiin päiviin vai tulisiko tuntien väliin varata opiskeluaikaa.

Ryhmäkoko

- Kirjaa, onko opetus suunnattu koko kurssille vai ryhmittäin (A, B, C, D).

Tunnin tunnus

- Voit halutessasi ja selkeyden lisäämiseksi nimetä tunnit. Esim. juoksevilla numeroinnilla tai kuvauksella, kuten Leiri1 tai käsittelykoe.

Opetuksen sisältö

- Kirjaa tarkasti kaikki käsiteltävät asiat aikajärjestyksessä.
- Jos opintojakso koostuu osajaksoista, kirjaa taulukkoon selkeästi, mihin osajaksoon sisältö kuuluu.

Opettajan nimi

- Kirjaa tuntitotsuun vain opinto- ja osajakson opetukseen kiinnitettävät opettajat.
- Voit merkitse erikseen myös vaihtoehtoiset opettajat.

Opetuksen toteutustapa

- Kirjaa opetuksen toteutustapa. Esim. luennot, harjoitus, ryhmätehtävän purku, itsenäinen työskentely, verkko-opiskelu.
- Kuvaa tähän kohtaan myös täsmällisesti opiskelijan verkko-opiskelu ja itsenäinen työskentely. Esim. pienryhmätentti verkossa. Katso myös verkko-opiskelun määritelmät.

Tila (esitys):

- Kirjaa tähän toiveesi tilasta, erityisesti jos opetus edellyttää tiettyä erityistilaa, kuten harjoitus- aluetta tai atk-luokkaa.

Opinto- tai osajakson arviointiajankohta

- Merkitse opinto- tai osajakson nimi, opintopisteet ja arviointiajankohta.

Osajaksokohtainen tuntierittely

- Jos opintojakso koostuu osajaksoista, kirjaa lomakkeen loppuun lukujärjestyssuunnittelua varten vielä periodien lähitunnit osajaksoittain. Tee jokaisesta osajaksosta oma tuntierittely ja huomioi erikseen lähiopetus, verkko-opinnot tai itsenäinen opiskelu.

5 Mikä ohjaa opetussuunnitelmatyötä?

Tutkintoon johtavien opintojen yleiset tavoitteet on säädetty valtioneuvoston asetuksessa Poliisi-ammattikorkeakoulusta (282/2014). Ne vastaavat opetus- ja kulttuuriministeriön alaisten ammatikorkeakoulututkintojen yleisiä tavoitteita.

Polamkin koulutustoimintaa ohjaavat Polamkin strategia, Polamkin pedagogiset linjaukset ja Polamkin tutkintosääntö. Vuotuiset tavoitteet asetetaan Poliisihallituksen kanssa solmittavassa tulossopimuksessa. Tulossopimuksen tavoitteet konkretisoidaan ja vastuutetaan Polamkin toimintasuunnitelmassa. Koulutuksen kehittämistä ohjaavat myös auditoinnin kehittämissuunnitelma sekä eri tahoilta kerätyt palautteet ja muut arvioinnit sekä ohjesääntö ja työjärjestykset.

5.1 Eurooppalainen ja kansallinen tutkintojen viitekehys

EQF eli eurooppalainen tutkintojen viitekehys (European Qualifications Framework) muodostuu kahdeksasta eri tasosta perusopetuksesta jatkotutkintoihin. Se kattaa sekä yleissivistävän, ammatillisen ja korkeakoulutuksen tutkinnot. Sen tavoitteena on helpottaa eri maiden tutkintojen ja tutkintotasojen vertailua ja edistää liikkuvuutta ja elinikäistä oppimista.

Myös Suomi on sitoutunut EQF-vaativuustasoluokitteluun. Suomen tutkinnot sijoitetaan eurooppalaiseen tutkintojen viitekehukseen kansallisen viitekehysten kautta, jossa kansallisen viitekehysten tasot ovat vastaavia EQF-tasojen kanssa. Kullekin tasolle on kuvattu, mitä ko. tason saavuttanut opiskelija tietää, ymmärtää ja pystyy tekemään valmistuttuaan tutkinnosta (tiedot, taidot ja pätevyys). Viitekehyksessä tutkintojen ja muun osaamisen kansallisessa viitekehyksessä tutkinnot on sijoittelu osaamisen perusteella tietyille vaativuustasolle. Katso tarkemmin laki (93/2017) ja asetus (120/2017) kansallisesta tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehuksesta.

Kansallisessa tutkintojen viitekehyksessä tasot 6 ja 7 sekä valtakunnalliset yhteiset kompetenssit kuvaavat ammattikorkeakoulusta valmistuvan opiskelijan osaamisen tasoa. Tavoitteena on, että tasokuvaukset sekä yleiset kompetenssit sisällytetään integroidusti opetus suunnitelmien tavoitteisiin ja arviointikriteerit laaditaan suhteessa tasokuvauksiin.

EQF – taso 6, AMK-tutkinto (Valtioneuvoston asetus 120/2017)

- Hallitsee laaja-alaiset ja edistyneet oman alansa tiedot, joihin liittyy teorioiden, keskeisten käsitteiden, menetelmien ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen ja arvioiminen.
- Ymmärtää ammatillisten tehtäväalueiden ja/tai tieteenalojen kattavuuden ja rajat.
- Hallitsee edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa, kykyä soveltaa ja kykyä luoviin ratkaisuihin, joita vaaditaan erikoistuneella ammatti-, tieteen- tai taiteenalalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseksi.
- Kykenee johtamaan monimutkaisia ammatillisia toimia tai hankkeita tai kykenee työskentelemään itsenäisesti alan asiantuntijatehtävissä.
- Kykenee päätöksentekoon ennakoimattomissa toimintaympäristöissä.
- Perusedellytykset toimia alan itsenäisenä yrittäjänä.
- Kykenee vastaamaan oman osaamisensa arvioinnin ja kehittämisen lisäksi yksittäisten henkilöiden ja ryhmien kehityksestä.
- Valmius jatkuvaan oppimiseen.
- Osaa viestiä riittävästi suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle.
- Kykenee itsenäiseen kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.

EQF – taso 7, Ylempi AMK -tutkinto (Valtioneuvoston asetus 120/2017)

- Hallitsee laaja-alaiset ja pitkälle erikoistuneet oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana.
- Ymmärtää alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyviä kysymyksiä ja tarkastelee niitä ja uutta tietoa kriittisesti.
- Kykenee ratkaisemaan vaativia ongelmia tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa, jossa kehitetään uusia tietoja ja menettelyjä sekä sovelletaan ja yhdistetään eri alojen tietoja
- Kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä tai yrittäjänä.

- Kykenee johtamaan ja kehittämään monimutkaisia, ennakoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja.
- Kykenee johtamaan asioita ja/tai ihmisiä. Kykenee arvioimaan yksittäisten henkilöiden ja ryhmien toimintaa.
- Kykenee kartuttamaan oman alansa tietoja ja käytäntöjä ja/tai vastaamaan muiden kehityksestä.
- Valmius jatkuvaan oppimiseen.
- Osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle.
- Kykenee vaatimaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.

5.2 Ammatilliset ja yleiset kompetenssit

Osaaminen on moninainen ilmiö, jota voidaan tarkastella yksilön, ryhmän ja koko organisaation näkökulmasta. Polamkin tutkintokoulutuksessa ja erikoistumisopinnoissa osaamisen kehittämisen painopiste on yksilön ammatillisen osaamisen ja yleisten työelämävalmiuksien kehittämisessä.

Osaamiseen liittyy tietämyksen lisäksi käytännön kokemukset, kyky hankkia tietoa sekä solmia ihmissuhteita ja toimia monialaisissa ja -ammattillisissa ryhmissä. Se näkyy toiminnassa ja käyttäytymisessä selviytymisenä, onnistumisena ja kehittymisenä. Osaaminen on myös kykyä ja halua luopua vanhasta ja parantaa valmiuksia kohdata haasteita, mikä luo turvallisuutta muuttuvassa työelämässä. (Valtiokonttori 2009.)

Tutkintokoulutuksessa osaaminen jaetaan yleisiin ja ammatillisiin kompetensseihin. Yleiset kompetenssit luovat perustan työelämässä toimimiselle, yhteistyölle ja asiantuntijuuden kehittymiselle. Yleiset kompetenssit ovat Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston suosittelemia kaikkien ammattikorkeakoulujen yhteisiä kompetensseja.

Tutkintokohtaiset eli ammatilliset kompetenssit muodostavat opiskelijan ammatillisen asiantuntijuuden kehittymisen perustan. Poliisityössä ammatillinen asiantuntijuus muodostuu poliisityön ammatillisesta erityisosaamisesta, joka saavutetaan koulutuksen aikana.

Poliisityön ammatilliset osaamisalueet poliisi (AMK) -tutkinnossa ovat valvonta- ja hälytystoimintaosaaminen, rikostorjunta- ja tutkintaosaaminen, yhteiskunnallisen turvallisuuden kehittämisosaaminen sekä poliisityötä tukeva osaaminen ja poliisi (ylempi AMK) -tutkinnossa asiantuntijaosaaminen, johtamisosaaminen ja tutkimuksellinen kehittämisosaaminen.

5.2.1 Poliisi (AMK) -tutkinnon yleiset kompetenssit

Oppimisen taidot

Opiskelija

- osaa arvioida ja kehittää osaamistaan ja oppimistapojaan
- osaa hankkia, käsitellä ja arvioida tietoa kriittisesti
- kykenee ottamaan vastuuta ryhmän oppimisesta ja opitun jakamisesta.

Eettinen osaaminen

Opiskelija

- kykenee ottamaan vastuun omasta toiminnastaan ja sen seurauksista
- osaa toimia alansa ammattieettisten periaatteiden mukaisesti
- osaa ottaa erilaiset toimijat huomioon työskentelyssään
- osaa soveltaa tasa-arvoisuuden periaatteita
- osaa soveltaa kestävän kehityksen periaatteita
- kykenee vaikuttamaan yhteiskunnallisesti osaamistaan hyödyntäen ja eettisille arvoille rakentuen.

Työyhteisöosaaminen

Opiskelija

- osaa toimia työyhteisön jäsenenä ja edistää yhteisön hyvinvointia
- osaa toimia työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa oman alansa tehtävissä
- kykenee luomaan henkilökohtaisia työelämäyhteyksiä ja toimimaan verkostoissa
- osaa tehdä päätöksiä ennakoimattomissa tilanteissa
- kykenee työn johtamiseen ja itsenäiseen työskentelyyn asiantuntijatehtävissä.

Innovaatio-osaaminen

Opiskelija

- kykenee luovaan ongelmanratkaisuun ja työtapojen kehittämiseen
- osaa työskennellä projekteissa
- osaa toteuttaa tutkimus- ja kehittämishankkeita soveltaen alan olemassa olevaa tietoa ja menetelmiä
- osaa etsiä asiakaslähtöisiä, kestäviä ja taloudellisesti kannattavia ratkaisuja.

Kansainvälisyysosaaminen

Opiskelija

- omaa alansa työtehtävissä ja niissä kehitymisessä tarvittavan kielitaidon
- kykenee monikulttuuriseen yhteistyöhön
- osaa ottaa työssään huomioon alansa kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia.

5.2.2 Poliisi (AMK) -tutkinnon ammatilliset kompetenssit

Valvonta- ja hälytystoimintaosaaminen

Opiskelija

- osaa soveltaa valvonta- ja hälytystehtäviin liittyvää tieto-, taito- ja arvoperustaa sekä perustella toimenpiteensä
- osaa soveltaa toimintamenetelmiä ja -tapoja erilaisissa valvonta- ja hälytystoimintatilanteissa sekä arvioida niiden vaikuttavuutta
- osaa hyödyntää analysoitua tietoa valvonta- ja hälytystoiminnan suunnittelussa sekä toiminnan kohdentamisessa

- osaa soveltaa ennalta estävän toiminnan menetelmiä ja työtapoja
- kykenee johtamaan partion toimintaa ja operatiiviseen tilanteeseen liittyviä alkutoimenpiteitä.

Rikostorjunta- ja tutkintaosaaminen

Opiskelija

- osaa soveltaa rikostorjunta- ja tutkintatehtäviin liittyvää tieto- taito- ja arvoperustaa sekä perustella toimenpiteensä
- osaa soveltaa toimintamenetelmiä ja -tapoja erilaisissa rikostorjunta- ja tutkintatilanteissa sekä arvioida niiden vaikuttavuutta
- osaa hyödyntää analysoitua tietoa tutkinnan suunnittelussa, suuntaamisessa ja toteuttamisessa
- osaa selittää tutkinnan johtamiseen liittyvät keskeiset toiminnot ja syyttäjän kanssa tehtävän esitutkintayhteistyön merkityksen rikosprosessissa

Yhteiskunnallisen turvallisuuden kehittämisaosaaminen

Opiskelija

- osaa soveltaa poliisitoimintaa säätelevää keskeistä lainsäädäntöä oikeudenmukaisesti erilaisissa päätöksentekotilanteissa ja perustella toimintansa
- osaa suunnitella, toteuttaa, arvioida ja kehittää poliisitoimintaa erilaisissa toimintaympäristöissä hyödyntäen oman alansa tutkittua tietoa
- kykenee toimimaan yhteistyössä eri viranomaisten ja sidosryhmien kanssa
- osaa analysoida ja reflektoida omaa toimintaansa sekä asenteidensa merkitystä ammatillisessa vuorovaikutustilanteessa.

Poliisityötä tukeva osaaminen

Opiskelija

- osaa käyttää päivittäisessä poliisityössä tarvittavia menetelmiä, välineitä ja laitteita oikein ja turvallisesti
- osaa viestiä kirjallisesti ja suullisesti sekä poliisialan että sen ulkopuoliselle yleisölle
- osaa käyttää vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa ruotsin kieltä sekä vähintään yhtä vierasta kieltä
- osaa suunnitella ja toteuttaa henkilökohtaisen kunto-ohjelman työssä vaadittavan fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi.

5.2.3 Poliisi (ylempi AMK) -tutkinnon yleiset kompetenssit

Oppimisen taidot

Opiskelija

- osaa monipuolisesti ja tavoitteellisesti arvioida ja kehittää asiantuntijuuttaan
- osaa hankkia, käsitellä, tuottaa ja arvioida tietoa kriittisesti ja eri alojen näkökulmista
- kykenee ottamaan vastuuta yhteisön tavoitteellisesta oppimisesta.

Eettinen osaaminen

Opiskelija

- kykenee ottamaan vastuuta yhteisön toiminnasta ja sen seurauksista
- osaa soveltaa alansa ammattieettisiä periaatteita asiantuntijana ja työelämän kehittäjänä
- osaa tehdä ratkaisuja ottaen huomioon yksilön ja yhteisön näkökulmat
- osaa edistää tasa-arvoisuuden periaatteiden toteutumista työyhteisössä
- osaa edistää kestäväen kehityksen periaatteiden ja yhteiskuntavastuun toteutumista
- kykenee johtamaan yhteiskunnallisesti vaikuttavaa toimintaa eettisiin arvoihin perustuen.

Työyhteisöosaaminen

Opiskelija

- osaa kehittää työyhteisön toimintaa ja työhyvinvointia
- osaa kehittää työelämän monialaista viestintää ja vuorovaikutusta
- osaa soveltaa tieto- ja viestintätekniikkaa tehtävissään
- osaa luoda verkostoja ja kumppanuuksia
- osaa johtaa ja uudistaa toimintaa monimutkaisissa ja ennakoimattomissa toimintaympäristöissä
- kykenee toimimaan vaativissa asiantuntijatehtävissä tai johtamistehtävissä.

Innovaatio-osaaminen

Opiskelija

- osaa tuottaa uutta tietoa ja uudistaa toimintatapoja yhdistäen eri alojen osaamista
- osaa johtaa projekteja
- osaa johtaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeita sekä hallitsee tutkimus- ja kehitystoiminnan menetelmiä
- osaa kehittää asiakaslähtöistä, kestäväää ja taloudellisesti kannattavaa toimintaa.

Kansainvälisyysosaaminen

Opiskelija

- kykenee kansainväliseen viestintään työtehtävissään ja toiminnan kehittämisessä
- osaa toimia kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- osaa ennakoida kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla ammattialallaan.

5.2.4 Poliisi (ylempi AMK) -tutkinon ammatilliset kompetenssit

Asiantuntijaosaaminen

Opiskelija osaa

- toimia poliisialan vaativissa asiantuntijatehtävissä
- toimia kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa
- arvioida kriittisesti yhteiskunnallisia muutoksia sekä ennakoida niiden vaikutuksia.

Johtamisosaaminen

Opiskelija osaa

- strategisen ajattelun ja johtamisen, talouden ja toiminnan johtamisen sekä tietojohdoisen poliisitoiminnan keskeiset periaatteet
- tärkeimmät käytännöt poliisitoiminnan operatiivisessa johtamisessa
- strategisen henkilöstöjohtamisen ja eettisen johtamisen periaatteet
- kehittää ja johtaa työyhteisön toimintaa sekä edistää työhyvinvointia ja osaamista yhteistyössä henkilöstön kanssa
- kehittää poliisiin laatutyötä, työprosesseja ja rakenteita sekä tehdä eettisesti kestäviä ratkaisuja muuttuvissa toimintaympäristöissä.

Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen

Opiskelija osaa

- kehittää poliisialan työtä teoreettisia ja käytännönläheisiä menetelmiä hyödyntäen ja uutta tietoa tuottamalla, sekä hallitsee tutkintotasolle kuuluvia tutkimus- ja kehittämismenetelmiä
- arvioida tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan lähtökohtia ja ymmärtää eettisyyden merkityksen toiminnassa
- innovoida ja johtaa projekteja sekä arvioida niiden vaikuttavuutta.

6 Ops-asiakirjat: opetus-, toteutus- ja tuntitoteutus suunnitelmat

Tutkintotavoitteisen koulutuksen keskeisissä asiakirjoissa eli opetus-, toteutus- ja tuntitoteutus suunnitelmissa asetetaan tavoitteet oppimiselle ja opetustyölle. Polamkissa opetussuunnitelma on osaamisperustainen ja koulutuksen suunnittelu perustuu linjakkuuteen eli varmistetaan, että tavoitteet, sisältö sekä opetus- ja arviointimenetelmät ovat samassa linjassa suhteessa toisiinsa. Toteutuksessa toimitaan tutkivan ja sulautuvan oppimisen periaatteilla.

Osaamisperustaisissa opetussuunnitelmissa määritellään tutkinnon ja tutkinnon opintojen osaamistavoitteet eli se, mitä opiskelijan tulee osata oppimisprosessin tuloksena.

Oppimisen perustana toimivan opetussuunnitelman osaamistavoitteet on määritelty työelämän lähtökohdista. Oppimisprosessi toteutetaan työelämäläheisesti ja sitä ohjataan kehittävän arvioinnin eli PDCA-mallin (Plan, Do, Check, Act) avulla.

Osaamisperustainen opetussuunnitelma mahdollistaa erilaisten oppimisympäristöjen käytön ja opinnot koostuvat laajemmista työelämälähtöisistä osaamisperustaisista kokonaisuuksista. Osaamisperustainen opetussuunnitelma edellyttää myös erilaisten arviointimenetelmien käyttöä. Opiskelijoiden oma kokemusten tarkastelu ja peilaaminen eli reflektointi on tärkeä osa oppimista, samoin kuin vertaisarviointi.

Opetussuunnitelmien laatimista ohjaavat opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuva osaamisen kehittäminen, työelämävalmiuksien ja ammatillisen kasvun vahvistaminen sekä työelämäläheisten opintokokonaisuuksien rakentaminen.

6.1 Opetus- ja toteutussuunnitelmien rakenne

Opetuksen suunnittelu koostuu kolmesta osasta:

- 1) opetussuunnitelmasta (ops),
- 2) toteutussuunnitelmasta (totsu) ja
- 3) tuntitoteutussuunnitelmasta (tuntitotsu).

Opetussuunnitelmassa kuvataan tutkinnon osaamistavoitteet sekä muun muassa laajuus, sisällöt, vaadittavat suoritukset ja arviointiasteikko. Toteutussuunnitelmassa täsmennetään muun muassa toteutustapa, arviointikriteerit ja opiskelijan työmäärä tunteina. Opetus- ja toteutussuunnitelma avataan tuntitoteutussuunnitelmaksi. Se kertoo tarkemmin, miten oppiminen on organisoitu. Siinä opettajat kuvaavat opintojakson etenemisen, opintojen tuntikohtaisen sisällön ja toteutustavan (lähiopiskelu, verkko-opiskelu ja itsenäinen) sekä esittävät opettaja- ja tilaresurssit.

Valtioneuvoston asetus Poliisiammattikorkeakoulusta (282/2014) määrittelee mm. opintojen rakenteen ja opetussuunnitelmassa edellytettävät tiedot.

Opetussuunnitelmatiedoissa on kuvattu:

- opintojakson laajuus
- opintojakson taso
- yleiskuvaus opintojaksosta
- osaamistavoitteet
- asiakokonaisuudet ja/tai osajaksot, mikäli opintojakso koostuu osajaksosta
- vaadittavat suoritukset
- arviointiasteikko (0–5 tai hyväksyty–hylätty) sekä
- edeltävät opinnot.

Opetus- ja toteutussuunnitelmien rakenne on vastaava sekä tutkintokoulutuksissa että erikoistumisopinnoissa. Rakennetta on sovellettu myös ammatillisen täydennyskoulutuksen kurssien opetussuunnitelmiin. Katso täydennyskoulutuksen opetussuunnitelmarakenne tarkemmin poliisin intranetistä Täydennyskoulutuksen sivuilta.

Vastuuopettajan johdolla, yhteistyössä opintojakson muiden opettajien kanssa, tehdään kaikista opinto- ja osajaksosta opetus- ja toteutussuunnitelmat sekä opintojaksotasolle tuntitoteutussuunnitelma. Vastuuopettaja suunnittelee yhdessä opinto- tai osajakson opettajien kanssa opintojakson toteutuksen ja arvioinnin.

Opintojaksojen toteutussuunnitelmissa kuvataan yksityiskohtaisemmin toteutusta. Se on opetussuunnitelmaa joustavampi asiakirja. Opettaja voi esittää toteutussuunnitelmaan muutoksia myös kesken lukuvuoden ennalta sovittuina ajankohtina esimerkiksi kirjallisuuteen tai opettajatietoihin. Opetuksen tuntimääriä ei kuitenkaan voi muuttaa kesken lukuvuoden, mutta lähiopetusta voi muuttaa itsenäiseksi opiskeluksi tai verkko-opinnoiksi.

Suomen- ja ruotsinkielisten koulutusten toteutukset voivat poiketa toisistaan, mutta esim. kokonaistuntimäärä tulee olla sama.

Toteutussuunnitelmassa on kuvattu:

- opintojakson sisällöt
- opintojakson toteutustavat
- opiskelijan työmäärä, joka on eritelty lähiopinnoille, itsenäiselle työskentelylle ja verkko-opiskelulle
- vaadittava kirjallisuus
- arviointikriteerit
- hyväksiluettavuus
- vastuu- sekä muut opettajat.

6.2 Tuntitoteutussuunnitelma ja lukujärjestyssuunnittelu

Opetus- ja toteutussuunnitelman lisäksi opettajat tekevät erillisen ohjeistuksen mukaan lukujärjestyssuunnittelua varten tuntitoteutussuunnitelman eli tuntitotsun. Se on väline opettajien oman työn suunnittelun ja opetuksen toteutuksen tueksi. Tarkoituksena on, että vastuuopettaja yhdessä opintojakson muiden opettajien kanssa suunnittelee opinto- ja osajaksojen opetuksen kulun koko lukuvuodelle. Tuntitotsut rakennetaan opetus- ja toteutussuunnitelmien tiedoista.

Tuntitotsuista opettajat pystyvät näkemään myös muiden opintojaksojen toteutuksen ja tarkistamaan mm. päällekkäisyydet tai aukkokohdat. Niistä on apua mm. sijaisuuksissa ja kun halutaan tietää opintojen tarkka sisältö. Tuntitotsu ei näy opiskelijalle, ja olisikin hyvä, että opintojakson tarkempi suunnitelma olisi näkyvillä myös opiskelijalla Moodlessa.

Tuntitotsujen avulla laaditaan lukujärjestykset. Tuntitotsu on lukujärjestyssuunnittelulle esitys opintojen kulusta. Ennen lukujärjestyksen julkistamista opettajat tarkistavat oman työsuunnitelmansa/opetuksensa toteutuksen ja voivat tarvittaessa muuttaa sitä. Tuntitotsu on opettajien esitys opintojakson etenemisestä, mutta sitä ei aina pystytä toteuttamaan opettajien toivomalla tavalla.

Polamkin lukujärjestykset perustuvat siihen, että oppitunti on 45 minuutin pituinen ja se alkaa aina tasatunnein. Opetuksen toteutus voidaan rytmittää tarkoituksenmukaisella tavalla esim. kaksoisoppituntien kohdalla. Näissäkin tapauksissa oppitunnit on toteutettava niin, etteivät järjestelyt haittaa myöhempien oppituntien alkamista ajallaan

Yleisohje ja aikataulut (tarkka aikataulu ilmoitetaan erikseen) lukujärjestyksen tarkastamiselle:

- vastuuopettajat yhdessä muiden opettajien kanssa tarkistavat lukujärjestykset
- lukujärjestyssuunnittelu tekee muutokset lukujärjestyksiin
- opiskelijat ilmoittautuvat opintojaksoille, minkä jälkeen he näkevät lukujärjestykset.

Lukujärjestyksen tarkistaminen

Vastuuopettaja tarkistaa oman opintojaksonsa lukujärjestyksen yhdessä opintojakson muiden opettajien kanssa. Lukujärjestykset avataan opettajille tarkistettaviksi marras- ja toukokuussa ja tarkastusaika kestää noin kaksi viikkoa.

Vastuuopettaja yhdessä opintojakson muiden opettajien kanssa tarkistavat:

- Kaikki tunnit on tallennettu ja ne ovat oikeassa järjestyksessä
- Opettajan työviikko on kuormitukseltaan kohtuullinen
- Kaikki tarvittavat tiedot on merkitty

- Vastuupettaja toimittaa muutostiedot lukujärjestyssuunnittelulle.

Muutokset lukujärjestyksiin

Vastuupettaja on tarvittaessa yhteydessä lukujärjestyssuunnittelijoihin, jos lukujärjestykseen tulee muutoksia tai korjauksia. Jos muutoksia suunnitelmaan ei ole, sen voi kuitata lukujärjestyksen virkasähköpostiosoitteeseen.

Lukujärjestyssuunnittelu tekee muutoksia lukujärjestyksiin vastuupettajalta saamien kommenttien perusteella. Kesken lukukauden lukujärjestyksiin ei voi tehdä muutoksia kuin poikkeustapauksissa. Tällöin osaamisalueiden päälliköt tekevät lukujärjestysmuutokset sovittujen menettelytapojen mukaisesti.

Opiskelijat ilmoittautuvat opintojaksoille

Poliisi (AMK) -tutkinnon opiskelijat ilmoittautuvat opintojaksoille kesäkuussa ja joulukuussa tai jo aiemmin, jos lukujärjestykset ovat valmiit. Ilmoittautumisaika on kaksi viikkoa. Opiskelijat ilmoittautuvat Wilmassa OPS-puun kautta. Huom. Jakoryhmät tehdään vasta opiskelijoiden ilmoittautumisen jälkeen, jolloin lukujärjestyksiin saattaa tulla vielä muutoksia.

Poliisi (ylempi AMK) -tutkinnon pakollisille opintojaksoille ei tarvitse erikseen ilmoittautua, eikä myöskään poliisialipäällystön opintojaksoille.

7 Opetussuunnitelmatyön prosessi

Opetussuunnitelmaprosessin tavoitteena on varmistaa yhtenäiset käytännöt tutkintokoulutusten ja erikoistumisopintojen opetussuunnitelmien kehittämisessä, päivittämisessä sekä lisätä tietoisuutta opetussuunnitelmatyön kulusta. Opetussuunnitelmatyön vaiheet ovat samat, mutta tutkinnosta ja erikoistumisopintokokonaisuudesta riippuen ajoitus vaihtelee. Tutkintokoulutusten opetussuunnitelmaprosessi on kuvattu toimintakäsikirjassa.

Ops-työn vaiheet

- Opetussuunnitelmien kehittämisryhmä käynnistää opetussuunnitelmatyön valmistelun.
- Koulutustoiminnan ohjausryhmä linjaa suunnitteluohjeistuksen koulutuspäällikön esittelystä.
- Koulutuspäällikkö järjestää vastuupettajien tapaamisen ja ohjeistaa opetussuunnitelmatyön kaikille opettajille suunnatuissa opetussuunnitelmatyön aloitustilaisuudessa.
- Osaamisalueet suunnittelevat ja tekevät opetussuunnitelmaehdotuksen vastuupettajan johdolla.
- Vastuupettajat, koulutuspäällikkö ja -suunnittelijat käsittelevät ja kommentoivat opetussuunnitelmaehdotuksia.
- Opetussuunnitelmien kehittämisryhmä arvioi opetussuunnitelmaa kokonaisuutena.
- Koulutustoiminnan ohjausryhmä kommentoi opetussuunnitelmaa koulutuspäällikön esittelystä.
- Polamkin hallitus hyväksyy opetussuunnitelman.
- Opetussuunnitelma julkaistaan.
- Opetussuunnitelmaprosessi arvioidaan.

Opetussuunnitelmatyö sisältää opetus- ja toteutussuunnitelmien päivittämisen ja kehittämisen. Tuntitoteutusten ja lukujärjestysten suunnittelu ovat myös tärkeä osa ops-työtä.

Poliisiammattikorkeakoulun hallitus hyväksyy opetussuunnitelmat tutkintokoulutuksissa kahdeksi lukuvuodeksi kerrallaan ja erikoistumisopinnoissa kalenterivuositain. Toteutussuunnitelmat päivitetään kerran tai kaksi kertaa lukuvuodessa. Samoin tuntitoteutukset suunnitellaan lukuvuodeksi kerrallaan ja niiden pohjalta tehdyt lukujärjestykset tarkistetaan kerran lukukaudessa. Koulutuspäällikkö hyväksyy toteutus- ja tuntitoteutussuunnitelmat. Pääsäännön mukaan opetus järjestetään aina uusimman voimassaolevan opetussuunnitelman mukaan (Poliisiammattikorkeakoulun tutkintosääntö).

Opetussuunnitelman ja opetuksen suunnittelu on jatkuvaa kehittämistä ja puhutaankin kehästä, jossa suunnittelu, toteutus, arviointi ja kehittäminen ovat jatkuva prosessi. Opetussuunnitelman ja opetuksen suunnittelu ja niiden kehittäminen noudattavat PDCA-sykliä (Plan, Do, Check, Act).

Kuva 1 Opetussuunnitelmatyön PDCA-malli.

8 Opetuksen ja oppimisen toimijoiden vastuut

Opetuksen ja oppimisen vastuuryhmien ja -henkilöiden tehtävät on määritelty Polamkin toimintakäsikirjassa, Polamkin ohjesäännössä, Asetuksessa Poliisiammattikorkeakoulusta (282/2014, 23 §), osaamisalueiden työjärjestyksissä sekä työryhmien asettamispäätöksissä.

9 Linjakkuus opetuksen suunnittelussa

Hyvästä opetuksesta puhuttaessa viitataan usein linjakkaaseen opetuksen suunnitteluun. Opiskelun tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa syvällisen ymmärryksen opiskeltavasta aiheesta ja opettaja auttaa opiskelijan oppimisprosessia suunnittelemalla opetuksen siten, että osaamistavoitteet, menetelmät, sisällöt ja arviointi tukevat saman päämäärän toteutumista. (Nevgi & Lindblom-Ylänne 2003; Löfström ym. 2010.)

Linjakkuudella viitataan siihen, että näiden neljän vaiheen tulee opetuksen suunnittelussa olla samassa linjassa suhteessa toisiinsa eli niiden tulee tukea toisiaan ja vaikuttaa samansuuntaisesti. Opiskelijan työn suunnitelmallisuuden parantaminen edistää myös opiskelijakeskeisyyden toteutumista.

Tavoitteiden ja sisältöjen määrittelemisen jälkeen suunnitellaan ensin opiskelijan työskentely opintojaksolla ja arvioivat suoritukset. Vasta näiden jälkeen täsmennetään opettajan opetus- ja ohjaustyö. Näin opettaja voi edistää opiskelijan oppimista parhaiten valitsemalla sopivimmat opetusmenetelmät sekä kohdistamalla opetuksensa siihen, missä opiskelija tarvitsee eniten apua ja opettajan asiantuntemusta.

Osaamistavoitteiden täsmällinen määrittely

Opetuksen suunnittelu lähtee tavoitteen asettelusta. Mitä opettaja haluaa opetuksestaan opittavan ja mitä tavoitteita hän opetukselleen asettaa?

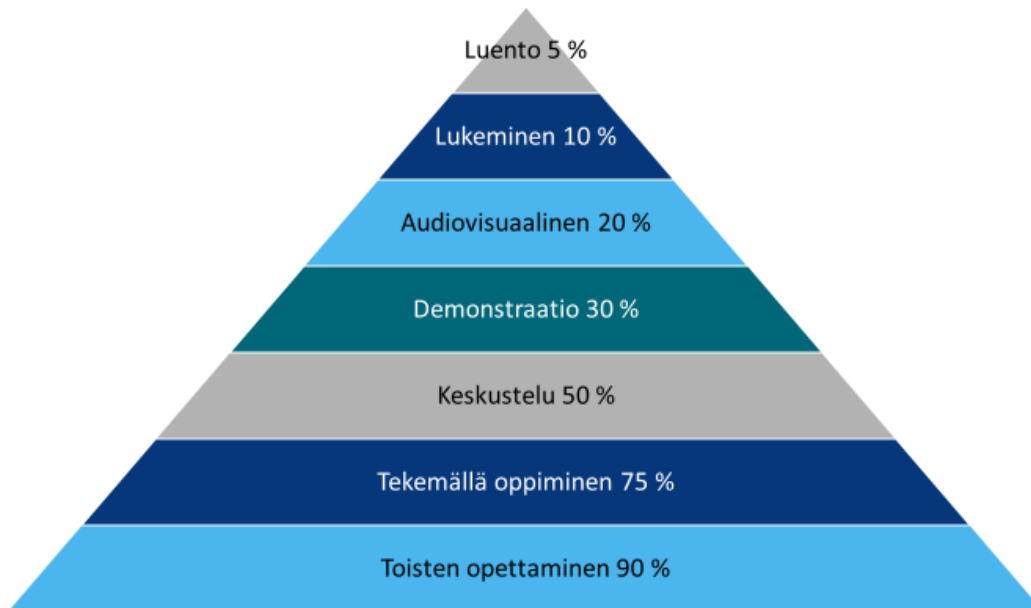
Opetettavan aineksen ja sisällön valinta

Mikä on olennaista ja keskeistä opintojakson sisältöä ja mitkä ovat vähemmän tärkeitä asioita? Mikä on välttämätöntä ydintä, mikä täydentävää tietoa tai erityistietoa? Mikä on käytettävissä oleva aika?

Opetusmenetelmien valinta

Millaisilla menetelmillä edistetään opiskelijoiden oppimista?

Opetusmenetelmät tulee olla linjassa osaamistavoitteiden, sisältöjen ja arviointimenetelmien kanssa. Vaihtoehtoiset suorituskäytännöt tukevat erilaisia oppijoita.

Kuva 2 Obitun pysyvyyt opetusmenetelmittäin.

Oppimisen arviointikeinojen valinta

Arviointimenetelmät tulee olla linjassa osaamistavoitteiden kanssa ja arvioinnin kohdistua opittavaan asiaan. Arvioinnin tulee olla linjakasta sekä yksittäisellä opintojaksolla että koko tutkinnon tasolla. (Nevgi & Lindblom-Yläne 2003.)

Linjakas opetuksen malli perustuu konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen, jossa ajatellaan, että

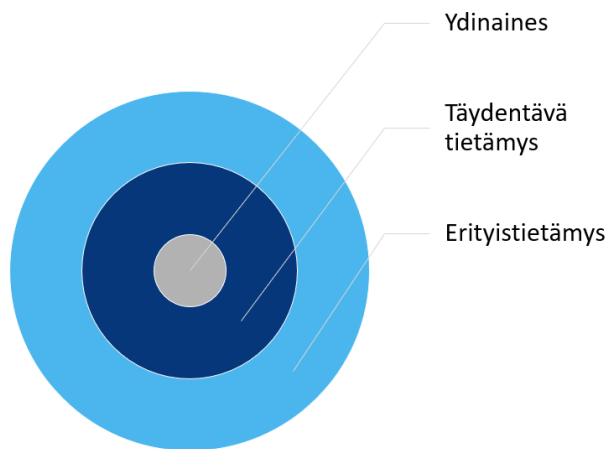
- opiskelijat ovat aktiivisia tiedon käsittelijöitä
- uuden oppiminen perustuu aiemmin opittuun
- tietoa ei voi sellaiseen siirtää opiskelijoille
- oppiminen on tilanne- ja kulttuurisidonnaista
- keskeistä on oppimaan oppimisen taidot
- oppimista tapahtuu ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja keskustelussa
- oppiminen on oppijakeskeistä
- opettajan rooli on oppimisen ohjaaja. (Biggs & Tang 2007; Lofström ym. 2010; Tynjälä 1999.)

Koko tutkinnon tasolla opetuksen ja oppimisen linjakkuutta voidaan edistää opintojaksojen rajat ylittävällä yhteistyöllä ja jaetulla pedagogisella johtamisella.

10 Ydintä vai erityistä?

Opetussuunnitelmien kehittämistyössä tärkeimpiä tekijöitä on tarkistaa tutkinnon ajanmukaisuus ja opetettavien asioiden olennaisuus. On määriteltävä ne tiedot, taidot ja asenteet, joiden oppiminen on koulutuksessa tärkeintä ja osaamisen kehittymisessä ja ammatillisessa kasvussa välttämätöntä omaksua. Varsinkin silloin, kun opinto- tai osajaksolle tulee uusia sisältöjä tai tieto muuttuu.

Tätä määrittelemistä kutsutaan koulutuksen ydinainesanalyysiksi. Se tarkoittaa opintojakson tai kokonaisuuden keskeisten sisältöjen ja tavoitteiden määrittelyä. Tavoitteena on, että kaikki opiskelijat hallitsevat ydinaineksen eli käytännön työnhallinnalta kannalta keskeisimmän ja ajankohdaisimman osaamisen.

Kuva 3 Ydinaines, täydentävä tietämys ja erityistietämys.

Ydinaineksen opettamiseen tulisi käyttää suurin osa ajasta. Tavoitteena on opiskelijoiden ymmärtävä oppiminen ja pysyvät oppimistulokset. Ydinaineksen avulla opettaja voi arvioida uuden tiedon tai sisältövaatimusten myötä ajankäyttöä ja työmäärää. Jos opetuksessa on asiaa ja tietoa yli opiskelijan omaksumiskyvyn, seurauksena on kuormittunut tutkinto.

Täydentävä tietämys sisältää ydinaineksen teorioiden, mallien ja periaatteiden yksityiskohtia ja laajennuksia eli sellaisia tietoja ja taitoja, jotka joskus voivat olla tarpeellisia. Täydentävä tietämys on ydinaineksen soveltamista ja erityisalojen tietämystä

Erityistietämys täydentää ydinainesta ja täydentävää tietämystä yksityiskohdilla. Opetuksessa erityistietämys jää vain mainitsemisen tasolle, eikä sen omaksumista ja oppimista yleensä edellytetä. Se kuvaa enemmän opiskelijan tai opettajan omien kiinnostuksen kohteita tai harrastuneisuutta ja soveltuu usein opetettavaksi vapaasti valittavana opintojaksona tai täydennyskoulutuksena. (Auvinen ym. 2007; Karjalainen & Jaakkola 1999.)

11 Osaamistavoitteet

Osaamistavoitteet kertovat, millaista osaamista opiskelijalta edellytetään tutkinnon saavuttamiseksi. Osaamistavoitteista johdetaan arviointikriteerit, joiden avulla osaaminen tunnustetaan ja opiskelija pystyy arvioimaan omaa osaamistaan.

Osaamisen arviointi kertoo, miten hyvin asetetut osaamistavoitteet on saavutettu. Osaamistavoitteiden konkreettisuutta ja selkeyttä arvioidaan myös opiskelijapalautteen avulla, joissa osaamistavoitteiden toteutuminen on yhtenä kiinteänä kysymyksenä. Osaamistavoitteiden toteutuminen on myös yksi Polamkin tuloksen ja toiminnan arvioinnin tunnusluku (ks. tarkemmin tuloskortti), joka lasketaan opiskelijapalautteessa olevan osaamistavoitteiden toteutumisen keskiarvosta.

Osaamistavoitteissa kuvataan tavoiteltavaa osaamista niin selkeästi, että opiskelija ymmärtää, millaista osaamista hänen tulee tavoitella ja opettaja tietää, miten hänen tulee sitä arvioida. Tavoitteena on arvioida sitä, miten osaamistavoitteet täyttyvät ja miten sitä kannattaa arvioida (vrt. arviointimenetelmät). (Auvinen ym. 2007; Honkala ym. 2009.)

Osaamistavoitteiden lyhyt oppimäärä:

- Samalla kun kirjoitetaan osaamistavoitteita, mietitään myös arviointikriteereitä.
- Osaamistavoitteet kirjoitetaan opiskelijan näkökulmasta, ja niissä kerrotaan mitä opiskelijan tulee oppia ja osata.
- Osaamistavoitteet kohdentuvat sekä ammatillisiin että yleisiin kompetensseihin.
- Osaamistavoitteet perustuvat ydinosaamisen määrittelyyn, joka tehdään aina opetussuunnitelmatyön alussa. Ydinaines on sellaista, joka kaikkien tulee oppia ja saavuttaa.
- Osaamistavoitteet kirjoitetaan läpäisytasolle, joka kaikkien opiskelijoiden tulee oppia ja saavuttaa saadakseen todistuksen.
- Osaamistavoitteet tulee olla selkeitä ja yksinkertaisesti ilmaistuja.
- Jokainen osaamistavoite tulee olla arvioitavissa.
- Osaamistavoitteiden laadinnassa on huomioitava kuormittavuus ja ajankäyttö. (Auvinen 2007; W5W-opas 2009.)

Bloomin taksonomia on yksi tapa jäsentää, millaiseen tiedon omaksumisen tasoon pyritään. Siinä tasot on jaettu siten, että ns. alin taso on asioiden muistaminen ja korkein luominen, kyky saada aikaa jotain uutta.

Bloomin taksonomian verbit ovat tiedollisia verbejä ja alla olevassa taulukossa olevat verbit ovat esimerkinomaisia. Opettaja voi miettiä osaamista, onko se tiedollista, taidollista, reflektiivistä vai sosiaalista osaamista, jota hän edellyttää opiskelijalta ja miten hän tulee arvioimaan sitä.

Verbejä osaamistavoitteiden laatimiseen (Bloomin taksonomia)

Muistaa

- Kyky pitää mielessä ja palauttaa mieleen. Ei edellytä asioiden ymmärtämistä.
- Tunnistaa, listata, määritellä, nimetä, esittää, kirjoittaa, toistaa, yhdistää, löytää, järjestää, kerätä, kuvata.

Ymmärtää

- Kyky tulkita opittua informaatiota. Kyky selittää ajatuksia ja käsitteitä.
- Tulkita, antaa esimerkki, tehdä yhteenvedo, päätellä, muotoilla uudelleen, raportoida, löytää, nimetä, luokitella, erotella, muokata, selittää, määritellä, keskustella, yleistää, ennustaa

Soveltaa

- Kyky hyödyntää opittua uusissa tilanteissa, esim. ideoiden käyttäminen ongelmanratkaisussa.
- Toteuttaa, suorittaa, käyttää, soveltaa, ratkaista, esitellä, valmistaa, selittää (kuinka), valita, laskea, muuttaa, täydentää.

Analysoida

- Kyky hajottaa informaatio komponenteiksi ja etsiä niiden välisiä suhteita, rakenteen ymmärtäminen. Kyky erottaa olennaiset asiat.
- Vertailla, organisoida, osoittaa ristiriita, erotella, jakaa, tutkia, luokitella, analysoida, arvioida, todistaa, kritisoida, kyseenalaistaa, testata.

Arvioida

- Kyky laittaa osat, komponentit yhteen. Kyky tehdä perusteltu arvio tai päätös.
- Arvostella, tehdä johtopäätös, vertailla, perustella, selittää, tulkita, suhteuttaa, kommentoida.

Luoda

- Kyky arvioida ja arvottaa materiaalia tiettyä tarkoitusta varten. Kyky saada aikaan jotain uutta.
- Suunnitella, rakentaa, tuottaa, ehdottaa, kehittää, keksiä, yleistää, johtaa, laajentaa, muuttaa, vakuuttaa.

12 Opintojen mitoitus ja kuormittavuus

Opintojen kuormittavuuden määrittelyssä on lähtökohtana yleiseurooppalainen ECTS-opintosuoritusten siirto- ja mitoitussuorituksen perusteet. Yksi opintovuosi on 1600 tuntia opiskelijan päätoimista työskentelyä, joka vastaa 60 opintopisteen suoritusta opintovuoden aikana.

Yksi opintopiste (1 op) vastaa opiskelijan 27 tunnin työpanosta. Opiskelijan työpanokseen laskeaan kaikki työ, jonka opiskelija tekee opintojakson suorittamiseksi (lähi-, verkko- ja itseopiskelu). Opiskelijan työviikko on noin 40 tuntia eli 1,5 opintopistettä. (Opetusministeriö 2004.)

Opintojen mitoittamisella tarkoitetaan opettajan arvioimaa aikaa opiskelijalle, joka tarvitaan osaa-mistavoitteiden saavuttamiseksi. Mitoituksen avulla pyritään varmistamaan opiskelijalle aikaa ymmärtävään, syvälliseen oppimiseen. Työmäärän arviointiin vaikuttavat muun muassa opintojen vaihe, tavoitteet, sisältö, toteutustavat, kirjallisuus ja arviointitavat. Polamkin mitoitussuositus on mm. toimintakäsikirjassa.

13 Oppimisen ja opiskelun lähtökohdat opiskelun suunnittelussa

13.1 Oppimisympäristö Polamkissa

Oppimisympäristö muodostuu oppimisen fyysisistä, sosiaalisista, digitaalisista, paikallisista ja pedagogisista ominaisuuksista. Siinä korostuvat opiskelijoiden aktiivisuus, oppimisen ongelmakeskeisyys ja vuorovaikutteisuus, projektien hyödyntäminen, toiminnallinen ja yhteisöllinen oppiminen, oppimisen ohjaus, kokonaisvaltaisuus, refleksiivisyys, emotionaalisuus, autenttiset ympäristöt ja suora vuorovaikutus oman alan asiantuntijoiden ja yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa. (Mattila 2012.)

Opettajan on tärkeää miettiä, missä oppimisympäristössä oppimistilanne suunnitellaan tapahtuvaksi eli mikä ympäristö missäkin oppimistilanteessa tarjoaa autenttisimmat oppimisen edellytykset. Yksinkertaisimmillaan oppimisympäristöillä tarkoitetaan erilaisia suunniteltuja paikkoja, tiloja, yhteisöjä tai toimintatapoja, jotka tukevat ja edistävät oppimista ja jotka ovat sulautuneet toisiinsa (Mattila 2012). Yleisen määritelmän mukaan mikä tahansa konteksti voi näin ollen olla oppimisympäristö, tärkeintä on kuitenkin se, että oppilaitoksen toiminta on pedagogisesti huolella suunniteltua (Laru 2016).

Polamkissa tutkintoon johtavassa koulutuksessa oppimista ja opetusta tukeva oppimisympäristö on nykyaikaisten tilaratkaisujen (mm. kampusalue eri tiloineen), teknologisten ratkaisujen (OV- ja TUVE-verkon opiskelua ja opetusta tukevat palvelut mm. Moodle, M365 sekä videoneuvottelujärjestelmät) ja osaavien ammattilaisten kokonaisuus (mm. opettajat, opintohallinnon ja opetuksen kehittämisen väki).

Opettajalla on keskeinen rooli opiskelijakeskeisen oppimisympäristön suunnittelemisessa ja kehittämisessä. Oleellista on rakentaa opiskelijoille mahdollisimman autenttinen ympäristö, joka rohkaisee aktiivisuuteen, vuorovaikutukseen, yhteisöllisyyteen ja luottamukseen, koska ne edesauttavat oppimista ja rohkaisevat opiskelijoita siten, että myös virheiden tekeminen on sallittua. Nämä ominaisuudet ovat tavoiteltavia, tapahtuu opiskelu ja opetus missä oppimisympäristössä tahansa. (Aksovaara & Maunonen-Eskelinen 2013.)

Digitaalisuuden myötä oppimisessa korostuvat kokonaisvaltaisuus ja oppijakeskeisyys, ajasta ja paikasta joustava toiminta, jolle ominaista ovat avoimuus, yhteisöllisyys ja vuorovaikutteisuus sekä opettajan ohjauksellinen opetustyö (Laru 2016).

Oppimisympäristöjä suunniteltaessa voi asiaa lähestyä seuraavien kysymysten avulla/kautta:

Millainen on oppimisympäristön pedagoginen käytettävyys?

- Miten oppimisympäristö mahdollistaa oppijoille avoimien kysymysten esittämisen ja tutkimisen?
- Miten oppimisympäristö tukee erilaisten pedagogisten lähestymistapojen toteuttamista?
- Miten / millä elementeillä oppimisympäristö tukee oppimisprosessia?
- Miten / millä elementeillä oppimisympäristö ohjaa ja tekee näkyväksi oppijan motivaatiotilan, oppimisprosessin vaiheet ja oppijan tarkkaavaisuuden suuntaamisen?
- Mitä pedagogisia työkaluja ja menetelmiä oppimisympäristö tuo oppijoiden käyttöön?

Minkälaisia vuorovaikutuskuvioita oppimisympäristö tukee?

- Miten oppimisympäristö tukee oppijoiden välistä vuorovaikutusta pienryhmissä (tiimeissä)?
- Miten oppimisympäristö tukee oppimisprosessin ohjausdialogia (opettajan ja oppijan välinen vuorovaikutus)?
- Miten oppimisympäristö tukee oppijoiden välistä vuorovaikutusta, kuten vertaispalautetta ja -tukea?
- Miten oppimisympäristö tukee vuorovaikutusta sähköisissä oppimisympäristöissä ja sosiaalisessa mediassa?
- Mahdollistaako oppimisympäristö erilaiset vuorovaikutusmallien rakenteelliset ratkaisut, esimerkiksi väittelyn, kokouksen, paneelin, amfiteatterin, äänestyksen?
- Mitä vuorovaikutusmalleja oppimisympäristö tukee, miten?

- Mitä vuorovaikutuksen työkaluja ja menetelmiä oppimisympäristö tarjoaa oppijoiden käyttöön?

Miten oppimisympäristö tukee oppijan omien käsitteellisten luomusten (eli tarkoituksellista työskentelyä yhteisten ideoiden, sosiaalisten käytäntöjen sekä kollektiivisen tiedon kehittämiseksi) tuottamista?

- Millä tavoilla oppimisympäristö tukee oppijan omien käsitteellisten luomusten tuottamista?
- Minkälaisia työkaluja, menetelmiä ja medioita oppimisympäristö tarjoaa käsitteellisten luomusten kehittämiseen?
- Miten oppimisympäristö tekee oppijan käsitteellisten luomusten kehittämisestä intentionaalista (tavoitteellista ja tietoista)?
- Mitä ja millaisia käsitteellisiä luomuksia oppimisympäristössä käsitellään ja kehitellään?

Miten oppimisympäristö tukee jaettuja representaatioita (mielikuva tai mielen sisältö) ja niiden esittämistä?

- Millä tavoilla oppimisympäristö tukee oppijoiden jaettuja representaatioita, niiden syntymistä ja niiden esittämistä?
- Minkälaisia työkaluja, menetelmiä ja medioita oppimisympäristö tarjoaa jaettujen representaatioiden kehittelyyn ja esittämiseen sekä niiden yhteiseen arviointiin?
- Miten ympäristö tekee jaettujen representaatioiden kehittämisestä ja esittämisestä intentionaalista (tavoitteellista ja tietoista)? (Silander, Ryymin & Mattila 2012.)

13.2 Polamkin sähköiset oppimisympäristöt

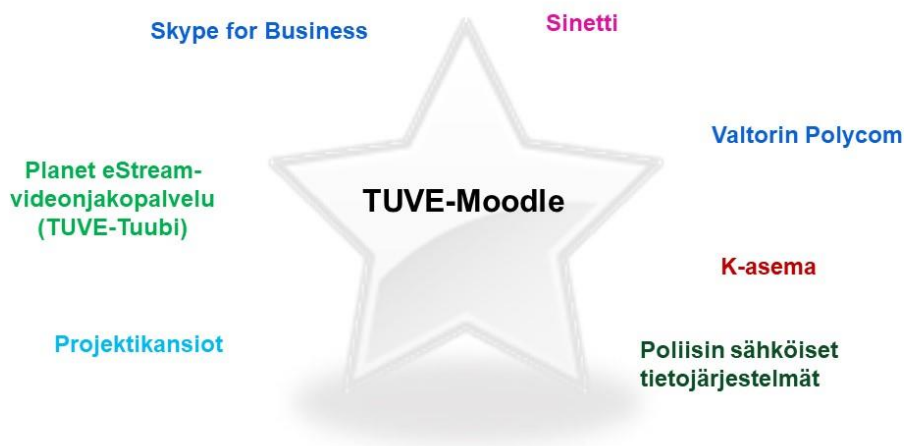
Polamkissa käytetään kahta erillistä tietoverkkoa, joissa kummassakin on omat sähköiset oppimisympäristönsä. Oppilaitosverkon järjestelmiä opettaja ja opiskelija voivat käyttää omalla tietokoneellaan tai mobiililaitteellaan joustavasti. Turvallisuusverkossa olevia ohjelmia opettaja ja opiskelija voivat hyödyntää vain TUVE-verkossa poliisikoneilla korttikirjautumisen kautta eli sen käyttö rajoittuu Polamkin tiloihin ja poliisilaitoksille.

Oppilaitosverkon sähköiset oppimisympäristöt

Kuva 4 Oppilaitosverkon (OV) sähköiset oppimisympäristöt

TUVE:n sähköiset oppimisympäristöt

Kuva 5 Turvallisuusverkon (TUVE) sähköiset oppimisympäristöt

13.3 Opiskelijakeskeinen oppiminen

“Opiskelijakeskeinen oppiminen edustaa sekä kohteena olevan korkeakoulun ajattelutapaa että kulttuuria. Se on oppimista koskeva lähestymistapa, joka tukeutuu konstruktivisiin oppimisteorioihin. Sille ovat tunnusomaisia innovatiiviset opetusmetodit, joiden tavoitteena on edistää opiskelijan oppimista vuorovaikutuksessa opettajien ja muiden oppijoiden kanssa. Se näkee opiskelijoita aktiivisina osallistujina omassa oppimisessaan, edistäen sellaisia siirrettäviä taitoja, kuten

ongelmanratkaisua, kriittistä ajattelua ja reflektiivistä ajattelua.” (SCL Toolkit, 5. The Pascl Consortium 2015.)

Opiskelijakeskeisellä oppimisella ja opetuksella edistetään opiskelijoiden motivaatiota, reflektiota ja oppimisprosessiin sitoutumista. Näillä asioilla on tärkeä merkitys tutkintokoulutuksen ja erikoistumisopintojen suunnittelussa ja toteutuksessa sekä arvioinnissa.

Opiskelijakeskeisen oppimisen ja opetuksen toteutuksessa tulee pohtia

- Miten opetuksessa kunnioitetaan opiskelijoiden moninaisuutta sekä mahdollistetaan heille monipuoliset tavat kartuttaa omaa osaamistaan?
- Miten käytetään joustavasti monipuolisia opetusmenetelmiä?
- Miten toteutusmuotoja ja opetusmenetelmiä arvioidaan ja mukautetaan opetusryhmien mukaan?
- Miten koulutuksessa edistetään oppijan itseohjautuvuutta ja varmistetaan samalla, että opettajan antama ohjaus ja tuki ovat riittävät?
- Miten edistetään oppijan ja opettajan keskinäistä kunnioitusta?
- Miten huolehditaan, että oppilaitoksella on käytössä asianmukaiset menettelyt opiskelijoiden valitusten käsittelemiseksi? (KKA 2015).

Opiskelijakeskeiselle oppimiselle ja opetukselle on tunnusomaista

- Joustavuus ja vapaus oppimisen rakenteissa ja ajankäytössä
- Laadullisesti korkeatasoiset opettajat, jotka pyrkivät jakamaan osaamistaan
- Opettajilla on selkeä ymmärrys opiskelijoista
- Korkeakoulun sisäinen matala hierarkia
- Opettajien vastuu opiskelijoiden voimaannuttamisessa
- Jatkuva kehittymisen prosessi
- Opettajien ja opiskelijoiden myönteinen asenne oppimiskokemusten kehittämistä kohtaan (SCL Toolkit, 2. European Students' Union 2010).

13.4 Jokainen opiskelija on ainutkertainen

Opiskelijakeskeisessä oppimisessä opiskelija on oppimisprosessin keskiössä ja opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset pohjatiedot, kiinnostukset ja tarpeet sekä erilaiset oppimistyyliä. Siinä korostetaan opiskelijan valinnanvapautta ja vastuuta omasta oppimisestaan, osallistumisestaan ja opintopolun suunnittelusta. (Kyky-projekti 2014.)

Opiskelijan motivaatio syntyy yhteistyöstä ja vuorovaikutuksesta toisten opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Hän oppii refleктоimaan ja arvioimaan tietoa, tekemään siitä omia synteesejä ja käymään omasta alastaan asiantuntijakeskusteluja. (Kyky-projekti 2014.)

Opiskelija nähdään ainutkertaisena yksilönä, joka pystyy valintojensa kautta suuntaamaan oppimista omien tavoitteidensa mukaan. Tavoitteellisuuden ja vastuullisuuden etuna on, että opiskelijat keskustelevat ja ovat vuorovaikutuksessa useammin keskenään ja opettajien kanssa. Oppimisen laatu ja oppimisympäristöympäristö paranevat ja opetuksen arvostus lisääntyy. (Heinonen, Eriksson & Kujala 2011.)

Opiskelijakeskeisessä opetuksessa opettajan rooli muuttuu tiedon jakajasta opiskelijan oppimista ohjaavan ja valintoja tukevan valmentajan rooliin. Samalla opettaja saa työskennellä

motivoituneiden opiskelijoiden kanssa ja hänelle itselleen tarjoutuu mahdollisuus kehittyä ammatillisesti, kun opiskelijat toimivat aktiivisesti ja vastavuoroisesti. (Heinonen, Eriksson & Kujala 2011.)

Opetuksessa ja osaamisen kehittämisessä tulee hyödyntää tarkoituksenmukaisesti ja mahdollisimman autenttisesti erilaisia oppimisympäristöjä sekä joustavia suoritus- ja arviointitapoja ja -aikoja, jotka mahdollistavat monenlaisten oppijoiden ja eri elämäntilanteissa olevien opiskelijoiden opinnoissa etenemisen. (TaY Opetusneuvosto 2015.)

Monipuolisten oppimis-, opetus- ja arviointimenetelmien käyttö edistää oppijan osaamistavoitteiden saavuttamista sekä vastaa paremmin nykypäivän osaamistarpeiden haasteisiin. Kun opetuksessa monipuolistetaan opiskelumahdollisuuksia ja lisätään itse- ja vertaisarviointia, niin sillä tuetaan oppijakeskeisen oppimiskulttuurin toteutumista. (TaY Opetusneuvosto 2015.)

Opetussuunnitelman tavoitteena on varmistaa opiskelijoiden tasapuolista kohtelua oppijoina. Yhdenvertaisuutta voidaan edistää ottamalla huomioon eri oppimistyyliä ja oppimisen haasteet sekä rakentamalla opetussuunnitelma siten, että yksittäisiä opiskelijoita koskevia erillisjärjestelyjä ei tarvitse tehdä, vaan vaihtoehtoiset käytännöt on mietitty jo etukäteen ja ne ovat kirjattu toteutussuunnitelmiin. Näin varmistetaan opiskelijoiden sujuva eteneminen opinnoissaan ja valmistuminen tavoiteajassa. (TaY Opetusneuvosto 2015.)

Opintojen ohjauksella on tärkeä merkitys monipuolisten opiskelumahdollisuuksien lisäämisessä, kun sen tavoitteena on tukea järjestelmällisesti opiskelun ja oppimisen prosesseja opiskelupolun eri vaiheissa. Ohjauksen tarkoituksena on edistää opiskelijan toimijuutta eli kykyä suunnitella, ohjata, toteuttaa ja arvioida omia prosessejaan. Vaikka opiskelijalla itsellään on vastuu oppimisprosesseistaan sekä niihin liittyvistä tavoitteista ja valinnoista, ohjauksella voidaan auttaa häntä löytämään ja käyttämään voimavarojaan niin, että hänen itseohjautuvuutensa lisääntyy ja tavoitteensa selkiytyvät. (TaY Opetusneuvosto 2015.)

Oppijakeskeisyyttä, opintojen sujuvaa etenemistä ja joustavien opiskelumahdollisuuksien kehittämistä Polamkissa varmistetaan mm.

Opiskelijat:

- Kannustetaan ja opetetaan opiskelijoita vastuulliseen ja tavoitteelliseen oppimiseen opintojen alusta loppuun saakka.
- Taataan ohjauksen saatavuus, riittävyys ja oikea-aikaisuus opintojen alusta valmistumiseen saakka siten, että opiskelijan on mahdollista edetä opinnoissaan opetussuunnitelman mukaisesti ja valmistua tavoiteajassa.
- Otetaan huomioon monenlaiset oppijat ja oppimistyyliä opetuksessa ja ohjauksessa sekä niiden suunnittelussa ja kehittämisessä.
- Otetaan huomioon oppimisvaikeudet. Jokaisen opiskelijan oppimisprosessi on ainutkertainen.
- Kerätään ja hyödynnetään opetuksesta, oppimisesta ja oppimisympäristöstä saatua palautetta monipuolisesti.
- Kannustetaan opiskelijoita eri opiskelumahdollisuuksien hyödyntämiseen sekä ohjataan heitä tunnistamaan eron eri opetus- ja opiskelumuotojen vaikutuksista omaan oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen esim. osaamistavoitteiden ja arviointikäytäntöjen avulla.
- Otetaan opiskelijat aktiivisesti mukaan eri opiskelumahdollisuuksien suunnitteluun.

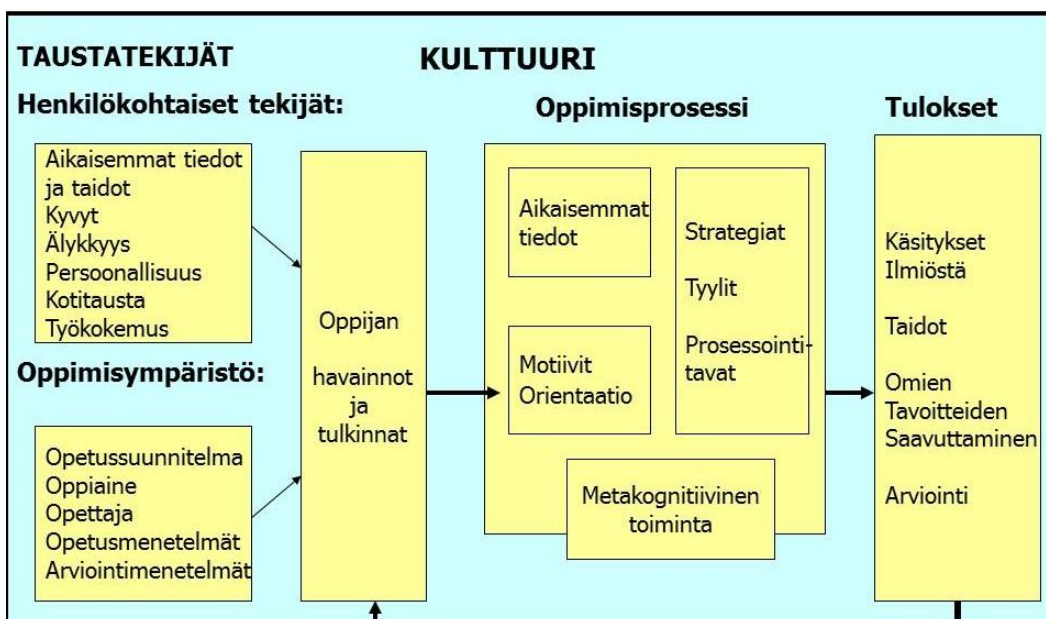
- Sujuvoitetaan aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista sekä taataan opintojen sujuvaa aloittamista tukevan ohjauksen riittävyys myös opiskelijoille, joilla on jo aiemmin hankittua osaamista opintojen alkaessa.

Opettajat:

- Varmistetaan opettajien pedagogisen osaamisen taso sekä mahdollisuus soveltaa oppimisympäristön erilaisia ratkaisuja oppimista edistävällä tavalla.
- Annetaan aikaa opettajien osaamisen kehittämiseksi varaamalla siihen työaikaa.
- Arvioidaan opintojaksoja säännöllisesti ja kehitetään niitä järjestelmällisesti opiskelijapalautteen, opettajien oman reflektion ja muun tiedon perusteella.
- Tuetaan opettajien pedagogisen osaamisen kehittymistä ammattikorkeakoulupedagogisella koulutuksella.
- Tuetaan opetuksen suunnittelua monipuolisten ja -muotoisten opetus- ja arviointimenetelmien kehittämisessä, käytössä ja jakamisessa.
- Kehitetään fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja digitaalista oppimisympäristöä ja varmistetaan sen toimivuus.
- Taataan riittävät ja saavutettavat oppimisen, opiskelun ja opetuksen sähköiset palvelut kummassakin tietoverkossa (Oppilaitos ja TUVE).
- Taataan ajantasaisten ja relevanttien oppimateriaalien riittävyys ja saavutettavuus kehittämällä sähköisiä aineistoja ja niiden käyttömahdollisuuksia edelleen.

13.5 Oppiminen ja asiantuntijuuden kehittyminen

Poliisikoulutuksen tavoitteena on kouluttaa eritasoisia poliisityön asiantuntijoita. Lähtökohtana on asiantuntija, joka oppii jatkuvasti uutta ja vahvistaa omaa asiantuntijuuttaan. Asiantuntijuus nähdään prosessina, joka tuottaa kaiken aikaa kehittyvää tietotaitoa. Se ei ole pelkästään yksilöön sidottua, vaan se voi olla myös tiimien, eri ryhmien ja koko työyhteisön ominaisuus.

Kuva 6 Oppimisen kokonaismalli (Tynjälä 1999).

Oppimisen kokonaismallissa oppiminen nähdään oppijan aktiivisena kognitiivisena ja sosiaalisena toimintana, jossa opiskelija rakentaa kuvaa maailmasta ja sen ilmiöistä tulkiten uutta

tietotaitoa aikaisempien tietojen, käsitysten ja uskomusten pohjalta ja osallistuen sosiaalisten yhteisöjen toimintaan. (Tynjälä 1999.)

Näin oppiminen ei voi olla vain opiskelijan kykyä toistaa opetettuja asioita, vaan se vaatii muutoksia oppijan käsityksissä. Jotta syväoppiminen olisi mahdollista, muutoksen tulee kohdistua myös perusolettamuksiin eli tiedostamattomiin, näkymättömiin, alitajuisiin käsityksiin asioista. Pelkkä kokemuskaan ei tuota oppimista, vaan kokemukseen on liitettävä tietoista reflektiota, joka kohdistuu erityisesti perusolettamuksiin, jonka varassa opiskelija tekee havaintoja ja tulkin- toja. (Tynjälä 1999.)

Opetuksen kokonaisuudessa

- Opetuksessa asioiden läpikäymisen sijaan keskeisiä asioita opiskellaan syvällisesti ja pitkän ajan kuluessa.
- Opiskelussa mieleenpainamisen ja muistamisen sijaan korostetaan tiedon käyttämistä ja sen uudelleen muotoilemista ja kehittelyä.
- Tietoa käytetään ongelmien ratkaisuun, jolloin opetuksessa ja opiskelussa tarkastellaan oppimiseen kohteena olevaa asiaa esim. ennemmin kuinka se toimii kuin että mikä se on?
- Tiedon hankintaa ja soveltamista ei eroteta toisistaan, vaan tietoa käytetään aktiivisesti opiskelussa.
- Ajattelun kehittäminen sekä metakognitiivisten ja reflektiivisten taitojen harjoittelu integroidaan sisältöjen opiskeluun.
- Sosiaalisella vuorovaikutuksella ja keskustelulla on merkittävä rooli oppimisprosessissa.
- Yksilöllistä työskentelyä on vähän, joten opiskelu organisoidaan pienryhmiksi, joissa opiskelijat työskentelevät asioita yhdessä ja yhteisöllisesti.
- Opiskelijat arvioivat sekä omaa että opiskelijakollegoiden oppimista ja työskentelyä. (Tynjälä 1999.)

13.6 Mielekäs ja autenttinen oppiminen

Opiskelu on tehokasta ja tuottaa hyviä oppimistuloksia, kun opiskelijat ovat motivoituneita ja kokevat opiskelun mielekkääksi ja mahdollisimman työelämälähtöiseksi. Mielekkyyden ja merkityksellisyyden kokemusta voi edistää selittämällä, miten opittava asia liittyy asiaan ja työelämään, kertomalla käytännön esimerkkejä ja aktivoimalla opiskelijoiden omia kokemuksia. Mielekäs oppiminen näkyy opiskelijan toiminnassa tiedon konstruointina, interaktiivisuutena, artikulaationa, yhteistoiminnallisuutena ja reflektointina. (Tirri & Nevgi 2013.)

Mielekästä oppimista voi edesauttaa seuraavien tekijöiden avulla:

Aktiivisuus

- Oppiminen perustuu opiskelijan omaan aktiivisuuteen ja opiskelija on aktiivinen toimija osallistuen opittavan tiedon tuottamiseen.

Konstruktivistisuus

- Oppiminen perustuu aikaisemmin opittuihin tietoihin ja taitoihin. Opiskelija yhdistää uutta tietoa vanhaan.

Yhteistoiminnallisuus

- Opiskelijat työskentelevät yhdessä ja rakentavat uutta tietoa yhteistyössä toistensa kanssa jakaen toisilleen tietoja ja taitoja. He muodostavat oppijayhteisön, jossa keskeistä ovat vuorovaikutus ja yhteinen toiminta ja keskustelut sekä oppimistehtävät.

Tavoitteellisuus

- Opiskelija tiedostaa osaamistavoitteet ja asettaa myös omia tavoitteita. Hänellä on vastuu tavoitteidensa saavuttamisesta ja hän yrittää aktiivisesti saavuttaa asettamansa tavoitteet.

Tilannesidonnaisuus

- Tehtävät liittyvät opiskelijan todelliseen elämään, työelämään tai ne ovat niiden simulaatioita. Opiskeltavat asiat nivoutuvat muihin elämänalueisiin, jolloin opitut asiat siirrettävissä myös muille elämänalueille.

Reflektiivisyys

- Opiskelija kuvaa, mitä hän on oppinut ja arvioi oppimisprosessin edellyttämiä ajatteluprosesseja ja päätöksiä. Hän reflektoi omaa oppimistaan itse- ja vertaisarvioinnin avulla sekä opettajan antaman palautteen kautta.

Yksilöllisyys

- Opetuksen toteutuksessa otetaan huomioon opiskelijan aiemmista tiedoista, taidoista, osaamisesta ja motivaatiosta johtuvat erot.

Siirtovaikutus eli transfer

- Opiskelija pystyy siirtämään tietyissä tilanteissa opitun toiseen tilanteeseen tai yhteyteen. Hän osaa käyttää opittuja asioita uusissa yhteyksissä. (Tirri&Nevgi 2013.)

Autenttinen oppiminen tarkoittaa, että opetuksessa käytetään työskentelytapoja, jotka ovat mahdollisimman lähellä todellista elämää ja aitoja ammatillisia tilanteita.

Autenttisuus merkitsee sellaisen oppimisympäristön ja sellaisten oppimistilanteiden ja prosessien suunnittelua, jotka antavat opiskelijalle mahdollisuuksia ajatella ja toimia niin kuin alan ammattilaiset ja asiantuntijat toimivat. Kun suunnitellaan ammattikorkeakouluopetusta, pohditaan miten autenttisen oppimisen elementit todentuvat opintojakson toteutuksessa.

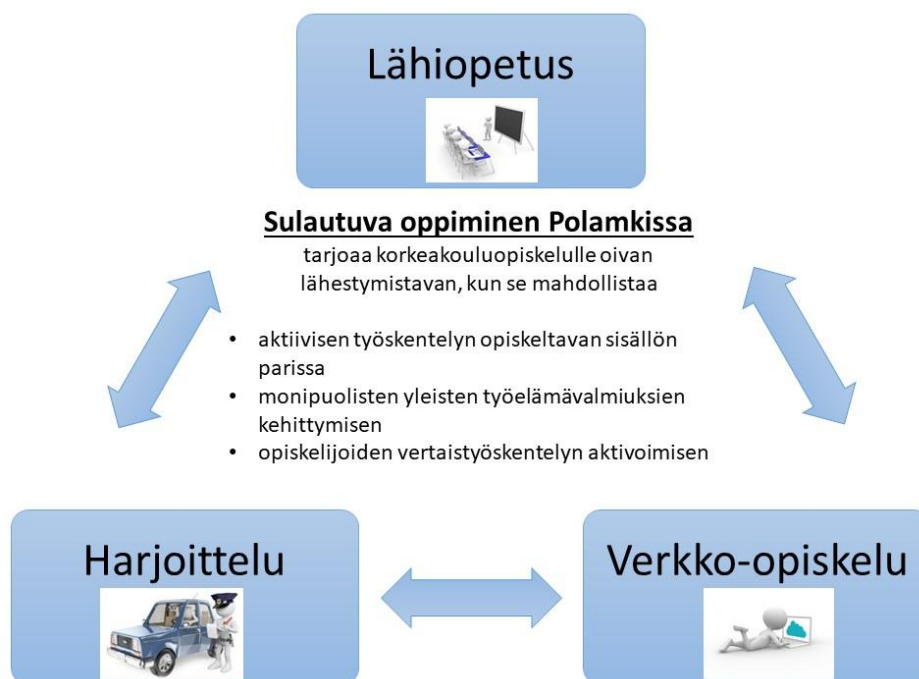
Autenttinen oppiminen perustuu yhdeksään periaatteeseen

- Autenttinen konteksti: oppiminen on kytketty todellisiin työelämän ongelmiin.
- Autenttinen toiminta ja tehtävät: aineistona käytetään todellisia tapauksia.
- Asiantuntijaosaamisen mallintaminen ja yhteys asiantuntijakulttuuriin: asiantuntijoiden vierailtavat oppilaitoksessa sekä opiskelijat työelämässä.
- Monipuoliset ja moniammatilliset näkökulmat: huomioidaan eri roolit ja näkökulmat tehtävien tekemisessä.
- Yhteisöllinen tiedonrakentelu: yhteinen tieto rakennetaan ryhmissä tai esim. parityöskentelyinä.
- Reflektio: tehtävät antavat mahdollisuuden peilata osaamista asiantuntijaosaamiseen.
- Tietämyksen sanoittaminen ja jakaminen, esiintyminen: ajatuksia vaihdetaan ryhmissä, sanoitetaan hiljaista tietoa, nostetaan esiin ajatuksia, tehdään omaa ajattelua näkyväksi.

- Ohjaus: opiskelija saa ohjausta oppimiseen sekä opettajalta että muilta opiskelijoilta.
- Autenttinen arviointi: arviointi on jatkuvaa, monipuolista ja kokonaisvaltaista ja se koskee koko oppimisprosessia. (Latomaa 2015.)

13.7 Sulautuva oppiminen

Polamkissa sulautuvassa oppimisessa opetuksen kontekstin muodostavat lähiopinnot, verkko-opiskelu sekä oppilaitoksessa toteutettavat autenttiset harjoitukset ja oppilaitoksen ulkopuolella suoritettava oman alan ohjattu harjoittelu. Sulautuvassa oppimisessä tavoitteena on "rakentaa moninaisista elementeistä koostuva oppimisympäristö, jonka tavoitteena on tarkoituksenmukaisesti integroida sekä opetuksen elementtejä ja prosesseja että tieto- ja viestintätekniiikan tarjoamia ympäristöjä ja vuorovaikutusvälineitä soveltuvin menetelmin ja soveltuvisissa tilanteissa." (Levonen ym. 2009.)

Kuva 7 Sulautuva oppiminen Polamkissa.

13.8 Käänteinen oppiminen

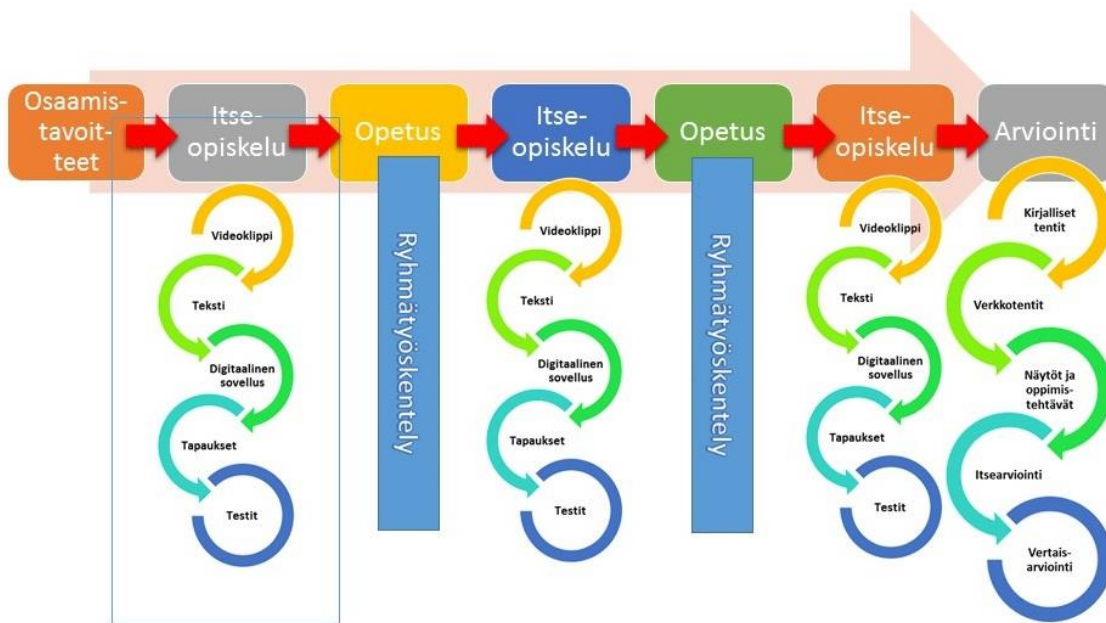
Käänteinen oppiminen on oppimiskulttuuri, jossa siirrytään opettajakeskeisyydestä oppijakeskeisyyteen ja jossa opiskelijat tottuvat omaehtoiseen ja oma-aloitteiseen oppimiseen. Opettaja luo oppimiselle otolliset olosuhteet ja luovuttaa oppijoille valtaa omasta oppimisestaan, sen suunnittelusta ja arvioinnista. (Toivola, Peura & Humaloja 2017.)

Käänteisen luokkahuoneen lähestymistavasta puhuttaessa on erotettava kaksi eri käsitettä: käänteinen oppiminen (flipped learning) ja käänteinen opetus (flipped classroom). Usein puhutaan "flippauksesta", jolla saatetaan viitata kumpaankin tahansa näistä käsitteistä.

Käänteisessä opetuksessa on kyse yhteistoiminnallisesta oppimisestä, joka käynnistyy opettajan johdolla ja on opettajan vastuulla. Yksinkertaisimmillaan käänteinen opetus on

opetusmenetelmä, jossa opiskelijat tutustuvat asiaan ensin itsenäisesti, ja sen jälkeen lähiopetuksessa keskitytään asioiden soveltamiseen ja vaikeimpien asioiden selventämiseen. (Toivola, Peura & Humaloja 2017.)

Käänteinen oppiminen puolestaan korostaa oppijakeskeistä oppimiskulttuuria, jossa oppimista tarkastellaan yksittäisen opiskelijan edellytysten kannalta, ei vain koko ryhmän toimintana. Opiskelijat saavat siis edetä enemmän omassa tahdissaan. Käänteinen oppiminen perustuu sosio-konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen, jossa korostetaan yhtä aikaa sekä yksilöllisyyttä että yhteisöllisyyttä. Käänteinen oppiminen hyödyntää opettajan asiantuntijuutta sekä tukee opiskelijan itseohjautuvuutta, itse- ja vertaisarviointia sekä yhteisöllistä oppimista. (Toivola, Peura & Humaloja 2017.)

Kuva 8 Käänteisen oppimisen toteutus.

Käänteisessä oppimisessä opiskelu rytmittyy itseopiskelun ja opetuksen vuorotteluna, jossa opiskelija opiskelee perusasiat itsenäisesti ennen lähiopetusta. Lähiopetuksessa jää aikaa keskusteluun, ryhmän työskentelyyn ja asioiden syventämiseen. (Toivola, Peura & Humaloja 2017.)

Käänteinen oppiminen haastaa tavanomaisen opettamisen. Tavanomaisella opetuksella tarkoitetaan opetusta, jossa opettaja opettaa asian koko ryhmälle yhteisesti ja opetus etenee hänen määrittelemässä tahdissa. Opetuksen lähtökohtana on, että opettaja huolehtii siitä, että kaikilla opiskelijoilla on periaatteessa sama mahdollisuus oppia kaikki asiat. (Toivola, Peura & Humaloja 2017.)

Käänteisen oppimisen lähtökohtana sen sijaan on yhteisöllinen oppiminen, jossa opiskelija hyödyntää yhteisöä ja opettajaa omassa motivoitumisessaan. Opettajan rooli muuttuu tiedon jakajasta yksilöllistä oppimista ja oppijan itseohjautuvuutta tukevaksi. Samalla ryhmän heterogeenisuus nousee oppimisen voimavaraksi ja väyläksi sekä identiteetin kehittymiselle että metatason oppimiselle eli oman ajattelun ja toiminnan säätelylle. Parhaimmillaan käänteisessä oppimisessä opettaja ei vain muokkaa opetus- ja arviointikäytäntöjään, vaan tarkastelee kriittisesti myös omaa pedagogista näkemystään oppimisesta ja opettamisesta. (Toivola 2015.)

Polamkissa käänteinen oppiminen toteutetaan tavallisesti sulautuvan oppimiseen perustuen. Keskeiseksi nousee opiskelijan itsenäisen työskentelyosuuden suunnitteleminen eli millä tavoin ja millä aineistoin opiskelija valmistautuu lähiopetukseen. Toinen merkittävä asia on pohtia, miten opettaja tukee lähiopetuksessa opiskelijan itseohjautuvuutta, metakognition ja motivaation kehittymistä sekä oppijoiden ainutkertaisuutta ja heterogeenisen ryhmän työskentelyä. Lisäksi suunnittelussa tulee huolellisesti tarkastella, miten opiskelijat voivat parhaiten hyödyntää opettajan asiantuntijuutta oman osaamisensa kehittämisessä.

13.9 Lähiopetus, verkko-opinnot ja itsenäinen opiskelu

Polamkin toteutussuunnitelmaan kirjataan erikseen opintojen lukujärjestysuunnittelua varten lähiopinnot, verkossa tapahtuva opiskelu ja itsenäisen työskentelyn osuus tunneissa. Opetuksen kehittämisryhmä (Opeke) on määritellyt, miten verkko-opiskelua voidaan Polamkissa toteuttaa.

Lähiopinnot eli kontaktiopetus järjestetään määritellyssä paikassa ja tietyssä aikana. Lähiopinnot voivat olla mm. luento-opetusta, ryhmätyöskentelyä tai esim. tenttitilaisuus. Lähiopetukselle on määritetty lukuvuosittain tietty opintojaksokohtainen tai tutkintokohtainen enimmäistuntimäärä. Verkko-opiskelulle on asetettu määrällinen tavoite, joka on tutkintokoulutuksissa 20 prosenttia opiskelijan työmäärästä/tutkinto.

Verkko-opiskelu voi olla jotakin seuraavista:

Itseopiskeluun perustuvalla verkko-opiskelulla tarkoitetaan opiskelua, jossa opiskelija opiskelee itsenäisesti verkkoaineiston ja siihen sisältyvien ohjeiden avulla. Opiskelija voi esim. materiaalin avulla ratkoa tehtäviä ja saada palautetta. Itseopiskeluun ei sisälly opettajan antamaa ohjausta eikä välttämättä vuorovaikutusta muiden opiskelijoiden kanssa. Siinä opettaja arvioi vain loppusuorituksen. Moodle-työtilassa voi olla keskustelualue, jossa esim. opettaja vastaa opiskelijoiden kysymyksiin (esim. usein kysytyt kysymykset).

Ohjatulla verkko-opiskelulla tarkoitetaan opiskelua, joka perustuu yhteisölliseen työskentelyyn, jossa opettaja ja opiskelijat ovat aktiivisessa vuorovaikutuksessa keskenään erilaisten digitaalisten oppimisympäristöjen ja työvälineiden avulla. Opiskeluun voi sisältyä verkossa tehtäviä yksilö, pari- ja/tai ryhmätöitä. Opiskeluun voi myös kuulua samanaikaista yhteydenpitoa esim. keskustelukanavilla tai Teamsilla.

Kokonaan verkossa tapahtuvassa opiskelussa opettaja ohjaa työ- ja oppimisprosessia ja opettaa verkossa esim. Teamsin välityksellä. Hän antaa palautetta ja arvioi jatkuvan arvioinnin mukaisesti.

Sulautuvalla oppimisella tarkoitetaan useampia opiskelumuotoja sisältävää toteutustapaa. Opetus on organisoitu lähi- ja verkko-opiskeluksi. Työskentely voi olla monimuotoista ja se tapahtuu itsenäisesti, pari- ja/tai, ryhmätyöskentelynä ja suurryhmäopetuksena. Opiskelu voi tapahtua oppilaitoksessa, työpaikoilla tai digitaalisin työkaluin kuten Moodlessa ja Teamsilla. Opiskelu edellyttää opiskelijalta aktiivisuutta sekä lähiopetustilanteissa että työskentelyssä verkkoymäristössä.

Sulautuva oppiminen tapahtuu osittain verkko-opiskeluna. Opettaja ohjaa työ- ja oppimisprosessia sekä opettaa luokassa ja verkossa. Hän käyttää oppitunneilla digitaalisia välineitä. Opettaja antaa palautetta ja arvioi jatkuvan arvioinnin mukaisesti.

Materiaalipankki - ei ole verkko-opiskelua: Verkkoa esim. Moodlea käytetään lähiopetuksen hallinnollisena työvälineenä eli opettaja jakaa materiaalit ja tehtävät verkon kautta, mutta opiskelu ja opetus tapahtuvat vain lähiopetuksessa. Verkossa on kuvattu esim. opintojakson eteneminen ja aikataulut, mutta sieltä puuttuvat ohjaus ja vuorovaikutus sekä opiskelijan aktiivinen työskentely.

Itsenäinen opiskelu, josta voidaan käyttää myös käsitettä itsenäinen työskentely tai etäopiskelu, ei ole aikaan eikä paikkaan sidottua. Opiskelija voi opiskella itsenäisesti yksin tai ryhmän kanssa. Itsenäisen opiskelun muotoja ovat mm. lukeminen, tiedonhaku, oppimispäiväkirjojen, esseiden tai muiden tehtävien kirjoittaminen. Hän voi suorittaa myös jonkun opintojakson itsenäisesti opiskelemalla esim. tenttimällä tai laatimalla oppimistehtävän joko kotona tai työpaikalla.

14 Vaadittavat suoritukset ja läsnäoloedellytys

Vaadittavalla eli arviotavilla suorituksella tarkoitetaan niitä arviointikeinoja, joilla opettaja arvioi opiskelijan oppimista ja joilla hän varmistaa vaadittavan osaamisen. Vaadittavat suoritukset kertovat, miten osaamistavoitteita tullaan arvioimaan ja arviointikriteereissä kuvataan, miten vaadittavia suorituksia arvioidaan. On tärkeää, että opiskelija tietää, mitä häneltä vaaditaan ja mistä suorituksista arviointi koostuu. Arviointi ohjaa oppimista ja on osa oppimista.

Vaadittavat suoritukset johdetaan osaamistavoitteista. Jokainen osaamistavoite tulee arvioida ja tavat niiden arvioimiseen voivat vaihdella (vrt. esim. tietojen ja taitojen arvioiminen). Mikäli vaadittavia suorituksia on useita ja ne ovat erityyppisiä (esim. essee ja näyttö), suorituksilla saattaa olla myös erilaiset kriteerit ja tällöin opettajan tulee aukikirjoittaa ne erikseen.

Opettaja päättää, millä tavalla hän parhaiten pystyy arvioimaan osaamistavoitteiden toteutumista ja mikä tai mitkä suoritustavat edistävät parhaiten opiskelijan oppimista. Opiskelijat ovat erilaisia ja opettajan on hyvä tarjota myös vaihtoehtoisia arviointitapoja. Myös erilaiset osaamistavoitteet edellyttävät erilaisten arviointimenetelmien käyttöä.

Vaadittavia suorituksia voivat olla esim. tentti, essee, oppimispäiväkirja, oppimistehtävät, verkko-tentti, pari- tai ryhmätentti, näyttö, vertais- tai itsearviointi, ennakkotehtävä, harjoitus tai portfolio. Opettajan on hyvä miettiä, miten hän tukee oppimista koko opintojakson ajan esim. väliarvioinneilla, itse- ja vertaisarvioinneilla sekä palautekeskusteluilla. Tärkeää on myös pohtia, millä painoarvoilla mikäkin suoritus vaikuttaa opintojakson kokonaisarviointiin.

Tutkintojen opetussuunnitelmiin on kirjattu, että opintojakson alussa, ensimmäisellä opetuskerrolla, opettaja selvittää opinto- tai osajakson osaamistavoitteet, sisällöt, aikataulun, vaadittavat suoritukset ja niiden arvioinnin, työmäärän sekä muut käytännön asiat. Ensimmäisellä kerralla opettajan tulee myös tarkistaa opintojaksolle ilmoittautuneet opiskelijat ja päivittää muuttuneet tiedot arviointikirjaan.

Opetussuunnitelmasta ilmenevät ne opinto- tai osajaksot, jotka edellytetään hyväksytysti suoritettaviksi ennen kuin opiskelija voi ilmoittautua tietyille opintojaksoille. Opetussuunnitelmassa on määritelty myös ne opinto- tai osajaksot, jotka tulee olla suoritettuna ennen harjoittelua. Lähiopetuksessa edellytetään pääsääntöisesti läsnäoloa. Tarkemmat läsnäoloa edellyttävät tuntitiedot löytyvät Moodlesta.

Poliisi (ylempi AMK) -tutkinnossa sekä muuntokoulutuksessa yksiköt komentavat opiskelijat Poliisiammattikorkeakoululle opintojen ajaksi. Näin on usein myös erikoistumisopinnoissa. Jos opiskelijat ovat komennettuina opintoihin, opinnoilla edellytetään läsnäoloa eikä sitä tarvitse erikseen mainita. Opetukseen osallistuminen on koulutukseen valitun poliisin virkatehtävä. Pakottavista poissaoloista tulee neuvotella opintojakson vastuuopettajan kanssa. Opiskelijalla ei ole mahdollisuutta pitää vuosilomaa lähiopintojen aikana.

15 Arviointiasteikot Polamkissa

Arviointiasteikko voi olla joko numeerinen eli 0–5, jossa arvosana 0 tarkoittaa hylättyä tai se voi olla sanallinen eli hyväksyty–hylätty. Asteikot ovat rinnasteisia eikä niitä voi verrata toisiinsa. Hyväksytyä ei voi verrata arvosanaan 1 tai esim. 3, vaan hyväksytyn raja asetetaan osaamistavoitteista ns. läpäisytasolle (eli taso, jolla Polamk katsoo, että opiskelija selviytyy poliisin työtehtävissä). Molemmista asteikoista arviointikriteerit kuvataan toteutussuunnitelmaan (1, 3 ja 5 tai hyväksyty–hylätty). Pääsääntöisesti suositellaan käytettäväksi numeerista asteikkoa (Poliisiammattikorkeakoulun tutkintosääntö 24 §).

Arvioinnin suunnittelu tulee tehdä vastuuopettajan johdolla opintojakson kaikkien opettajien kesken.

Poliisiammattikorkeakoulussa noudatetaan seuraavaa opintosuoritusten arviointiasteikkoa:

- 0 Hylätty
- 1 Tyydyttävä
- 2 Tyydyttävä
- 3 Hyvä
- 4 Hyvä
- 5 Kiitettävä
- Hyv. Hyväksyty
- Hyl. Hylätty

SK tarkoittaa suoritus kesken. Merkintää on käytettävä aina, kun opiskelija on osallistunut opintojaksolle, mutta häneltä puuttuu vaadittava opintosuoritus eikä opintojaksoa ole voitu arvioida. Uusintatenttiin ilmoittautuminen edellyttää SK-merkintää.

Kotimaisten kielten arviointi tukeutuu eurooppalaisen viitekehysten taitotasokuvauksiin ja niistä johdettuihin kansallisiin AMK-taitotasokuvauksiin.

Ruotsin / suomen kielen merkinnät:

- Suullinen kielitaito: Tyydyttävä (1–3) tai Hyvä (4–5)
- Kirjallinen kielitaito: Tyydyttävä (1–3) tai Hyvä (4–5)

Opintosuorituksen arvosanan uusimis- ja korottamistilaisuuksissa käytetään samoja arviointiperusteita kuin varsinaisessa, ensimmäisessä opintosuorituksen arvioinnissa. Arviointi toteutetaan aina suhteessa osaamistavoitteisiin. Arvosanoista parempi jää voimaan.

Arviointiasteikko, jota opintojaksolla käytetään, on ilmoitettu opetussuunnitelmassa. Vaikka opintojakson kokonaisarviointi on numeraalinen, osa arvioitavista suorituksista voidaan arvioida perustelluista syistä myös sanallisesti. Suositeltavaa olisi, että samaa asteikkoa käytetään opintojakson kaikissa suorituksissa. Osajaksoissa suositellaan käytettävän samaa arviointiasteikkoa kuin opintojakson asteikko. Toteutussuunnitelmassa on kerrottu molempien arviointiasteikkojen mukaisesti arviointikriteerit.

Mikäli opintojakso koostuu osajaksoista, opintojakson kokonaisarvosana lasketaan siihen sisältyvien osajaksojen laajuuksilla (op) painotettuna keskiarvona. Painotettu keskiarvo lasketaan kertomalla osajaksojen arvosanat opintopisteillä ja jakamalla se kokonaispistemäärällä. Hyväksytty-arviointia ei oteta keskiarvon laskemisessa huomioon. Tenttirekisterissä eli arvioitavat kohteet -osasuoritusten arvioinnissa opettaja voi määritellä eri painoarvot eri suorituksille. Katso tarkemmin Arviointi Wilmassa -ohje.

Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteiden soveltamisesta opintosuoritukseensa. Hänellä on myös mahdollisuus tutustua arviointiin kirjalliseen tai muuten tallennettuun opintosuoritukseen.

Arviointitiedon julkisuuteen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 1 §:n ja 24 §:n 1 momentin 29 kohdan perusteella. Sen mukaan numeeriset arvioinnit ovat lähtökohtaisesti julkista tietoa. Sanallinen arviointi on myös julkista tietoa paitsi silloin, kun se koskee opiskelijan henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointia.

Ryhmätyötä koskeva arviointi annetaan vain ryhmän jäsenille; muut voivat pyynnöstä saada siitä tiedon, lukuun ottamatta arviointiin mahdollisesti sisältyvää ryhmän jäsenten henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia. Ryhmän tuotoksen sanallinen arviointi on julkinen tieto.

Opintosuorituksen (mukaan lukien opinnäytetyö ja kypsyysnäyte) arviointiin tyytymätön opiskelija voi pyytää kirjallisesti oikaisua arvioinnin suorittaneelta opettajalta. Oikaisupyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin opiskelijalla on ollut tilaisuus saada tietoonsa arvioinnin tulokset ja arviointiperusteiden soveltaminen. Opettaja antaa opiskelijalle kirjallisen päätöksen, johon opiskelija voi hakea kirjallisesti oikaisua Poliisiammattikorkeakoulun tutkintolautakunnalta.

15.1 Opinnäytetöiden arviointi

Opinnäytetyön arvioinnin lähtökohtana ammattikorkeakoulututkinnossa on EQF taso 6 ja ylempässä ammattikorkeakoulututkinnossa taso 7. Arviointi suoritetaan suhteessa opinnäytetyölle asetettuihin osaamistavoitteisiin. Opinnäytetyön arviointikriteerit on laadittu tutkintokohtaisesti. Katso tarkemmin ohjeista "Opinnäytetyöohje" ja "Ohjaajan käsikirja ohjauksen tueksi".

15.2 Kielten arviointi

Toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen arvioinnissa noudatetaan eurooppalaisen viitekehyyksen taitotasokuvauksia ja niistä johdettuja kansallisia taitotasokuvauksia.

15.3 Harjoittelun arviointi

Poliisi (AMK) -tutkinnossa ja poliisi (ylempi AMK) -tutkinnossa on työelämäläheinen harjoitteluopintojakso. Poliisi (AMK) -harjoittelun laajuus on 55 opintopistettä ja se on jaettu eri osa-alueisiin. Poliisi (ylempi AMK) -johtamisharjoittelun laajuus on 10 opintopistettä ja se on jaettu kahteen osa-alueeseen. Poliisilaitoksen harjoittelun ohjaajat arvioivat opiskelijan osaamista eri osa-alueilla harjoittelun päätteeksi. Harjoitteluopintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty–hylätty.

16 Arviointikriteerit

Arviointikriteerit johdetaan osaamistavoitteista. Osaamistavoitteet ja osaamisen kriteerit kirjoitetaan toteutussuunnitelmaan niin selkeiksi ja ymmärrettäviksi, että opiskelija tietää, mihin asioihin osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota ja miten hän saa arvioinnista hyväksytyn tai arvosanan 1–5. Arviointikriteerejä voi päivittää toteutussuunnitelmien päivityksen yhteydessä.

Arvioinnin kohteena voi olla suoritusprosessi tai sen tuotos. Kriteereitä kirjoitettaessa tärkeintä on määritellä arvioinnin läpäisytaaso eli se millä osaamistasolla opiskelijan suoritus on hyväksytty ja hänellä on tarvittava työelämäosaaminen.

Arviointikriteereillä kuvataan, millä osaamisella opiskelija voi saada arvosanan 1, 3 ja 5 tai hyväksytyn/hylätyn. Kriteerien laatimisessa on hyvä aloittaa määrittelemällä ensimmäisenä 1:n sekä hyväksytyn taso. Arvosanojen 2 ja 4 osaaminen arvioidaan näiden kriteerien avulla. Myös hyväksytty–hylätty -arviointi kirjoitetaan auki, ts. millä perusteilla opiskelija saa hyväksytyn tai hylätyn arvioinnin. Hyväksytyn vaadittava taso määritellään jokaisen opintojakson yhteydessä ja arvioidaan suhteessa osaamistavoitteisiin.

Alla on kuvattu esimerkkinä, millä yleisellä tasolla eri kriteerejä voidaan kuvata.

Numeeriset arviointikriteerikuvaukset:

0 (hylätty): Osaaminen on virheellistä, opiskelija ei ymmärrä asiaa.

1 (tyyydyttävä): Opiskelija on saavuttanut osaamistavoitteet ja osaa ko. aiheesta perusasiat tyydyttävästi. Osaaminen on hajanaista ja yksipuolista, opiskelija tarkastelee asiaa vain omien henkilökohtaisten kokemustensa ja tunteiden kautta.

2 (tyyydyttävä): Osaaminen jäsentyy yksipuolisesti, asiakokonaisuuden pääkohdat esillä, mutta niiden välinen yhteys ei tule esille, opiskelija tekee päätelmiä riittämättömin perustein.

3 (hyvä): Osaaminen on pääosin jäsentynyttä, opiskelija selittää ja perustelee, pyrkii sovelta-
maan.

4 (hyvä): Osaaminen on johdonmukaista ja muodostaa selkeän kokonaisuuden, opiskelija ottaa kantaa, analysoi ja tekee päätelmiä.

5 (kiitettävä): Osaaminen on monipuolista ja oivaltavaa, opiskelija ymmärtää asioiden väliset yhteydet, esittää vaihtoehtoja ja vertailee/havaitsee asioita ja niiden välisiä suhteita samanaikaisesti.

Sanalliset arviointikriteerikuvaukset:

Hyväksytty (lyhenne hyv): Opiskelija on saavuttanut osaamistavoitteet ja osaa ko. aiheesta perusasiat tyydyttävästi

Hylätty (lyhenne hyl): Osaaminen on virheellistä, opiskelija ei ymmärrä asiaa.

16.1 Oppimista ja osaamista tuottavat prosessit arviointiasteikoilla 1, 3 ja 5

Osaamista voidaan kuvata oppimista ja osaamista tuottavien prosessien kautta.

Yleisellä tasolla arvosana 1 kuvaa tilannekohtaista (jäljittelevä) ja suppeaa ammatillista osaamista (suoriutuu ohjatusti). Arvosana 3 kuvaa jäsentynyttä, arvioivaa ja soveltavaa ammatillista osaamista (tekee itsenäisesti) ja arvosana 5 laaja-alaista, luovaa ja kehittävää ammatillista osaamista (osaa kriittisesti ja innovatiivisella tavalla).

Kognitiivista oppimista ja osaamista tuottavat prosessit:

Arvosana 1: Osaa tunnistaa ja määritellä alaan liittyvät ilmiöt ja peruskäsitteistön. Osaa rajata ja perustella tietolähteiden käytön. Osaamisverbeinä esimerkiksi tunnistaa, nimeää, määrittelee.

Arvosana 3: Osaa jäsentää alaan liittyvien ilmiöiden ja käsitteiden väliset suhteet. Osaa arvioida käyttämiään tietolähteitä kriittisesti. Osaamisverbeinä esimerkiksi soveltaa, selittää, vertailee.

Arvosana 5: Ymmärtää laaja-alaisia kokonaisuuksia ja niiden välisiä suhteita. Osaa arvioida käyttämiään tietolähteitä monipuolisesti ja kriittisesti. Osaamisverbeinä esimerkiksi yleistää, analysoi, luo.

Operationaalista oppimista ja osaamista tuottavat prosessit:

Arvosana 1: Osaa toimia erilaisissa tilanteissa tehtäväksiannon mukaisesti sekä osaa selviytyä ennakoimattomissa tilanteissa. Osaa perustella toimintansa yksittäisessä tilanteessa.

Arvosana 3: Osaa toimia ennakoimattomissa ja monimutkaisissa tilanteissa sekä vaihtelevissa ympäristöissä. Osaa valita eri vaihtoehdoista sopivimman menettelytavan ja perustella valintansa.

Arvosana 5: Osaa etsiä, vertailla ja analysoida erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja sekä ratkaista monimutkaisia ja ennakoimattomia ammatillisia ongelmia luovasti.

Reflektiivistä oppimista ja osaamista tuottavat prosessit:

Arvosana 1: Osaa antaa ja vastaanottaa palautetta. Tarkastelee ja arvioi asioita omasta näkökulmastaan. Osaa toimia asiakkaiden kanssa tilanteen vaatimalla tavalla. Osaa soveltaa eettisiä periaatteita eri tilanteissa.

Arvosana 3: Osaa antaa ja vastaanottaa palautetta aktiivisesti ja rakentavasti. Tarkastelee ja arvioi asioita sekä omasta että lähiyhteisönsä näkökulmasta. Osaa arvioida toimintaa asiakastilanteissa. Osaa soveltaa kriittisesti eettisiä periaatteita eri tilanteissa.

Arvosana 5: Käyttää palautetta systemaattisesti oman ja yhteisönsä ammatillisen kasvun väli-
neenä. Tarkastelee ja arvioi itseään sekä sitä yhteisöä tai työkokonaisuutta, jossa toimii. Edistää
ja kehittää toimintaa asiakastilanteissa. Edistää eettisten periaatteiden soveltamista ennakoimat-
tomissa tilanteissa.

Sosiaalista oppimista ja osaamista tuottavat prosessit:

Arvosana 1: Osaa tehdä yhteistyötä erilaisissa työympäristöissä ja työyhteisöissä. Osaa toimia
ryhmässä tavoitteellisesti. Tunnistaa vuorovaikutustaitonsa. Tunnistaa omalle alalle tärkeitä toi-
mintatapoja. Ottaa vastuun omasta suoriutumisestaan.

Arvosana 3: Osaa organisoida erilaisten ryhmien tavoitteellista toimintaa ja ottaa vastuuta siitä.
Osaa toimia yhteistyössä vastuullisesti ja on valmis kehittämään vuorovaikutustaitojaan sekä
edistämään ryhmän tavoitteellista toimintaa. Tunnistaa ja noudattaa omalle alalle tärkeitä toimin-
tatapoja. Ottaa vastuuta ja sitoutuu oman toiminnan lisäksi myös ryhmän toimintaan.

Arvosana 5: Osaa johtaa erilaisten ryhmien tavoitteellista toimintaa. Osaa toimia yhteistyössä
vastuullisesti, joustavasti ja rakentavasti. Kehittää ja ohjaa sekä omaa että ryhmän vuorovaiku-
tusta. Toimii vastuullisesti ja sitoutuneesti yhteisön ja oman alansa vaatimukset ja tarpeet huomi-
oon ottaen.

16.2 Kirjallisten tehtävien ja tenttien arviointi suhteessa osaamistavoitteen tasoon

Arvosana ja sitä kuvaava osaaminen	Esseen, oppimistehtävän tai raportin piirteitä	Tenttivastauksen piirteitä
0 (hylätty)	Sisältö hyvin niukka. Ei ole käytetty lähteitä tai lähteet suoria lainauksia (tahuatonta plagiointia). Suuria virheitä esseen rakenne- ja muotoseikoissa.	Hyvin niukka. Esille tuodut asiat epäolennaisia tai tenttikysymyksen ulkopuolelta. Vastattu yleistiedon pohjalta.
1 Tunnistaa, muistaa, toistaa	Lähteitä käytetty, mutta niissä on puutteita. Asian kannalta hyvin harvoja olennaisia teemoja käsitelty luettelomaisesti tai lähteitä referoiden. Oma ajattelu puuttuu, eikä tule esiin yhteyksiä esitettyjen asioiden välillä.	Joitakin harvoja asian kannalta olennaisia asioita käsitelty.
2 Ymmärtää	Sisältö niukka tai valittu sattumanvaraisesti, tehtyä rajausta ei kuvattu eikä perusteltu. Esimerkiksi omat esimerkit osoittavat ymmärtämistä ja omaa ajattelua, mutta yhteydet teorian ja esimerkkien välillä puutteellisia.	Esitetty teeman kannalta olennaisia asioita. Sisältö niukka.

Arvosana ja sitä kuvaava osaaminen	Esseen, oppimistehtävän tai raportin piirteitä	Tenttivastauksen piirteitä
	Lähdeviitteet on merkitty oikein ja ohjeistuksen mukaan.	
3 Soveltaa	Esseen rajausta harkittu ja perusteltu. Esimerkit tai oma pohdinta havainnollistavat esitettyä teoretietoa. Oman ajattelun kautta teoria ja esimerkit tai eri näkökulmat kytkeytyvät toisiinsa. Lähdeviitteet on merkitty oikein ja ohjeistuksen mukaan	Useita olennaisia asioita esitetty ja havainnollistettu esimerkein.
4 Analysoi ja yhdistelee	Edellistä tarkempaa kytkentää eri näkökulmien välillä. Esimerkiksi erojen ja yhtäläisyyksien selvittämistä näkökulmia vertailemalla. Uusien näkökulmien tai kokonaisuuksia on luotu yhdistelemällä asioita uudella tavalla.	Tuotu esille olennaisia asioita ja vastauksesta on luotu oman ajattelun kautta jäsentynyt kokonaisuus.
5 Yhdistelee ja arvioi	Edellisen lisäksi tiedon kriittistä arviointia. Esseessä esimerkiksi esitellään ja perustellaan kriteerit, joiden avulla tietoa arvioidaan. Argumentoivaa ja hyvin perusteltua tekstiä, jossa on pohdittu myös vastakkaista näkökulmaa.	Edellisen lisäksi tiedon ja eri näkökulmien syvällistä pohdintaa, vertailua tai arviointia.

16.3 Tiedollisia ja taidollisia osaamisen kriteerejä

Tiedollisen osaamisen kriteerit

Vaativuustaso Arvosana	Muistaa, ymmärtää	Soveltaa, analysoida	Arvioida, luoda
5	Opiskelija osaa arvioida erilaisia tietolähteitä ja käyttää ammattikäsitteitä johdonmukaisesti. Osaaminen on monipuolista ja oivaltavaa, opiskelija	Opiskelija osaa käyttää perustellusti eri tietolähteitä ja käyttää ammattikäsitteitä sujuvasti.	Opiskelija osaa arvioida kriittisesti käyttämiään tietolähteitä ja käyttää

Vaativuustaso Arvosana	Muistaa, ymmärtää	Soveltaa, analysoida	Arvioida, luoda
	ymmärtää asioiden väliset yhteydet, esittää vaihtoehtoja ja vertailee tai havaitsee asioita ja niiden välisiä suhteita samanaikaisesti.		ammattikäsitteitä asi- antuntevasti ja laaja- alaisesti.
3	Opiskelija osaa etsiä yksittäiseen tilanteeseen tietoa eri tietolähteistä ja erottaa lähekkäisten ammattikäsitteiden eroja. Osaaminen on pääosin jäsentynyttä, opiskelija selittää ja perustelee, pyrkii soveltamaan.	Opiskelija osaa arvioida erilaisia tietolähteitä ja käyttää ammattikäsitteitä johdonmukaisesti.	Opiskelija osaa käyttää perustellusti eri tietolähteitä ja käyttää ammattikäsitteitä sujuvasti.
1	Opiskelija osaa erottaa arkitiedon tutkitusta tiedosta ja käyttää yksittäisiä ammattikäsitteitä. Osaaminen on hajanaista ja yksipuolista, opiskelija tarkastelee asiaa vain omien henkilökohtaisten kokemustensa ja tunteiden kautta.	Opiskelija osaa etsiä yksittäiseen tilanteeseen tietoa eri tietolähteistä ja erottaa lähekkäisten ammattikäsitteiden merkityseroja.	Opiskelija osaa arvioida erilaisia tietolähteitä ja käyttää ammattikäsitteitä johdonmukaisesti.

Taidollisen osaamisen kriteerit

Vaatimustaso Arvosana	Muistaa, ymmärtää	Soveltaa, analysoida	Arvioida, luoda
5	Opiskelija osaa toimia erilaisissa tilanteissa itsenäisesti.	Opiskelija osaa vertailla ja analysoida erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja.	Opiskelija osaa esittää innovatiivisia ratkaisuja ammatillisiin tehtäviin.
3	Opiskelija osaa toimia yksittäisissä tilanteissa itsenäisesti.	Opiskelija osaa toimia erilaisissa tilanteissa itsenäisesti.	Opiskelija osaa vertailla ja analysoida erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja.
1	Opiskelija osaa toimia yksittäisissä tilanteissa tehtäväksiannon mukaisesti.	Opiskelija osaa toimia yksittäisissä tilanteissa itsenäisesti.	Opiskelija osaa toimia erilaisissa tilanteissa itsenäisesti.

17 Arviointi Polamkissa, arvostelusta arviointiin

Monesti arkikielessä arviointi ja arvostelu -käsitteitä käytetään synonyymeinä. Ne eivät kuitenkaan ole identtisiä, vaan ne eroavat toisistaan mm. arvioinnin kohteissa ja painotuksissa. Arvostelu-käsitteessä painottuu saadun tiedon arvon määrittäminen ja summatiivinen tietäminen. Arvioinnilla taas tarkoitetaan prosessia, jolla saadaan jatkuvasti ajantasaista tietoa opiskelijan osaamisen kehittymisestä. Arvioinnissa painopiste on prosessissa ja saatu tieto ei ole niin tarkkaa tietoa kuin arvostelussa (Ouakrim-Soivio 2015.) Nykyisessä arviointiajattelussa käsitys arvioinnin omistajuudesta on muuttunut ja opiskelijoiden itse- ja vertaisarvioinnin ja työelämän edustajien arvioinnin merkitys on korostunut (ks. esim. Poikela 1013).

Poliisiammattikorkeakoulun arviointikäytännöt ja niiden kehittäminen perustuvat Korkeakoulututkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehukseen (tasot 6 ja 7) sekä ”Laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset eurooppalaisella korkeakoulutusalueella” (KKA 2015) määrittelemiin lähtökohtiin. Arvioinnissa noudatetaan Poliisiammattikorkeakoulun tutkintosääntöä.

ESG:ssa (KKA 2015) todetaan, että oppimisen arviointi on tärkeää opiskelijoiden etenemisen ja tulevien työurien kannalta, minkä vuoksi sen laadunvarmistusmenettelyissä otetaan huomioon seuraavat seikat:

- "Oppimisen arvioijat tuntevat olemassa olevat arviointimenetelmät ja saavat tukea omien tämän osa-alueen taitojensa kehittämisessä.
- Arvioinnin kriteerit ja menetelmät sekä arviointiperusteet julkaistaan etukäteen.

- Arviointi antaa opiskelijoille mahdollisuuden osoittaa, missä määrin he ovat saavuttaneet oppimistavoitteet; opiskelijoille annetaan palautetta, johon tarvittaessa kytkeytyy oppimisprosessiin liittyvää neuvontaa.
- Arviointiin osallistuu mahdollisuuksien mukaan enemmän kuin yksi arvioija.
- Arviointia koskevissa säännöksissä otetaan huomioon lieventävät asianhaarat.
- Arviointi on johdonmukaista, sitä sovelletaan oikeudenmukaisesti kaikkiin opiskelijoihin, ja se toteutetaan ilmoitettujen menettelyjen mukaisesti.
- Opiskelijoiden käytettävissä on virallinen valitusmenettely."

17.1 Arviointikulttuurin merkitys

Arviointikulttuuri on voimakkaasti kytköksissä korkeakouluyhteisön käsityksiin ja kokemuksiin arvioinnista. Opettajan käsitykset arvioinnista vaikuttavat siihen, miten hän arvioi opiskelijoiden oppimista. Arviointi on tieto- ja oppimiskäsitysten testi, joka paljastaa, ovatko opetus suunnitelmien ja pedagogisiin linjauksiin kirjatut pedagogiset lähtökohdat retoriikkaa vai toimivaa todellisuutta. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja ja uskomuksia, jotka vaikuttavat siihen, millaisena korkeakouluyhteisö näkee arvioinnin tavoitteet ja tehtävät, ja jotka ohjaavat oppilaitoksen arviointikäytäntöjä. Arvioinnin kehittäminen on koko yhteisön yhteinen tehtävä, kuten opetuksen kehittäminen. Arviointikulttuurin kehittäminen vaikuttaa myös siihen, miten myönteisesti opiskelijat suhtautuvat erilaisiin arviointikäytäntöihin. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Nykyinen arviointiajattelu edellyttää opetussuunnitelmatyössä näkökulman muuttamista opetuksen suunnittelusta oppimis- ja ohjausprosessien sekä niitä tukevien arviointiprosessien suunnitteluun. Näin suunnittelun kohteeksi otetaan oppimisen ja osaamisen prosessit (katso tarkemmin kohta Arvioinnin kohteet), joiden avulla työssä, työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavat kompetenssit tuotetaan.

17.2 Arviointi ohjaa oppimista

Arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista ja edistää hänen ammatillista kasvuaan. Arviointi ohjaa opiskelijan opiskelua ja oppimista enemmän kuin mikään muu tekijä oppimistilanteessa. Opiskelija suuntaa omaa oppimisprosessiaan arvioinnin mukaisesti, toisin sanoen hän opiskelee siten, miten hänen suorituksiaan arvioidaan opintojaksolla. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Opiskelijakeskeisessä arvioinnissa opiskelijan pitäisi pystyä vastaamaan siihen,

- mitä hän oppii,
- miten hän oppii
- mihin tarkoitukseen hän voi oppimaansa käyttää.

Arviointi on usean toimijan prosessi, jolla on osallisensa, toimijansa ja omistajansa ja joiden yhteisenä tehtävänä on löytää tarkoituksenmukaisimmat arvioinnin tavat, keinot ja menetelmät. Arviointi on samalla sekä oppimistilanne että oppimisen edistäjä. (Poikela 2013.)

Yhteiskunta ja työelämä muuttuvat vauhdilla ja monimutkaistuvat, niin korkeakoulun arviointikäytäntöjen tulee kehittyä vastaamaan uudenlaisiin työelämän tarpeisiin ja elinikäisen oppimisen vaatimuksiin (Arvola 2012).

Muutokset vaativat arviointikulttuurin muutosta, jossa mittaamisesta siirrytään oppimisen kehittämisen ja tukemisen kulttuuriin. Kontrollivoivan ja opettajajohtoisen toiminnan sijaan arvioinnin tulisi olla opiskelijan ja opettajan yhteistyötä, jossa opiskelija nähdään aktiivisena toimijana. Opiskelija on arviointiprosessin omistaja ja osapuoli, joka osallistuu aktiivisesti häneen vaikuttavien päätösten tekoon. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Tämän päivän osaamisen arvioinnin vaatimuksiin tarkoituksenmukaisimmin vastaavat kriteeriperustainen ja kehittävä arviointi, joiden sisäänrakennettuina ominaisuuksia ovat jatkuvan arvioinnin ja kehittämisen idea, toimijoiden moninaisuus, arvioinnin menetelmällinen monipuolisuus sekä osaamisen kokonaisvaltainen kuvaaminen. (Poikela 2013.)

17.3 Arvioinnin tehtävät ja tavoitteet

Arviointi on mukana kaikissa oppimisen ja opettamisen vaiheissa. Sen tehtävänä on sekä tukea että edistää oppimista ja opettamista. Arvioinnin keskeinen tavoite on opiskelijan ymmärtämisen edistäminen.

Arviointi ei ole vain oppimistuloksiin liittyvää tuotosarviointia, vaan se kohdistuu koko oppimisprosessiin. Se on aina sekä yksilön että ryhmän toimintaa. (Auvinen, Hirvonen, Dal Maso, Kallberg & Putkuri 2007.)

Arvioinnilla on kaksi tavoitetta: arvioiva tavoite, jonka tarkoituksena on varmistaa opiskelijoiden tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu ja kehityksellinen tavoite, joka tähtää oppimisen edistämiseen. (Auvinen, Hirvonen, Dal Maso, Kallberg & Putkuri 2007.)

Arvioinnissa voidaan puhua diagnostisesta, formatiivisesta ja summatiivisesta arvioinnista. Arvioinnin keskeisinä tehtävinä on

- arvioinnin formatiivinen tehtävä (oppimisprosessia tukeva arviointi, oppimisen arviointi), jonka tarkoituksena on ohjata opiskelijan oppimista hänen saamansa palautteen avulla ja kertoa opiskelijalle, miten hän on suoriutunut suhteessa asetettuihin tavoitteisiin
- arvioinnin summatiivinen tehtävä (lopputuotoksen arviointi, osaamisen arviointi), jonka tarkoituksena on pyrkiä kuvaamaan kaikille arviointitietoa tarvitseville, myös opiskelijalle itselleen, opiskelijan edistymistä ja hänen suoritustasoaan. Arvosanan antaminen perustuu yhteisiin normeihin siitä, miten asetettuja tavoitteita sekä opittuja tietoja ja taitoja arvioidaan.

Näiden lisäksi on myös **diagnostinen arviointi**, jolla pyritään arvioimaan osaamisen taso ennen koulutusta. Sitä voidaan toteuttaa esimerkiksi ennakkotehtävillä tai esim. käänteisen oppimisen avulla.

Summatiivinen arviointi perustuu opiskelijan oppimisen tulosten arviointiin opintojakson lopussa tentin tai muun kirjallisen tai suullisen arviointitavan avulla. Tällöin taustalla on näkemys oppimisesta tiedon lisääntymisenä ja muistamisena ja arvioinnin päätarkoitus on varmistaa, että opiskelija on saavuttanut vaadittavan osaamisen tason. Summatiivisella arvioinnilla viitataan arviointiin, jonka tarkoituksena on arvioida, miten hyvin opiskelijat ovat oppineet sitä, mitä oli

tarkoitus oppia. Kyse on tällöin loppuarvioinnista. Näistä puhuttaessa arvioinnin tavoite on vaikuttaa opiskelijoiden senhetkiseen oppimiseen. (Räisänen 2013; Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Arviointikäytännöt tulee suunnitella yhteisesti koko tutkinnon tasolla ja opintojaksoissa. Sillä varmistetaan myös, että opiskelijan etenemiseen vaikuttava summatiivinen arviointi on oikeudenmukaista sekä se, että elinikäisen oppimisen taidot on otettu huomioon oppimistavoitteissa. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Formatiivinen arviointi on luonteeltaan oppimista edistävää ja oppimiseen ohjaavaa, jonka tavoitteena on auttaa opiskelijaa kasvamaan ja kehittymään ihmisenä ja ammattilaisena. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan itseohjautuvuutta, oppimaan oppimisen taitoja ja yleisesti työelämässä toimimisen taitoja. (Auvinen, Hirvonen, Dal Maso, Kallberg & Putkuri 2007.)

Formatiivisen arvioinnin keskeinen periaate on, että opiskelija saa oppimisestaan palautetta, jonka avulla hänellä on mahdollisuus kehittää omaa oppimistaan. Tähän tarkoitukseen sopii jatkuva, opintojakson aikana tapahtuva arviointi esimerkiksi välitehtävien avulla. (Räisänen 2013; Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Autenttisessa arvioinnissa yhdistyvät ainakin osittain summatiivisen ja formatiivisen arvioinnin piirteet. Autenttisessa arvioinnissa tutkitaan opiskelijan suoritumista ja osaamista luonnollisissa ja esim. työelämän todellisuutta vastaavissa tilanteissa. Ammattikorkeakoulussa arvioinnin tavoitteena on eri oppiaineiden ja teorian sekä käytännön liittyminen toisiinsa. Siten myös oppimisen arvioinnin tulisi kohdistua tiedollisista ja taidollisista sekä reflektiivistä ja sosiaalista osaamista yhdistävien kokonaisuuksien arviointiin. (Jakku-Sihvonen & Heinonen 2001.)

Kun arvioinnin tehtävä on oppimisen edistäminen, keskeiseksi nousee oppimisen ohjaaminen ja motivointi palautteen avulla. Arvioinnin tehtävänä tulee olla myös elinikäisen oppimisen edistäminen, jolloin arvioinnin vaikutukset ulottuvat tulevaisuuden oppimistilanteisiin. Itse- ja vertaisarviointi on yksi arviointitavoista, joilla voidaan edistää opiskelijan oppimista ja tukea elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

17.4 Osaamisen arvioinnin lähtökohdat

Aikaisemmin arviointi on perustunut pääasiassa absoluuttiseen ja suhteelliseen arviointiin. Absoluuttisella arvioinnilla tarkoitetaan sitä, että kaikkia opiskelijoita arvioidaan suhteessa tiettyyn suoritustasoon tai normiin. Suhteellinen arviointi perustuu puolestaan siihen, että opiskelijan tiedot, taidot tai suoritus suhteutetaan muiden opiskelijoiden suoritustasoon (normaalijakauma). (Ouakrim-Soivio 2015.)

Nyt näiden tilalle on tullut kriteereihin perustuva arviointi sekä kehittävä arviointi. Kun osaamisperustaisessa opetussuunnitelmassa korostetaan sekä ammatillisen osaamisen että yleisten työelämävalmiuksien saavuttamista, tulee arvioinnissakin ottaa huomioon oppimisen ja osaamisen moninaisuus. Monipuolistamalla arviointia sekä opiskelija että opettaja saavat laaja-alaisen kuvan opiskelijan osaamisesta ja sen tasosta.

Kun arvioinnin tavoitteena on opiskelijoiden elinikäisen oppimisen valmiuksien ja itsearviointitaitojen tukeminen, opiskelija oppii arvioimaan omaa osaamistaan ja hankkii valmiuksia tulevaisuudessa arvioida ja kehittää omaa poliisiosaamistaan suhteessa työelämän uudistuviin

vaatimuksiin. Elinikäistä oppimista tukevan arvioinnin periaate on, että oppimisesta saadun palautteen tulee hyödyttää opiskelijaa pitkäkestoisemmin myös tulevaisuuden oppimistilanteissa. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

17.4.1 Kehittävä arviointi

Kehittävän arvioinnin näkökulmasta opiskelijoiden osaamisen kehittämisessä ja ammatillisessa kasvussa tietojen hallinnan ja toiminnallisen osaamisen rinnalla arvioidaan myös reflektiivisiä ja sosiaalisia oppimis- ja osaamisprosesseja. Vain tiedollista ja taidollista osaamista mittaamalla ei saada paljoakaan tietoa, joka kohdentuu yksilön kykyyn kehittyä ammatissaan ja oppia työsäään. Oppimaan oppimisen ja ongelmanratkaisun taidot sekä vuorovaikutus- ja yhteistoimintataidot jäävät monesti arvioimatta. (Poikela 2013.)

Kehittävässä arvioinnissa opiskelija on aktiivinen osallistuja ja yhteistoimija sekä arviointiprosessissa että sen kehittämisessä. Kokonaisvaltaisen arvioinnin tehtävänä on tuottaa tietoa kaikille sitä tarvitseville: oppijoille omaa oppimistaan varten, opettajille oppimisprosessien suunnittelua ja toteutusta varten, kehittäjille ja johtajille oppilaitosten ja koulutuksen kehittämistä varten. (Poikela 2013.)

17.4.2 Kriteeriperustainen arviointi

Kriteeriperusteisessa arvioinnissa opiskelijan suorituksia verrataan sovittuihin kriteereihin, jotka kuvaavat sitä, mitä opiskelijan tulee osata opintojakson jälkeen. Opiskelijoiden suorituksia ei enää verrata toisiinsa eikä heitä aseteta järjestykseen suhteessa toisiinsa, vaan arvioinnin tarkoituksena on kertoa arvioijalle ja oppijalle, minkä tasoista tai laajuista suoritusta häneltä odotetaan. Arviointi voidaan toteuttaa myös niin, että opiskelijoiden suoritusta verrataan heidän aikaisempiin suorituksiinsa ja tavoitteisiinsa käyttäen opiskelijoiden itse asettamia kriteereitä. Yhteisesti ja monipuolisesti toteutettu arviointi auttaa opiskelijaa asettamaan tavoitteita oman toiminnan tuotoksille. Vaikka arvioinnin kriteerit ovat jo ennalta valmiina, opiskelijaa on autettava prosessoimaan ne omien tavoitteidensa ja oman toimintansa ymmärtämistä varten eli opintojakson alussa opettajan olisi hyvä ohjata opiskelijat perehtymään kriteereihin huolellisesti ja keskustella heidän kanssaan siitä, mitä ne tarkoittavat käytännössä. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Kriteeriperustaista arviointia on pidetty oikeudenmukaisena, koska arviointikriteerit on määritelty etukäteen ja ne perustuvat opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arviointikriteerien avoimuus ja läpinäkyvyys on tärkeää, jotta opiskelijaa tietää, millä perusteilla ja keinoin häntä arvioidaan. (Poikela 2013.)

Arviointikriteeri perustuu aina asetettuun tavoitteeseen. Kun arviointia suunnitellaan, opettajan tulee kohdistaa arviointi kaikkiin neljään oppimisen ja osaamisen eri prosesseihin sekä määrittellä osaamistavoitteisiin pohjaten arvioinnin kriteerit. Jos arviointi kohdistuu vain tietämiseen ja taitamiseen, niin osaaminen typistetään tosiasiallista osaamista liian kapeaksi (vrt. luku Ammatilliset ja yleiset kompetenssit) eikä se kuvaakaan opiskelijan osaamista laaja-alaisesti. Kriteeri on se vaatimustaso, jonka perusteella opiskelijan osaamista arvioidaan. Mitä yksityiskohtaisemmin ja selkeämmin kriteerit on kuvattu, sitä helpompaa on arviointituloksen luotettavuuden toteaminen. (Saranpää 2012.)

17.4.3 Arvioinnin luotettavuus ja oikeudenmukaisuus

Tavoitteesta ja tehtävästä riippumatta oppimisen arvioinnin tulisi olla luotettavaa ja oikeudenmukaista. Luotettavuuden ja oikeudenmukaisuuden turvaamiseksi arvioinnin suositellaan perustuvan etukäteen asetettuihin kriteereihin. Kun arvioinnissa tarkastellaan luotettavuutta ja oikeudenmukaisuutta, niin käytetään käsitteitä reliabiliteetti ja validiteetti.

Reliabiliteetilla viitataan siihen, miten tarkasti ja osuvasti arvioidaan juuri sitä, mitä on tarkoitus arvioida ja toisaalta sitä, miten johdonmukaista arviointi on. Arvioinnin tulisi olla johdonmukaista ja vapaata sattumanvaraisuuksista ja muista ulkoisista muuttujista, kuten siitä, kuka arvioi ja missä tilanteessa. Esimerkiksi opettajan fyysinen kunto tai stressin aste eivät saa vaikuttaa arvioinnin lopputulokseen eikä se, kuka arvioinnin tekee. Kahden eri arvioitsijan tulisi siis päätyä samankaltaiseen arvioon. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Arvioinnin validiteetilla puolestaan tarkoitetaan sitä, että arvioinnin tulisi mitata sitä osaamista, mitä sillä on tarkoitus mitata ja vastaavasti arvosanojen tulisi heijastaa luotettavasti osaamisen laatua, laajuutta ja tasoa. Arvioinnin tulisi täyttää nämä keskeiset kriteerit ollakseen luotettava ja oikeudenmukaista. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

17.5 Arvioinnin kohteet

Opintojen arviointi on keskeinen osa oppimis- ja opetusprosessia. Arvioinnilla ohjataan ja varmistetaan opiskelijan opintojen tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnin peruserä on, että opiskelijan opintosuorituksia arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman osaamistavoitteisiin. Hyväksyttävä opintosuoritus edellyttää tavoitteiden saavuttamista. Vaadittava osaamistaso määritellään aina jokaisen opintojakson yhteydessä. Arviointi kohdistuu oppimistuloksiin ja perustuu osaamistavoitteisiin.

Kaikki opintojaksokuvauksissa määritellyt osaamistavoitteet tulee arvioida. Ne tulee olla arvioitavissa, vaikka osaaminen olisi hankittu muulla tavalla kuin koulutuksen avulla. Arvioinnin tulee kohdistua kaikkiin oppimisen ja osaamisen prosesseihin eli kognitiiviseen, operationaaliseen, reflektiiviseen ja sosiaaliseen osaamiseen. Näin varmistetaan ammatillisen ja yleisten kompetenssien kehittyminen, elinikäinen oppiminen ja ammatillinen kasvu.

Polamkissa tavoitteena oleva osaaminen muodostuu poliisin ammatillisesta perus- ja erityisosaamisesta sekä kaikille aloille yhteisistä työelämävalmiuksista esim. oppimisen taidoista, työelämäosaamisesta sekä kansainvälisyys- ja innovaatio-osaamisesta. Oppimisen ja osaamisen prosessit voidaan nähdä myös ammattikorkeakoulutuksen tuottamina osaamisprosesseina, joita opiskelijat tavoittelevat ja joihin arvioinnin tulisi kohdistua.

Osaaminen on oppimisen tulos. Osaaminen kehittyy neljän osaamista tuottavan oppimisen prosessin avulla.

- Sosiaaliset prosessit (yhteisöllinen kyvykkyys): minkälaista yhteisöllistä kyvykkyyttä ja miten arvioidaan opiskelijoiden kykyä toimia yksin ja yhdessä, taitoa toimia ryhmän jäsenenä ja johtajana? Mikä taho tämän arvioinnin toteuttaa?
- Reflektiiviset prosessit (arvioiva kyvykkyys): minkälaista arvioivaa kyvykkyyttä ja miten arvioidaan opiskelijan taitoa arvioida ja kehittää omaa toimintaansa ja oppimistaan sekä kykyä kehittää yhteistä ja ympäristön toimintaa? Mikä taho tämän arvioinnin toteuttaa?

- Kognitiiviset prosessit (tiedollinen kyvykkyys): minkälaista tiedollista kyvykkyyttä ja miten arvioidaan opiskelijan tiedon hallintaa, asioiden ja prosessien välisten yhteyksien ymmärtämistä, kykyä muotoilla toimintaperiaatteita, kykyä perustella työvälineiden käyttöä ja hallita kokonaisuuksia? Mikä taho tämän arvioinnin toteuttaa?
- Operationaaliset prosessit (toiminnallinen kyvykkyys): minkälaista toiminnallista kyvykkyyttä ja miten arvioidaan opiskelijan tehtävien suoritusta ja toiminnan jäsentyneisyyttä sekä sujuvaa hallintaa? Mikä taho tämän arvioinnin toteuttaa? (Poikela 2013.)

17.6 Oppimista ja osaamista tuottavat prosessit ja arviointi

Sosiaaliset prosessit (osallistuminen ja vuorovaikuttaminen): osallistaa, vuorovaikuttaa ja innostaa.

- Havainnoidaan ja arvioidaan opiskelijoiden kykyä toimia yksin ja yhdessä, heidän riippuvuutensa muiden tuesta sekä kykyä toimia ryhmässä, ryhmän jäsenenä ja johtajana.
- Tällaisia ovat esimerkiksi vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot, suullinen viestintä, kommunikointitaidot, yhteistoiminta ja toimiminen ryhmässä, toisten huomioon ottaminen ja johtamisen tavat.

Reflektiiviset prosessit (ongelmanratkaisu ja oivaltaminen): ennakoii, oivaltaa ja ratkoo tilanteita.

- Kertovat opiskelijan turvautumisesta erilaisiin toimintamalleihin, kyvystä kohdata erilaisia ongelmatilanteita, etsiä ratkaisumalleja tai osoittaa luovuutta.
- Tällaisia ovat esimerkiksi arviointikyky, oman ja muiden toiminnan tarkastelu ja analysointi, kokonaisuuksien hallinta, luova ajattelu sekä ongelmaratkaisutaidot.

Kognitiiviset prosessit (muistaminen ja ymmärtäminen): muistaa, tietää ja ymmärtää.

- Osoittavat tiedon hallintaa, joka alkaa ohjeiden lukemisen ja noudattamisen taidoista, toimintaperiaatteiden muotoilusta ja työvälineiden käytön perusteluista kokonaisuuksien hallintaan saakka.
- Tällaisia ovat esimerkiksi tiedonhallinnan osoittaminen, tiedon havainnointi, omaksuminen, hallinta, käsittely, ajattelu, muistaminen ja tiedon tuottaminen.

Operationaaliset prosessit (tekeminen ja toiminta): tekee, toimii ja havainnollistaa.

- Osoittavat tehtävien ja toiminnan jäsentyneyttä ja sujuvaa hallintaa – näyttöarviointi, jossa mukana on työelämän edustajia.
- Tällaisia ovat esimerkiksi käytännön työ ja toiminta, aikataulujen noudattaminen, yhteistyökyky, käytännön tilanteiden hallinta ja ratkaiseminen. (Poikela 2013 ja Arvola 2012.)

18 Itse- ja vertaisarvioinnin lähtökohdat

Korkeakoulussa opiskelija ei ole vain arvioinnin kohteena, vaan hän osallistuu arvioinnin koko prosessiin ja samalla harjaantuu kehittämään työelämässä tarvittavaa oman osaamisensa arviointia ja arviointitaitoja yleisestikin. Erilaiset palautekäytännöt ovat osa arviointiprosessia, ja myös niiden tulee tukea elinikäisen oppimisen taitoja. Opiskelijan tulee olla

palautteikäytännöissäkkin aktiivinen osallistuja eikä pelkästään palautteen vastaanottaja. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Jotta arviointi tukee monipuolisesti elinikäistä oppimista, itse- ja vertaisarviointi tulee ottaa mukaan opettajan tekemän arvioinnin rinnalle (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015). Opintojakson arvioinnissa tulee pohtia missä kohdin on tarkoituksenmukaista käyttää opiskelijan itse- ja/tai vertaisarvioita ja miten ne vaikuttavat opintojakson kokonaisarviointiin ja siten opintojaksosta saatavaan arvosanaan.

Vain yhdistämällä itse- ja vertaisarviointi opettajan suorittamaan ulkoiseen arviointiin voidaan saavuttaa laaja-alainen kuva opiskelijan poliisityön osaamisesta ja valmiuksista oman osaamisen kehittämiseen myös jatkossa.

18.1 Vertaisarviointi

Vertaisarviointi soveltuu hyvin sekä formatiiviseen (prosessi) että summatiiviseen (tuotos) arviointiin. Vertaisarvioinnissa opiskelija pääsee osalliseksi arviointiprosessista ja opiskelijoiden aktiivisuuden kautta myös oppimisen laatu paranee. Arvioimalla toisten opiskelijoiden suorituksia opiskelija perehtyy oman alansa osaamisen kriteereihin ja oppii vertaisiltaan. Vertaisarvioinnin avulla opintojaksoihin voidaan sisällyttää työelämätaitojen harjoittelua kuten palautteen antamista ja vastaanottamista. Se auttaa opiskelijaa pohtimaan kriittisesti omia taitojaan, tietojaan ja asiantuntijuuttaan. Näin ollen opiskelija voi vertaisarvioinnin avulla kehittää elinikäisen oppimisen valmiuksiaan. Opettajan näkökulmasta vertaisarvioinnin avulla voidaan antaa palautetta suurelle opiskelijajoukolle ja optimoida yksittäisen opettajan ajankäyttöä. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Vertaisarvioinnin luotettavuus paranee, kun arviointi kohdistuu tuotoksiin tai prosessiin, ei niinkään ammatillisiin käytänteisiin. Myös selkeät arviointikriteerit ja niiden käsittely yhdessä opiskelijoiden kanssa parantavat vertaisarvioinnin luotettavuutta. Arviointiprosessin ja arviointikriteerien käsittely yhdessä opiskelijoiden kanssa edistää myös sitä, miten positiivisena ja hyödyllisenä opiskelijat kokevat vertaisarvioinnin. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Kun opiskelijoilla on käytössään selkeät kriteerit, kuten arviointimatriisi tai mallivastaukset, opiskelijoiden antamat arvosanat eivät poikkea merkittävästi opettajien antamista arvioinneista. Sen sijaan onnistunut prosessien, työelämätaitojen tai laadullisten tuotosten loppuarvosanan arviointi vertaisarvioinnin avulla vaatii opettajalta huolellista suunnittelua. Opiskelijoiden perehdyttäminen ja osallistaminen arvioinnin tavoitteisiin ja toteuttamiseen on erityisen tärkeää. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

18.2 Itsearviointi

Itsearviointi on keskeinen osa elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä. Itsearviointi on oppimistilanne, jossa opiskelija itse arvioi oman osaamisensa tasoa ja usein myös reflektoi omaa oppimisprosessiaan. Kun opiskelija toimii itse arvioijana, hän saa käsityksen oman ammattialansa osaamisen laadun kriteereistä ja oppii suhteuttamaan oman osaamisensa tason käytössä oleviin kriteereihin. Parhaimmillaan itsearviointi kannustaa opiskelijaa syvällistä ymmärrystä tuottavaan oppimiseen ja edistää opiskelijan kykyä säädellä itse oppimistaan. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Kyky arvioida omaa osaamistaan ei kehity ilman harjoittelua, joten opiskelijoita tulee osallistaa arviointiprosessiin koko opiskeluajan, perehdyttää arviointikriteereihin ja perustella, miksi itse- ja vertaisarviointia tehdään. Opiskelijan arviointiosaamisen kehittyminen on kaikkien opettajien vastuulla. Näin ollen sitä ei voida ulkoistaa vain joillekin opintojaksoille, vaan opiskelijan arviointiosaamisen tulee kehittyä koko koulutuksen ajan. Keskeistä on keskustella opiskelijoiden kanssa arviointikriteereistä ja osallistaa heitä kriteerien laatimiseen, jotta he ymmärtävät kriteerit ja voivat käyttää niitä myös itse- ja vertaisarvioinnin tukena. Arviointikriteerit helpottavat myös opettajan arviointityötä, sillä kriteerit helpottavat tulkintojen ja päätösten tekoa ja usein myös nopeuttavat arviointia. Vertais- ja itsearvioinnin lisääminen luontevaksi osaksi arviointikäytäntöjä olisi tärkeää sekä opiskelijan osaamisen syventämisen että erilaisten työelämävalmiuksien ja elinikäisen oppimisen tukemiseksi. (Virtanen, Postareff & Hailikari 2015.)

Osaamisperustaisessa opetussuunnitelmatyössä arviointikäytäntöjen suunnittelu tehdään samaan aikaan, kun määritellään tutkinnon ammatilliset ja yleiset kompetenssit sekä opintojaksokohtaiset osaamistavoitteet.

19 Rakentava palaute oppimisen edistäjänä

Itse- ja vertaisarvioinnin ja opettajan tekemän arvioinnin rinnalla on hyvä pohtia opintojakson palautekäytäntöjä.

Palaute on tietoa mm. oppimisesta, opiskelusta, opetuksesta, ohjaamisesta, arvioinnista, onnistumisesta, kehitymisestä ja ammatillisesta kasvusta. Palautetta voi antaa ja vastaanottaa sekä opettaja että opiskelija. Tärkeää on, että palaute on vastavuoroista ja kaikki tietävät, miten sitä annetaan, mistä asioista ja mihin se perustuu. Mieti aina ennen palautetilannetta, millainen palaute tukee oppimista ja kehittymistä. (Kupias, Peltola & Saloranta 2013.)

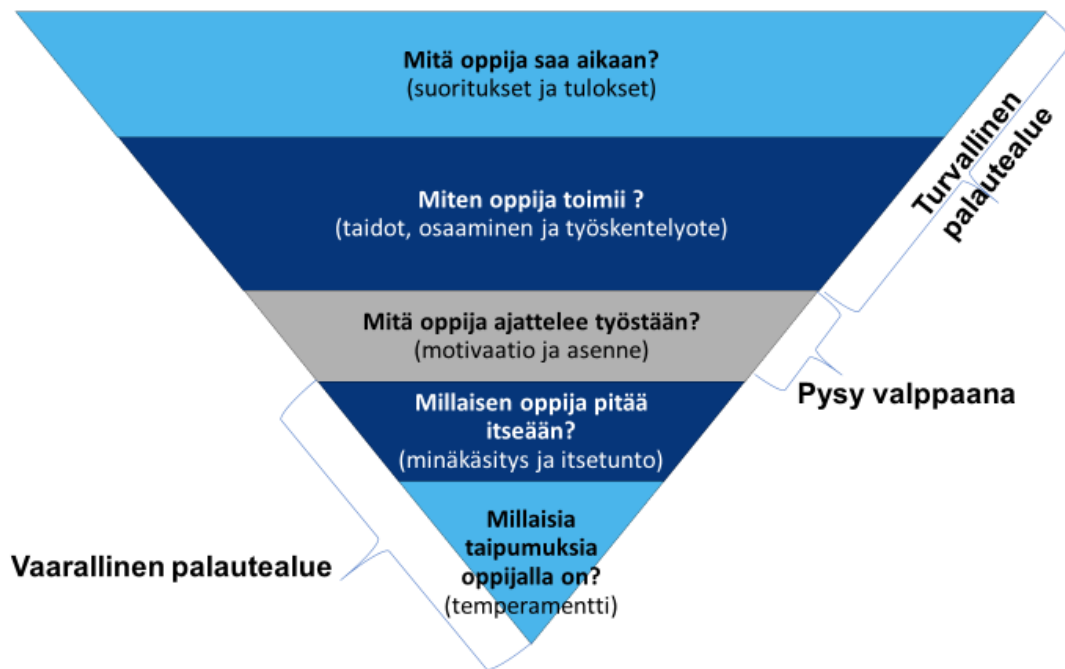
Palautetta voidaan hyödyntää eri tarkoituksissa. Sen avulla voidaan:

- Suunnata toimintaa ja ohjata suoritusta.
- Auttaa palautteen vastaanottajaa kehittymään opiskelussaan ja opetuksessaan.
- Motivoida ja innostaa palautteen vastaanottajaa ja lisätä hänen työ- tai opiskelutyytyväisyyttään. (Kupias, Peltola & Saloranta 2013.)

Rakentavan palautteen periaatteet

Mieti ennen palautteen antamista:

- Mikä on palautteen tavoite?
- Mihin antamasi palaute perustuu?
- Millaisiin havaintoihin palautteesi perustuu?
- Milloin ja mistä annat palautetta?

Kuva 9 Palautteen suuntaaminen.

Ota huomioon seuraavat asiat, kun käsittelet palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta opiskelijoiden kanssa (Viitanen 2015).

- Sovi etukäteen opiskelijoiden kanssa palautteen antamisen tavoitteista, kriteereistä ja muodoista.
- Kohdista palautteesi arvioitavaan suoritukseen, älä palautteen saajan identiteettiin tai persoonaan.
- Anna palaute aitojen havaintojesi perusteella yksilöidysti ja yksityiskohtaisesti.
- Muista, että palautteesi ei ole yksimieleinen totuus suorituksesta, vaan vain sinun mielipiteesi siitä.
- Osoita palaute suoraan henkilölle ja kerro se minä–sinä -muodossa.
- Älä vetoa palautteessasi muihin, vaan puhu vain itsenäsi.
- Anna vain rehellistä palautetta ja tee se neutraalisti.
- Älä vähättele tai koristele palautettasi.
- Anna palaute ymmärrettävästi, älä vihjaile.
- Älä anna perusteetonta kiitosta äläkä myöskään kritisoi tarpeettomasti.
- Varmista, että palautteesi on ymmärretty oikein.
- Ole kiinnostunut palautteen saajasta ja osoite se hänelle esim. nonverbaalisesti.
- Aloita positiivisesta palautteesta ja anna vasta sen jälkeen rakentava kriittinen palauteesi. Kerro lopuksi mitä hyvää kehittämissuositustasi seuraa palautteen saajalle.
- Kysy palautteen saajalta, mistä hän haluaisi palautetta.
- Kysy palautteen saajalta, mitä hän oppi saamastaan palautteesta.
- Anna palautteen saajalle mahdollisuus kommentoida antamaasi palautetta.
- Kuuntele hiljaa palautteen saajalta sinulle antama palaute.
- Analysoi itseäsi palautteen vastaanottajana.
- Kehitä itseäsi jatkuvasti palautteen antajana ja vastaanottajana.

20 Oppimateriaali ohjaa oppimista

Oppimateriaalin tehtävänä on tukea opiskelua ja oppimista, ja sen suunnittelu on osa opintojakson toteutuksen suunnittelua. Oppimateriaalin suunnittelussa on tärkeä miettiä, miten se tukee opintojakson pedagogisia lähtökohtia sekä kehittää opiskelijoita itsenäiseen ajatteluun ja tiedonhakutaitoihin. Oppimateriaalin suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös opintojen mitoitukset ja opiskelijoiden kuormittavuus. Esim. opettajan lähiopetukseen rakentamat PowerPoint -esitykset eivät välttämättä edistä opiskelijan itseopiskelua verkossa, vaan verkko-opinnoissa tarvitaan toisenlaisia materiaaleja kuin lähiopetuksessa.

Oppimateriaaleja ovat muun muassa kirjat, artikkelit, PowerPoint-esitykset, monisteet, videot, verkko-oppimateriaalit tai esim. harjoitustehtävät.

Oppimateriaalin laadinnassa tai hankinnassa on hyvä tarkastella oppimateriaalin määrää ja laatua. Laadukasta oppimateriaalia voi arvioida seuraavien kohtien avulla (LUT:n opettajan laatuopas 2009.):

- soveltuvuus opintojakson osaamistavoitteisiin
- soveltuvuus kohderyhmälle
- tukee oppimista
- sisältö on relevanssi suhteessa kohderyhmään ja osaamistavoitteisiin
- sisältö on luotettavaa ja ajantasaista
- saatavuus
- esitystapa on selkeä ja jäsennelty
- esitystapa on monipuolinen.

Opetussuunnitelmatyön yksi keskeinen osa on oppimateriaalin tarkistaminen ja päivittäminen. Kirjallisuuden ja sähköisten lähteiden hankinnassa kannattaa hyödyntää Polamkin kirjaston henkilökuntaa.

Kirjallisuus jaetaan toteutussuunnitelmassa:

- vaadittavaan kirjallisuuteen, jolloin kirjasto hankkii kirjastoon hankintapäätöksen mukaisesti kirjallisuutta ja
- vaadittaviin säädöksiin.

Vaadittava kirjallisuus (ns. pakollinen kirjallisuus) on kirjallisuutta, johon kaikkien opiskelijoiden tulee perehtyä. Sen osaaminen arvioidaan osana opintosuoritusta. Vaadittava kirjallisuus voi olla myös osa esim. luentotenttiä ja vaadittavassa kirjallisuudessa voi olla vaihtoehtoisuutta.

Opettaja voi halutessaan tarjota esim. Moodlessa opiskelijoille luettavaksi myös oheiskirjallisuutta, jota opiskelija voi käyttää hyväksi oppimistehtävää tehdessään tai halutessaan tutustua aiheeseen laajemmin kuin mitä opintojaksolla vaaditaan.

21 Lähteiden ja viitteiden merkitseminen tekstiin

Lähteiden käyttö ja niihin viittaaminen on oleellinen osa kirjoitusprosessia. Lähteiden käyttö on sallittua, mutta käytetyt lähteet on aina merkittävä tekstiin. Lähteiden merkitseminen tuo tekstille luotettavuutta ja niiden avulla lukija voi halutessaan perehtyä lähteisiin. Lähdeviitteet osoittavat sen, kuka ajatukset on esittänyt.

Plagioinniksi kutsutaan tekstiä, joka on kopioitu ilman, että lähde on merkitty näkyviin. Opettaja voi analysoida tekstin käyttämällä plagioinnintunnistusjärjestelmää ja tunnistaa sen avulla mahdolliset plagioinnit. Sitä käytetään OV-Moodlen kautta ja sitä suositellaan käytettäväksi kaikissa kirjallisissa tehtävissä. Opinnäytetyöissä sen käyttö on pakollista.

Lähteiden merkitsemisen periaatteet ovat samat erityyppisissä kirjallisissa töissä, kuten esitelmissä, esseissä, referaateissa, harjoitustöissä, seminaaritöissä ja opinnäytetyöissä. Näissä ja myös mm. toteutussuunnitelman kirjallisuuslähdeluettelossa käytetään Polamkin ohjeiden mukaisia lähde- ja viittemerkintöjä. Ohjeet on tarkoitettu sekä opiskelijoille että opettajille. Katso tarkemmin opinnäytetyöohje.

21.1 Lähteiden merkitseminen opetussuunnitelmaan

21.1.1 Lähteiden järjestys

Lähteet merkitään lähdeluetteloon aakkosjärjestykseen kirjoittajan sukunimen mukaan tai, jos lähteessä ei ole mainittu kirjoittajia, nimekkeen tai yhteisötekijän mukaan. Jos samalta tekijältä on useampia lähteitä, järjestyksen määrää julkaisuvuosi vanhimmasta uusimpaan. Samana vuonna julkaistut saman tekijän teokset erotetaan merkitsemällä julkaisuvuoden perään aakkostunnus.

Esimerkiksi

- Laitinen, Ahti 1994a: Poliisin ja sidosryhmien välinen yhteistyö. Teoksessa Elinympäristö, elämäntapa ja rikollisuus. Helsinki, sisäasiainministeriö, 31–38.
- Laitinen, Ahti 1994b: Talouden varjopuoli. Helsinki, sisäasiainministeriö.

21.1.2 Kirjat ja artikkelit

Kirjoista merkitään lähdeluetteloon seuraavat tiedot, jotka löytyvät yleensä kirjan nimilehdeltä:

- tekijä(t) tai toimittaja(t)
- julkaisuvuosi
- teoksen nimeke, myös alanimeke
- painos (jos se ei ole ensimmäinen)
- suomentaja (jos teos on suomennettu)
- kustannuspaikka
- kustantaja.

Esimerkiksi

- Helminen, Klaus & Lehtola, Kari & Virolainen, Pertti 2005: Esitutkinta ja pakkokeinot. 2. uud. painos. Helsinki, Talentum.
- Kalske, Jorma & Nissinen, Matti, Tohkanen, Matti (toim.) 1990: Syyttäjän käsikirja. Helsinki, Valtion painatuskeskus.
- Vähimmäissäätöjen soveltaminen. Hyvän vankeinhoidon käsikirja 1998. Vankeinhoidon koulutuskeskuksen julkaisu 4/97. Helsinki, Tietosanoma oy.

21.1.3 Kirja- ja lehtiartikkelista merkitään lähdeluetteloon seuraavat tiedot:

- tekijä(t) tai toimittaja(t)
- julkaisuvuosi
- artikkelin nimi
- tiedot lehdestä tai julkaisusta, jossa artikkeli on
- (lehdistä) vuosi:numero
- sivut, joilla artikkeli on.

Esimerkiksi

- Toivonen, Veli-Matti & Matikka, Tuija 2000: Mielikuvasta mieli kuvaan. Teoksessa: NLP mielikirja. Kuinka muuttaa mieltään. Toivonen, Veli-Matti & von Harpe, Peter (toim.). 5. painos. Saarijärvi, Gummerus, 45–69.
- Paavilainen, Kaisa 2010: Europol pioneerina uusien uhkien tunnistamisessa. Poliisi, poliisihallinnon tiedotuslehti 2010:1, 13.

21.1.4 Oikeudelliset lähteet

Esimerkiksi

- HE 34/2004 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.
- KKO 2007:7.
- Sisäasiainministeriö 2008: Rajan yli jatkuva tarkkailu. Määräys. SMDno/2008/956.
- Poliisilaki (872/2011) 2 luvun 1, 3 ja 12–15 §
- Rikoslaki (36/1889) 7 luku
- Tieliikennelaki (267/1981) 93–96 §
- Sisäministeriön asetus poliisin virkapuvusta (1106/2013)
- Poliisihallitus: Poliisin salassa pidettävien tietoaineistojen käsittely. Määräys POL-2015-3101.
- Poliisihallitus: Tietojen kirjaaminen poliisiasian tietojärjestelmään (PATJA). Ohje 2020/2013/5231.

21.1.5 Sähköiset lähteet

Sähköinen lähde aakkostetaan lähdeluetteloon samalla perusteella kuin muutkin lähteet. Elektroniset lähteet kattavat sekä e-kirjat sekä muut julkaisut, jotka eivät ole kirjoja. Tavallisten tietojen lisäksi merkitään "Saatavana myös elektronisesti". Näin varmistetaan se, että lukija etsii uusin ja voimassa olevan lähteen (linkki saattaa vanhentua).

Jos sähköisestä lähteestä puuttuu vuosilukutieto, merkitään päivä, jolloin tieto on katsottu. Kun lähteenä on käytetty kirjautumista edellyttävää sivustoa, lähdeluettelossa mainitaan sisäinen lähde.

Esimerkiksi

- Työsuojelun riskit arvioitavaksi syksyllä 2010. Poliisihallinnon intranet Seitti. Sisäinen lähde. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 24.6.2010.
- Andersson, Jessica 1999: Samverkan mellan skola och polis. Linköping Universitet. Institutionen för Pedagogik och Psykologi. Opinnäytetyö. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 20.2.2006.

22 Tekijänoikeudet

Polamkin opetus on lain mukaan julkista ja opetusta koskevaan julkiseen tilaisuuteen sovelletaan tekijänoikeuksia. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:llä on Kopioston kanssa sopimus tekijänoikeudellisten teosten kopioinnista ja käytöstä, joka koskee myös Polamkia.

Katso tarkemmin Polamkin koskevat luvat ja esim. sallitun kopionnin laajuus tai kopioiden tai tallenteiden käytöstä opetuksessa tarkemmin Konstan opettajanhuoneen sivustolta "Ideoita opetukseen".

23 Oppimateriaalien digitaalinen saavutettavuus

Saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, miten hyvin korkeakoulun tilat, sähköiset järjestelmät, oppimisympäristöt, opetusmenetelmät ja asenneilmapiiri mahdollistavat monenlaisten oppijoiden ja eri elämäntilanteissa olevien opiskelijoiden yhdenvertaisuuden ja osallisuuden (OHO-hanke 2020).

Tavallisesti saavutettavuutta tarkastellaan korkeakouluissa kahdeksan kriteerin avulla, jotka ovat arvot, asenteet ja toimintakulttuuri, johtaminen, fyysinen ympäristö, digitaalinen saavutettavuus, opetus ja oppiminen, tuki ja ohjaus, viestintä sekä opiskelijavalinnat (OHO-hanke 2020).

Polamkissa ollaan keväällä 2023 laadittu linjaukset digitaalisen oppimateriaalin saavutettavuudesta. Digitaalisen saavutettavuuden tarkoituksena on varmistaa, että ihmisten erilaisuus ja moninaisuus on otettu huomioon verkkosivujen ja mobiilisovellusten suunnittelussa ja toteutuksessa. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni voisi käyttää verkkosivuja ja mobiilisovelluksia mahdollisimman helposti. (Polamk 2023.)

Digipalvelulaki (Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) velvoittaa korkeakoulut tekemään digitaalisista palveluistaan saavutettavia. Tämä koskee korkeakoulun verkkosivuja, oppimisympäristöjä ja muita palveluita. Saavutettavuus on verkkomaailman esteettömyyttä, asiakaslähtöisyyttä ja ymmärrettävyyttä. Digipalvelulain vaatimukset koskevat laajasti verkkosivustojen ja mobiilisovellusten sisältöjä ja toiminnallisuuksia. (Polamk 2023.)

Poliisin saavutettavat verkkopalvelut ja -sisällöt -ohje¹ määrittelee periaatteet saavutettavuusvaatimukset täyttävien sisältöjen laatimiseksi. Ohjeen mukaan poliisin verkkopalveluiden on oltava saavutettavia. (Poliisihallitus 2021.)

Katso tarkemmin päätös Oppimateriaalien digitaalinen saavutettavuus Poliisiammattikorkeakoulussa (Polamk) intranetista.

24 Tekoälyn käyttö kirjallisissa töissä

Tekoäly on saanut paljon huomiota siitä, kuinka se voi auttaa ihmisiä tekemään erilaisia tehtäviä nopeammin ja tehokkaammin. Tekoäly on tehokas työkalu esim. suurten tietoaisteiden muokkaamisessa ihmiselle ymmärrettävään muotoon. Korkeakouluissa tekoälyä on jo käytetty laajasti muun muassa tieteellisten artikkeleiden kirjoittamiseen ja erilaisten oppimistehtävien tekemiseen. (Tautila 2023.)

Polamkissa kannustetaan tekoälypohjaisten sovellusten (esim. ChatGPT:n) käyttöön opetuksen ja oppimisen tukena. Tekoäly on tulevaisuuden apuväline myös poliisityössä; kielimallit osaavat jo nyt tuottaa tekstiä ja kuvia, joita voi olla vaikea erottaa ihmisen tuottamista, ja niiden toiminnallisuudet kehittyvät edelleen. (Polamk 2023.)

Katso tarkemmin ohje Tekoälyn käyttö Poliisiammattikorkeakoulun kirjallisissa töissä verkkosivuilta.

25 Opiskeluvilppitapausten käsittely

Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain mukaan oppilaitos voi antaa opiskelijalle kirjallisen varoituksen tai erottaa opiskelijan enintään vuodeksi, jos opiskelija on menetellyt opinnoissaan vilpillisesti. Polamkin tutkintosäännön mukaan opiskelijan opintosuoritus hylätään, jos hän on syylistynyt plagiointiin tai muuhun vilppiin.

Vilpillä tarkoitetaan

- tentissä luntaamista
- toisen kirjallisen esityksen luvaton esittämistä omana työnään (plagiointi)
- oman aikaisemmin jo arvioitavaksi jätetyn kirjallisen esityksen hyödyntämistä myöhemmässä opintosuorituksessa asiaa selkeästi ilmaisematta
- luvaton rekisterien ja materiaalien käyttöä
- luvaton yhteistyötä toisen opiskelijan kanssa
- muuta sellaista menettelyä, joka opintosuoritukseen liittyessään antaa opiskelijan osaamisesta tai opintosuorituksen itsenäisestä toteutuksesta totuudesta poikkeavan kuvan tai vaikeuttaa olennaisesti opiskelijan osaamistason arviointia.

¹ Poliisin saavutettavat verkkopalvelut ja -sisällöt -ohje ja liitteet (POL-2021-148864)

Kun opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva epäilee opiskeluvilppiä tai plagiointia, hänen tulee puuttua välittömästi tilanteeseen ja olla yhteydessä tutkintokoulutuksesta vastaavaan koulutus-päällikköön. Katso myös ohje opiskeluvilppitapausten käsittelyyn.

26 Vapaasti valittavat opintojaksot

Opetussuunnitelmatyössä suunnitellaan aina myös vapaasti valittavat opintojaksot, jotka on tarkoitus toteuttaa seuraavien lukuvuosien tai kalenterivuosien aikana. Vaikka opetussuunnitelma hyväksytään kahdeksi vuodeksi, vapaasti valittavat opintojaksot tarjotaan aina vähintään kerran/lukuvuosi tai kalenterivuosi. Opiskelija saa lukuvuoden alussa suunnitelman toteutettavista opintojaksoista ja pystyy näin suunnittelemaan opintojaan.

Vapaasti valittavien opintojaksojen opintotarjotin avataan opiskelijoille aina jokaisen periodin ensimmäisellä viikolla. Opiskelijoille tiedotetaan Wilman kautta opintotarjottimelle tulevista opintojaksoista aina ennen hakujakson alkua. Opintojakson aloitus on aina kyseisen periodin aikana ja se voi jatkua seuraavaan periodiin. Opintojakso suositellaan toteutettavaksi ko. lukukauden aikana.

Vapaasti valittavista opintojaksoista tehdään opetus- ja toteutussuunnitelmat sekä tuntitoteutus-suunnitelmat. Tuntitoteutussuunnitelmaan opettaja kirjaa opintojakson toteutukset (yksi tai useampi/lukuvuosi) sekä esityksen opetuksen ajankohdista.

Jos opettaja haluaa tarjota kesken lukuvuoden uutta vapaasti valittavaa opintojaksoa, hänen tulee täyttää opetus- ja toteutussuunnitelmatiedot ja esitellä opintojakson suunnitelma koulutus-päällikölle ja -suunnittelijalle.

Opettaja pystyy seuraamaan opiskelijoiden ilmoittautumista Wilman arviointikirjan kautta. Opiskelijalle opintojakso näkyy Wilman etusivulla opintotarjottimella.

27 Opintojen ja osaamisen hyväksilukeminen

Hyväksilukeminen on osa opiskelijan opintojen suunnittelua ja HOPSin laadintaa. Hyväksilukemisella tarkoitetaan sitä prosessia, jossa muualla suoritettut opinnot, työkokemus tai muuten hankittu osaaminen hyväksytään osaksi suoritettavaa tutkintoa tai opintojaksoa.

Polamkin "Opintojen ja osaamisen menettelyohje" ohjeistaa tarkemmin, miten toimitaan, kun opiskelijalla on aiemmin tai muualla hankittua osaamista, jotka hän haluaa hyväksilukea tai osoittaa. Ohje löytyy mm. oppilaitosverkon intranetistä.

28 Opiskelijapalautteen kerääminen

Opiskelijoiden antama palaute on tärkeä osa opetuksen, opetussuunnitelmien ja ohjauksen kehittämistä. Opiskelija voi vaikuttaa ja antaa palautetta opetuksesta, opiskelusta, ohjauksesta ja palveluista opintojen eri vaiheissa.

Opiskelijoilta kerätään säännöllisesti palautetta opinnoista ja harjoittelusta. Palautetta pyydetään myös jo valmistuneilta opiskelijoilta (vaikuttavuusarviointit) sekä valmistumassa olevilta opiskelijoilta (AVOP). Opiskelijabarometri toteutetaan noin joka toinen vuosi. Näiden lisäksi opiskelija voi antaa aina palautetta avoimella palautelomakkeella. Päätös palauteprosessista löytyy Polamkin toimintakäsikirjasta.

29 Opetussuunnitelmien ja opetuksen jatkuva kehittäminen

Polamkin opetussuunnitelmien ja opetuksen kehittämistä ohjaavat Poliisiammattikorkeakoulun strategia ja pedagogiset linjaukset. Suuntaviivoja kehittämistyöhön tuo myös Polamkin ja Poliisihallituksen tulossopimus ja toimintasuunnitelma sekä Kansallinen koulutuksen arviointikeskuksen korkeakoulujen kolmas auditointikierron vuosille 2019–2024.

Polamkin strategia korostaa jatkuvaa opetussuunnitelmien kehittämistä. Sen lähtökohtana on, että poliisin toimintaympäristön muutos ja kehittyminen edellyttävät poliisina työskentelevältä korkeaa ammatillista etiikkaa, korostunutta tasapuolisuusvaatimusta, kielitaitoa sekä toimintaa säätelevän lainsäädännön perinpohjaista tuntemista ja kykyä soveltaa sitä erilaisiin operatiivisiin tilanteisiin. Tieto- ja viestijärjestelmien ja teknisten välineiden tehokas käyttö on keskeinen osa poliisin ammattitaitoa.

Pedagogisissa linjauksissa täsmennetään koulutustoiminnan suunnittelun ja opetussuunnittelutyön peruslinjaukset seuraavalla tavalla:

Opiskelijakeskeisyys: Opiskelija on aktiivinen toimija. Otamme huomioon monenlaiset oppijat. Takaamme luottamuksellisen ja turvallisen ilmapiirin. Edistämme oppimista monipuolisilla opetusmenetelmillä, arviointikäytännöillä sekä autenttisilla ja digitaalisilla oppimisympäristöillä. Rohkaisemme antamaan palautetta.

Yhteisöllisyys: Opiskelemme, opetamme ja teemme työtä moniammatillisissa ryhmissä. Koulutustoimintamme rakentuu yhteisopettajuudelle. Kannustamme osaamisen ja tiedon jakamiseen sekä uusien menetelmien kokeilemiseen. Otamme vastuuta omasta ja toistemme hyvinvoinnista. Vahvistamme yhdessä vuorovaikutteista korkeakouluyhteisöä.

Osaamisperustaisuus: Koulutustoimintamme perustuu tutkintojen kansalliseen viitekehykseen. Varmistamme osaamisperustaisilla opetussuunnitelmillä korkeakoulutasoisuuden, työelämäleheisyyden sekä ammatillisten ja yleisten kompetenssien kehittymisen.

Jaettu pedagoginen johtajuus: Pedagoginen johtajuus on meillä jaettua. Edistämme toimijoiden yhteistyötä ja kollegiaalisuutta. Tuemme ja ohjaamme koulutustoiminnan suunnittelua,

kehittämistä ja arjen opetustyötä. Johdamme osaamista, jonka avulla yksilö, tiimi ja koko organisaatio oppii, kehittyy ja saavuttaa tavoitteet.

Karvin kolmannen kierroksen auditointimallin avulla suunnataan kehittämistyötä opiskelijoiden motivaation tukemiseen ja laaja-alaisen hyvinvoinnin rakentamiseen. Auditointimalli ohjaa korkeakouluja kehittämään entistä joustavampia opintopolkuja, mikä edesauttaa monipuolisen ja yksilöllisen osaamisen syntymistä. Auditoinnin yhtenä osa-alueena on Osaamista luova korkeakoulu, jossa arvioinnin kohteena ovat koulutuksen suunnittelu, toteutus sekä arviointi ja kehittäminen. Arviointi tehdään kolmiportaisen (eriomainen, hyvä ja riittämätön) asteikon avulla, ja Osaamista luova korkeakoulun läpäisytaason tulee olla hyvä. Polamk laati vuoden 2017 auditoinnin pohjalta kehittämissuunnitelman, joka on osaltaan ohjannut oppimisen, opetuksen ja opetussuunnitelmatyön kehittämistä.

Polamk seuraa prosessien suorituskykyä ja kehittää niitä jatkuvan kehittämisen kehän (PDCA: Plan, Do, Check, Act) mukaisesti. Myös opetussuunnitelman ja opetuksen suunnittelu sekä niiden kehittäminen noudattavat PDCA-sykliä, jossa kehittäminen nähdään jatkuvana prosessina.

Opetussuunnitelmien toimivuutta arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti opiskelijan opiskelupolun (eteneminen) näkökulmasta opiskelijapalautteiden (mm. opintojaksopalaute sekä esim. opiskelijabarometri, jatkuva palaute), harjoittelujaksoilta saatujen palautteiden sekä opintojen jälkeen tehtävän viivästetyn (vaikuttavuusarviointi) arvioinnin pohjalta. Lisätietoa löytyy Polamkin toimintakäsikirjan Opetuksen arviointi -sivustolta.

30 Lähteet

Aksovaara, S. & Maunonen-Eskelinen, I. 2013. Oppimisen iloa tukeva oppimisympäristö.

Arvola, A. 2012. Haasteena arviointi. Oppimisen osaamisen arviointi ongelmaperustaisissa piloissa. Rovaniemen ammattikorkeakoulu julkaisusarja D 9.

Auvinen, P., Hirvonen, K., Dal Maso, R., Kallberg, K. & Putkuri, P. 2007. Opetussuunnitelma ammattikorkeakoulussa. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisu B: Selosteita ja opetusmateriaalia.

Biggs, J. & Tang, C. 2007. Konstruktiivisen linjakkuuden peruselementit. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 5.12.2018.

Haltia, P., Jaakkola, R. & Saranpää, M. 2010. Osaamisperustaisuus korkeakoulutettujen oppisopimustyyppisessä täydennyskoulutuksessa. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 19.10.2018.

Heinonen, L., Eriksson, S. & Kujala, J. 2011. Opinnot sujuviksi opiskelijakeskeisellä oppimisella. Pedaforum Yliopistopedagoginen aikakausjulkaisu 2/2011, 45–48. Yliopistopedagogiikan asiantuntija- ja yhteistyöverkosto.

Honkala, A., Isola, M., Jutila, S., Savilampi, J., Rahkonen, A. ja Wennström, M. 2009. Näin asennat osaamistavoitteet opetussuunnitelmaasi. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 5.12.2018.

Kangastie, H. & Mastosaari, P. 2016. Oppimisen organisointi. Opas opettajille. Osaamis- ja ongelmaperustainen oppiminen Lapin ammattikorkeakoulussa. Lapin ammattikorkeakoulun julkaisuja C: Oppimateriaalit 1/2016.

Karjalainen, A. & Jaakkola, E. 1999. Opetusmoniste: akateemisen opetussuunnitelman kehittäminen. Oulun yliopisto.

Jakku-Sihvonen, R. & Heinonen, S. 2001. Johdatus koulutuksen uudistuvaan arviointikulttuuriin. Arviointi2/2001. Yliopistopaino Oy.

Juurakko-Paavola, T. & Rontu, H. (toim.) 2016. Korkeakoulujen ruotsin opettajat yhteistyössä - ROKK-hanke. Kielikeskus. Aalto-yliopiston julkaisusarja 14/2016. Helsinki: Unigrafia Oy.

Korkeakoulujen uusi arviointimalli korostaa opiskelijakeskeisyyttä, kannustaa kokeiluihin ja katsoo tulevaisuuteen. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 5.12.2018.

Korte, A. 2013. Ammattikorkeakouluopiskelijan opintosuoritusten arviointi ja oikeusturva arvoinnissa. Karelia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A, Tutkimuksia 1.

KKA Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015. Laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset eurooppalaisella korkeakoulualueella (ESG). Saatavana myös elektronisesti. Luettu 5.12.2018.

Kupias, P., Peltola, R. & Saloranta, P. 2013. Onnistu palautteessa. Alma Talent Oy.

Kyky-projekti 2014. Opiskelijakeskeinen oppimiskulttuuri. Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 25.11.2018.

Laru, J. 2016. Millainen on nykyaikainen oppimisympäristö? Saatavana myös elektronisesti. Luettu 18.8.2018.

Latomaa, S. 2015. Työelämän toimeksiannosta laatua opetukseen ja oppimiseen. Yliopistopedagogiikka 2/2018.

Levonen J., Joutsenvirta, T. & Parikka, R. 2009. Blended Learning - Katsaus sulautuvaan yliopisto-opetukseen. Teoksessa T. Joutsenvirta & A. Kukkonen (toim.) Sulautuva opetus - Uusi tapa opiskella ja opettaa. Helsinki: Palmenia, 15–23.

Nevgi, A. & Lindblom-Ylänne, S. 2003. Opetuksen suunnittelun työkalut. Teoksessa S. Lindblom-Ylänne & A. Nevgi (toim.). Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja. Vantaa: WSOY, 236–252.

Löfström, E., Kanerva, K., Tuttila, L., Lehtinen, A. & Nevgi, A. 2010. Laadukkaasti verkossa. Verkko-opetuksen käsikirja yliopisto-opettajalle. Helsingin yliopiston hallinnon julkaisuja 71. Raportit ja selvitykset. Helsingin: Yliopistopaino.

LUT:n opettajan laatuopas 2009. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Saatavana myös elektronisesti.

Mattila, P. 2012. Näkökulmia oppimisen tiloihin. Teoksessa P. Silander, E. Ryymin & P. Mattila (toim.) Tietoyhteiskunnan strateginen johtajuus kouluissa ja opetustoimessa. 61–67. Helsingin kaupungin opetusviraston mediakeskus OSUKE-hanke.

Nevgi, A. & Tirri, K. 2003. Hyvää verkko-opetusta etsimässä. Oppimista edistävät ja estävät tekijät verkko-oppimisympäristöissä. Opiskelijoiden kokemukset ja opettajien arviot. Kasvatusalan tutkimuksia 15. Turku: Suomen kasvatustieteellinen seura.

Mitä osaaminen on? Osaamisesta on moneksi 2009. Teoksessa Osaaminen muutoksessa ”Parasta muutosturvaa on osaaminen ja sen jatkuva kehittäminen.” 2009 Valtiokonttori, Kaiku-palvelut Helsinki, 15–18.

Opetusministeriö 2004. Ammattikorkeakoulutuksen asema eurooppalaisella korkeakoulutusalueella. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 10. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto.

Poliisin henkilöstön osaamisen kehittämisen strategia. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 5.12.2018.

Ouakrim-Soivio, N. 2013. ”Sitä osataan, mitä oppiaineiden tavoitteissa määritellään ja päättöarvioinnin kriteereillä arvioidaan”. Teoksessa A. Räisänen (toim.) Oppimisen arvioinnin kontekstit ja käytännöt. Raportit ja selvitykset 2013:3. Helsinki: Opetushallitus, 141–158.

Ouakrim-Soivio, N. 2015. Yks, kaks toimimaan! – työkaluja yhteiskunnallisten teemojen opettamiseen, opettajan tukimateriaali. Vammalan kirjapaino, Sastamala.

Poikela, E. 2013. Oppimista ja osaamista kehittävä arviointi. Teoksessa A. Räisänen (toim.) Oppimisen arvioinnin kontekstit ja käytännöt. Raportit ja selvitykset 2013:3. Helsinki: Opetushallitus, 61-82.

Poliisiammattikorkeakoulu. Ohje opiskeluvilppitapausten käsittelyyn. Päätös POL-2014-9674.

Poliisiammattikorkeakoulu. Oppimateriaalien digitaalinen saavutettavuus Poliisiammattikorkeakoulussa. Päätös POL-2023-51383.

Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisin tutkintokoulutusten ja erikoistumisopintojen opintojaksopalauteprosessi. Päätös POL-2018-3365.

Poliisiammattikorkeakoulu. Tekoälyn käyttö Poliisiammattikorkeakoulun kirjallisissa töissä. Päätös POL-2023-61052.

Poliisihallitus 2021. Poliisin saavutettavat verkkopalvelut ja -sisällöt. Ohje POL-2021-148864.

[Saavutettavuuskriteeristö. Väline korkeakoulun saavutettavuuden arviointiin.](https://esok.fi/hankkeet/oho-hanke/julkaisut/saavutettavuuskriteeristo)² 2019. OHO-hanke. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 14.8.2023.

Saranpää, M. 2012. Arvostan osaamista, arvioin osaamisia. Kriteerien kriteerit. Teoksessa Kotila, H. & Mäki, K. (toim.) Ammattikorkeakoulupedagogiikka 2. Helsinki: Edita Prima Oy.

² <https://esok.fi/hankkeet/oho-hanke/julkaisut/saavutettavuuskriteeristo>

Silander, P. & Orava, J. 2009. Työkalupakki tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön arviointiin ja kehittämistavoitteiden asettamiseen. Helsingin kaupungin Mediakeskus.

Silander, P. ja Ryymin, E. 2012. Oppimisympäristön arviointikehikko oppilaitosjohdolle. Teoksessa P. Silander, E. Ryymin & P. Mattila (toim.) Tietoyhteiskuntakehityksen strateginen johtajuus kouluissa ja opetustoimessa, 49-60. Helsingin kaupungin opetusviraston mediakeskus OSUKE-hanke.

Suositus tutkintojen kansallisen viitekehyksen ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakouluissa. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 5.12.2018.

Taatila, V. 2023. [Tekoäly haastaa korkeakoulujakin](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/790112/Taatila_Tekoaly_2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y)³. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 14.8.2023.

The PASCL Consortium 2015. PASCL ohjeet - Opiskelijakeskeisen oppimisen vertaisarviointia koskevat. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 23.10.2018.

Tampereen yliopiston (TaY) Opetusneuvoston linjaus: Joustavat opiskelumahdollisuudet Tampereen yliopistossa 2015. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 23.10.2018.

Time for a New Paradim in Education: Student-Centered Learning SCL Toolkit 2010. European Students' Union. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 23.10.2018.

Toivola, M. 2015. Flipped learning. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 19.10.2018.

Toivola, M., Peura, P. & Humaloja, M. 2017: Flipped learning - Käänteinen oppiminen. Edita.

Tutkinnoille ja muille osaamiskokonaisuuksille eurooppalaisen mallin mukainen viitekehys. Opetus- ja kulttuuriministeriön www-sivu. Luettu 5.12.2018.

Tynjälä, P. 1999. Konstruktivistinen oppimiskäsitys ja asiantuntijuuden edellytysten rakentaminen koulutuksessa. Teoksessa A. Eteläpelto & P. Tynjälä (toim.) Oppiminen ja asiantuntijuus. Työelämän ja koulutuksen näkökulmia, 160-179. Juva: WSOY.

Valtioneuvoston asetus Poliisiammattikorkeakoulusta (282/2014).

Viitanen, K. & Öystilä S. 2018: Osaamisen tunnistaminen, tunnustaminen ja arviointi. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 19.10.2018.

Viitanen, K. 2015. Rakentavan palautteen periaatteet. Opetusmoniste.

Virtanen, V., Postareff, L. & Hailikari, T. 2015. Millainen arviointi tukee elinikäistä oppimista? Yliopistopedagogiikka 1/2018.

W5W Valmiiksi viidessä vuodessa 2009. Näin asennat osaamistavoitteet opetussuunnitelmaasi. W5W-hankkeen laatima opas 7.1.2009. Saatavana myös elektronisesti. Luettu 19.10.2018.

³ https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/790112/Taatila_Tekoaly_2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y